

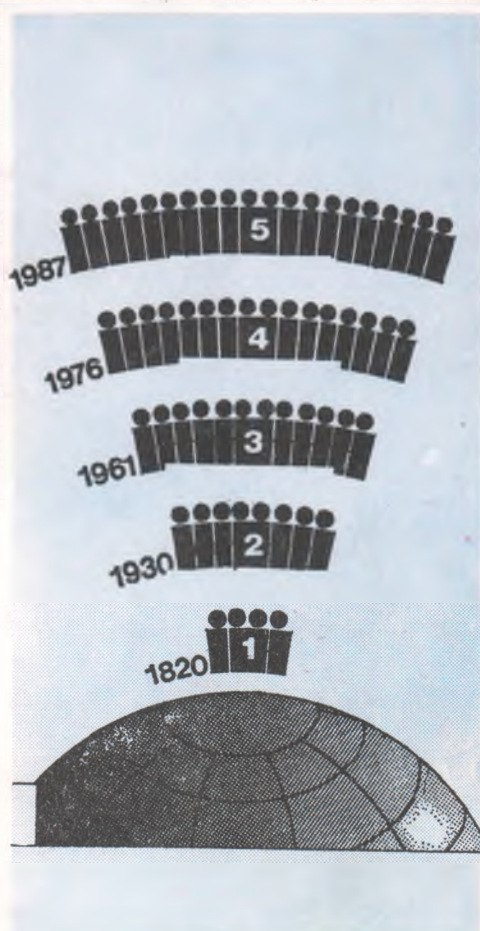
Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

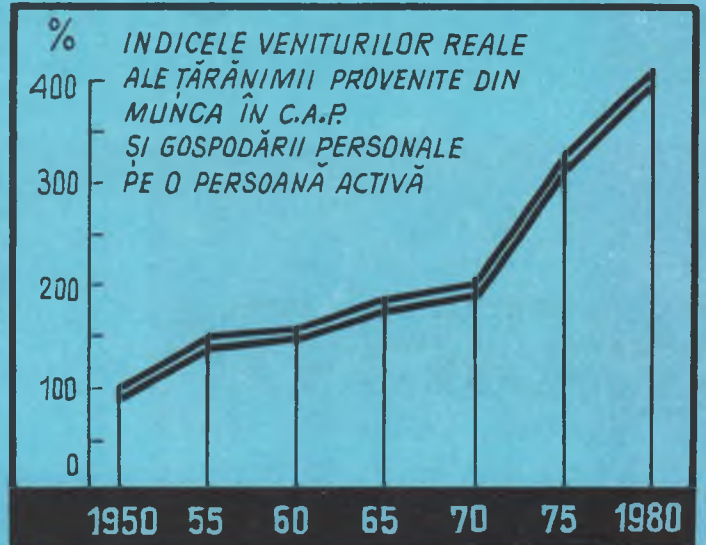
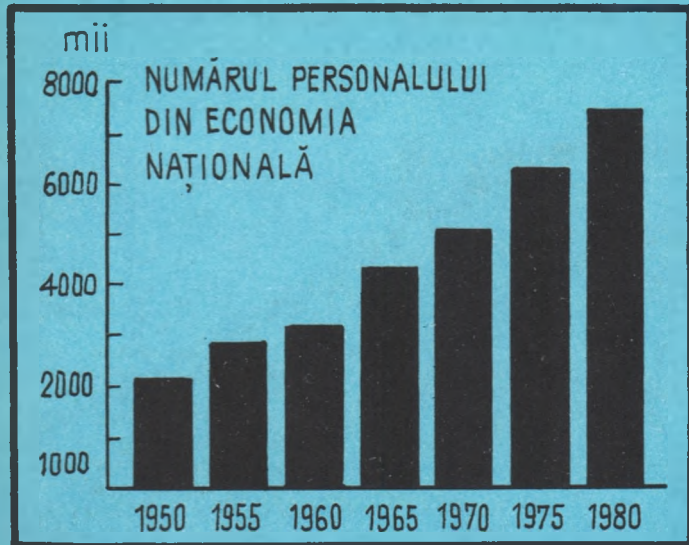
**EFICIENTA
schimburilor**

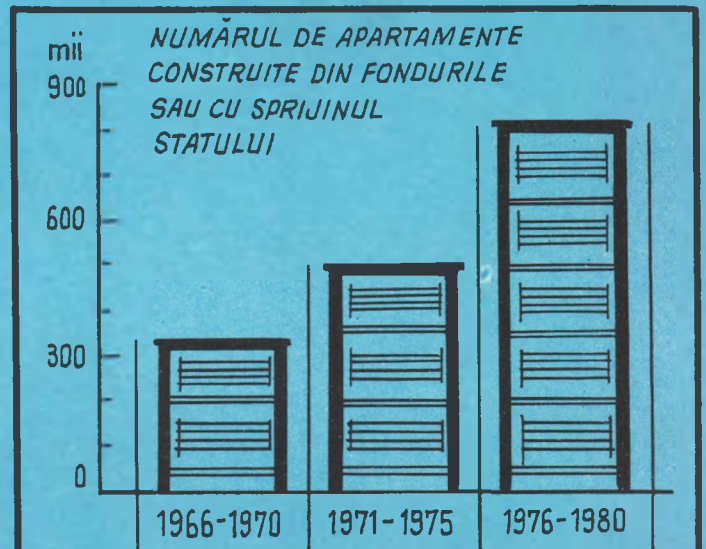
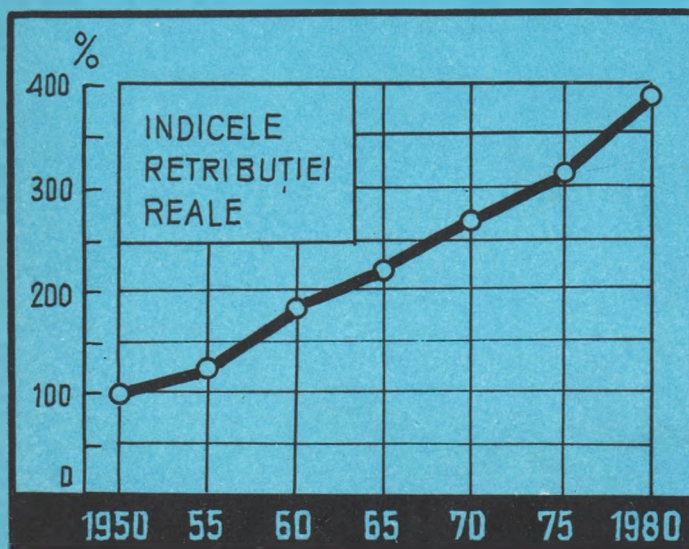
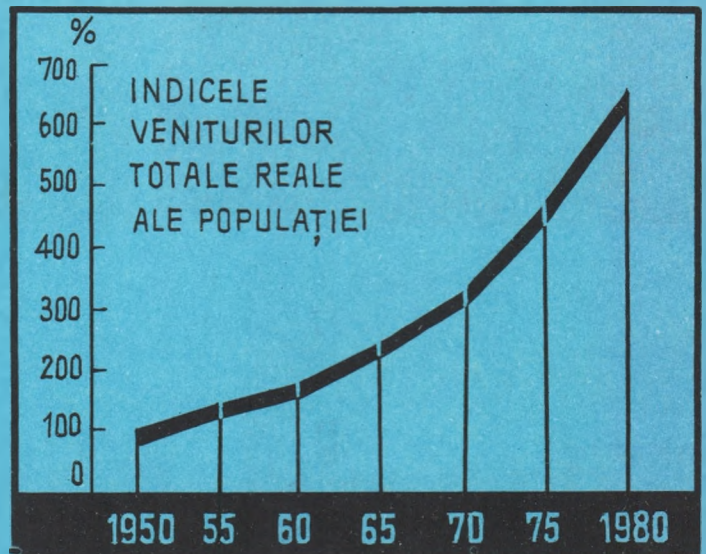
**Planificarea
și
sistemul
informațional**

**PROGNOZA
demografică
și
dezvoltarea**

ROMÂNIA
 pe traiectoria
 progresului
 și civilizației

MUTAȚII CALITATIVE ÎN TRANSPORTURI ȘI TELECOMUNICAȚII

● Crearea sistemului unitar de transporturi și a sistemului complex automatizat intercorelat de telecomunicații ● Argumentele eficienței în dezvoltarea prioritară a transporturilor pe apă ● Cunoștințe și deprinderi practice la nivelul exigențelor din transporturile și telecomunicațiile moderne ● Beneficiarii de transport și utilizarea superioară a capacităților.

PLANUL NAȚIONAL U-NIC de dezvoltare economică-socială a țării pe perioada 1976—1980, răspunzând cerințelor formulate în Programul Partidului și în Directivele celui de al XI-lea Congres, înmănușează armonios ritmuri înalte de dezvoltare pentru toate ramurile economiei. În plan se prevede ridicarea pe noi trepte cantitative și calitative a transporturilor și telecomunicațiilor — sistemul circulator al economiei.

La stabilirea sarcinilor un rol hotărâtor l-a avut aplicarea indicațiilor de o deosebită importanță date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind strânsa corelare a activităților de transporturi și telecomunicații cu mutațiile majore care se produc în acest cincinal pe linia repartiției raționale a forțelor de producție pe teritoriul țării, cu valorificarea superioară a materiilor prime și a materialelor și cu intensificarea acțiunii de raționalizare și optimizare a curenturilor de mărfuri. Acești factori determină în transporturile interne de mărfuri creșteri mai mici, comparativ cu ramurile de bază ale economiei naționale. Astfel, în timp ce volumul producției globale industriale crește în acest cincinal cu 62—70% iar producția globală agricolă cu 28—44%, creșterea volumului de transport intern de mărfuri este de 30—34,1%.

În transporturile maritime creșterile sînt corespunzătoare dublării în acest cincinal față de cincinalul trecut a volumului total de comerț exterior, însoțită de sporirea ponderii flotei proprii în transportul pe apă al mărfurilor din import și pentru export.

În ceea ce privește transporturile de călători, sarcinile de plan sînt corelate cu cerințele construcției și dezvoltării noilor platforme industriale, creșterea venitului pe locuitor și a turismului intern și internațional.

Dezvoltarea sistemului circulator al economiei

PE CATEGORII de mijloace de transport și de telecomunicații sînt prevăzute sarcini diferențiate. Traficul pe calea ferată va crește în anul 1980 față de 1975 cu 33,4% la cel de mărfuri iar cel de călători cu 22%. Căile ferate vor fi dotate cu un număr sporit de vagoane de marfă de mare capacitate și de călători, locomotive Diesel și electrice de diferite tipuri. Va continua dublarea și electrificarea liniilor, centralizarea electrodinamică a stațiilor, echiparea cu bloc de linie automat și sporirea capacităților de prelucrare a trenurilor în triaje.

Transportul rutier de mărfuri va crește în 1980 cu 21,4% față de anul 1975. Parcul auto va fi dotat cu autocamioane, autobasculante și autotractoare de mare tonaj, precum și cu remorci. Volumul transportului rutier de persoane urmează să crească în cincinal cu circa 58,5%. În consecință, se prevăd acțiuni importante privind îmbunătățirea condițiilor de transport și a confortului în autogări, transportul călătorilor în condiții de deplină siguranță a circulației, construirea și amenajarea de noi autogări, dotarea cu autobuze de mare capacitate.

În transportul maritim, capacitatea flotei va spori de peste 2,5 ori.

Transportul fluvial va spori pînă în anul 1980 de peste 3 ori

Traian DUDAȘ

ministrul transporturilor și telecomunicațiilor

față de 1975, pe seama traficului intern de cabotaj. Realizarea sarcinii prevăzute se va face atît prin îmbunătățirea gradului de utilizare a flotei, prin reducerea staționării în

porturi și în așteptarea re-

morcherelor, prin asigurarea reparării navelor în termene cît mai scurte, cît și prin dotarea cu noi nave și remorchere de mare capacitate. De asemenea, se prevede creșterea capacității de trafic a porturilor și modernizarea acestora.

În domeniul poștei și telecomunicațiilor, creșterea volumului prestațiilor urmează să se realizeze prin folosirea mai eficientă a mijloacelor existente și dezvoltarea în continuare a bazei tehnico-materiale. Se are în vedere dezvoltarea telefoniei și telegrafiei automate, fiind prevăzută creșterea centralelor telefonice automate locale în cincinalul 1976—1980 cu 380—400 mii linii, ceea ce va permite satisfacerea în mai bune condiții a nevoilor economiei și populației. Se va extinde telefonie automată interurbană prin racordarea pînă în anul 1980 a tuturor localităților reședințe de județe și a municipiilor.

Va spori gradul de acoperire a teritoriului cu programele I, II și III de radiodifuziune, iar rețeaua de televiziune se va extinde astfel încît la nivelul anului 1980 practic întreaga populație a țării să beneficieze de programul I și circa 50% și de programul II.

Accentuarea laturilor calitative

CINCINALUL ACTUAL se caracterizează, deci, prin creșteri cantitative importante. Evoluția în acești ani are totodată trăsături calitative de o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea imediată și de perspectivă a transporturilor și telecomunicațiilor.

Programul Partidului Comunist Român prevede crearea sistemului unitar de transporturi, de marfă și călători, pe calea ferată, pe apă, aerian și auto, de înaltă calitate și eficiență economică, precum și a sistemului complex automatizat intercorelat de telecomunicații. Realizarea acestor obiective fundamentale este posibilă — și necesară totodată — ca urmare a stadiului înaintat de dezvoltare, atît al rețelelor de transporturi și telecomunicații cît și al industriei naționale. Dispunem în prezent de toate mijloacele de transport și telecomunicații, iar industria este capabilă să asigure, practic, în totalitate, mijloacele și instalațiile necesare acestei ramuri. Dispunem de asemenea, de unități de proiectare și organizații de construcții-montaj care pot să asigure realizarea tuturor lucrărilor de dezvoltare, inclusiv a celor de artă inginerescă de înaltă tehnicitate.

Crearea sistemului unitar de transport presupune perfecționarea în continuare a coordonării diferitelor categorii de mijloace de transport, delimitarea, pe de o parte, și completarea reciprocă, pe de altă parte, a sferelor de activitate ale acestor categorii, astfel ca fiecare fel de transport să deruleze acea parte din traficul total care corespunde cel mai bine calităților sale tehnice, energetice și economice, avînd în vedere ca pe ansamblul economiei naționale cerințele de transport să fie satisfăcute cu maximum de eficiență.

Preocupările prezente în această privință se referă la apro-

fundarea problemelor tehnice, economice și organizatorice, parțial rezolvate în cincinalul trecut, privind repartizarea rațională a sarcinilor între diferitele mijloace de transport, optimizarea transporturilor, separat pentru fiecare fel de transport, după criteriul „distanței minime” și optimizării pe ansamblu a transporturilor. Experiența dobândită în ultimii ani la calea ferată în domeniul optimizării transporturilor după criteriul „distanței minime”, precum și experimentarea în curs privind delimitarea „distanțelor economice” de transport între calea ferată, auto și navigația fluvială, reprezintă puncte de plecare pentru rezolvarea integrală a problemei optimizării pe ansamblu — pe baza unor cercetări de amploare și utilizării calculatoarelor electronice.

Sistemul unitar de transporturi presupune, de asemenea, dezvoltarea armonioasă a rețelei de transport, cale ferată, drumuri și căi navigabile interioare, astfel ca acestea să acopere corespunzător întregul teritoriu al țării și să asigure legătura între sursele de materii prime, industria producătoare și punctele de consum cu căi de comunicații pe care traficul să se poată desfășura operativ și ieftin.

În ce privește crearea sistemului complex automatizat intercorelat de telecomunicații este de menționat că formele multiple în care se materializează transmiterea la distanță a informației (telegraf, telex, telefon, radio, televiziune) și diversele modalități tehnice în care acestea se realizează, pun la ordinea zilei utilizarea complexă a instalațiilor, în vederea evitării creării de rețele de telecomunicații paralele.

O trăsătură calitativă esențială a actualului plan cincinal constă în dezvoltarea prioritară a transporturilor pe apă, fluviale și maritime, precum și în începerea lucrărilor de navigabilizare a riurilor interioare. Dezvoltarea prioritară a transporturilor pe apă este fundamentată de faptul că acestea sînt mai ieftine decît cele pe uscat și solicită o cantitate mai mică de combustibil la același trafic. Intensificarea transporturilor maritime este determinată de creșterea în ritmuri înalte a comerțului exterior al țării. Sînt de subliniat eforturile deosebite care se depun pentru realizarea cu forțe proprii a unei baze tehnico-materiale cantitativ și calitativ noi în transporturile maritime: construcția unor șantiere navale, extinderea și modernizarea celor existente, construcția navelor de mare capacitate, construcția unor noi porturi, extinderea și modernizarea celor existente.

La alcătuirea planului cincinal 1976—1980 s-a acordat o deosebită atenție aspectelor energetice ale activității de transporturi, criteriul consumului specific minim de combustibil jucînd un rol important în repartizarea sarcinilor pe categorii de mijloace de transport. Paralel cu aceasta, în cadrul fiecărui fel de transport s-a dat prioritate acelor sisteme de propulsie care au randamente mai ridicate. Astfel în transportul feroviar, în cincinalul 1976—1980 s-a dat prioritate tracțiunii electrice, care va derula un trafic de peste două ori mai mare în anul 1980 față de 1975. În ansamblu, consumul global de energie pentru propulsie va fi același în anul 1980 ca și în anul 1975, deși în cei cinci ani traficul feroviar va crește cu peste 30%. În transportul fluvial și maritim, creșterea capacității unitare a navelor conduce, de asemenea, la folosirea rațională a combustibililor. Pe total activități de transporturi și telecomunicații, consumul specific de combustibil, exprimat ca raportul dintre consumul global (toate activitățile) și tonele-km efectuate de mijloacele de transport, va fi cu circa 20% mai mic în anul 1980 decît în anul 1975, ceea ce are o înfriurare favorabilă asupra reducerii cheltuielilor materiale.

În scopul creșterii eficienței economice a fiecărui sector de activitate, s-au elaborat programe speciale de măsuri care să asigure reducerea costurilor de transport și de producție. Principalele acțiuni ce se au în vedere se referă la folosirea deplină a capacităților de transport și de producție, aplicarea programului special privind îmbunătățirea utilizării combustibililor, carburanților și energiei, reducerea cheltuielilor de muncă pe seama creșterii productivității muncii, reducerea în continuare a normelor de consum de materii prime și materiale și îmbunătățirea tehnologiilor de transport și de producție, urmărirea respectării programelor de optimizare și a distanței medii optimizate la stațiile și întreprinderile expeditoare, creșterea gradului de mecanizare la operațiile de încărcare-descărcare și reducerea timpului de staționare a tuturor mijloacelor de transport, ridicarea nivelului tehnic al reparațiilor de material rulant etc.

Prin aplicarea în paralel și a programelor speciale de măsuri privind asigurarea și pregătirea cadrelor și creșterea productivității muncii, cheltuielile maxime la 1 000 tone km convenționale în transportul feroviar și auto vor scădea în cincinal cu 8,9%, respectiv cu 9,6%, iar cheltuielile maxime la 1 000 lei producție marfă din activitatea industrială de reparații vor fi reduse cu 6,1%, din care cheltuielile materiale cu 5,9%: cu 4,8% urmează să se diminueze și cheltuielile maxime la 1 000 lei producție de construcții-montaj.

Promovarea progresului tehnic

PROMOVAREA cu fermitate a progresului tehnic, o altă trăsătură calitativă a dezvoltării transporturilor și telecomunicațiilor în acest cincinal, definit ca cincinalul revoluției tehnico-științifice, se va asigura pe două căi principale, anume **extinderea tehnicilor avansate existente și cercetarea tehnico-științifică proprie**. Dintre tehnicile avansate sînt de evidențiat extinderea în continuare a centralizării electrodinamice a stațiilor de cale ferată, blocului de linie automat, centralizării dispecer, electrificării căilor ferate, mecanizării și automatizării triajelor și creșterea ponderii parcului de material rulant și mijloace auto echipate cu instalații proprii de încărcare-descărcare, sau adaptate pentru facilitarea acestora. De asemenea, merită de relevat extinderea și generalizarea unor tehnologii îmbunătățite de exploatare sau construcții, cum sînt tehnica împingerii convoaielor fluviale, de modernizare a drumurilor și altele.

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor a obținut în cincinalul 1971—1975 o serie de rezultate pozitive în aplicarea tehnicilor moderne de calcul. Plecînd de la aceasta, în cincinalul actual se prevede **punerea bazelor sistemelor unitare naționale privind folosirea calculatoarelor electronice în transporturi și telecomunicații**. Se are în vedere generalizarea tratării pe calculator a problemelor de gestiune economică, cum sînt mișcarea stocurilor de materiale, retribuția și evidențele statistice. De asemenea, se va generaliza tratarea prin calculator a problemelor legate nemijlocit de activitatea de transporturi și telecomunicații, cum sînt planurile operative, problemele de optimizare, conducerea activității în porturi, conducerea operativă a transporturilor feroviare și auto.

O etapă calitativ nouă va fi parcursă în acest cincinal în domeniul conducerii operative a activității de exploatare la calea ferată. Este vorba de realizarea unui sistem de lucru în **timp real**, în care printr-un sistem de transmitere automată a datelor, care va acoperi întreaga rețea, un calculator electronic central va înmagazina continuu situația mișcării vagoanelor și locomotivelor și va putea răspunde la cele mai variate probleme, permițînd optimizarea deciziilor referitoare la folosirea rațională a materialului rulant. Primele experiențe în acest sistem de lucru sînt în curs de desfășurare.

În privința promovării progresului tehnic prin cercetarea proprie, sînt de evidențiat în primul rînd temele care se referă la problemele generale de perfecționare tehnică și organizatorică a ansamblului procesului de transport între care și optimizarea de ansamblu și, pe această bază, a creșterii eficienței economice. Astfel, în vederea reducerii staționării mijloacelor de transport la operațiile de întreținere tehnică, se prevede diagnosticarea generală a mijloacelor de transport fără demontarea agregatelor, iar la calea ferată și efectuarea reviziilor din mers în linie curentă prin instalații adecvate acestui scop. O atenție deosebită se acordă în continuare găsirii de noi căi de reducere a consumului de combustibil și energie electrică, între altele prin elaborarea tehnologiei de conducere a mijloacelor de transport concrete pe fiecare secție de circulație sau de navigație și optimizarea acestora. Cercetări importante se vor desfășura în domeniul modernizării drumurilor, în vederea reducerii costurilor și îmbunătățirii calității acestora, inclusiv realizarea unor structuri antiderapante în scopul creșterii siguranței circulației. În sectorul de material rulant se vor efectua cercetări privind îmbunătățirea parametrilor tehnico-funcționali și realizării de noi modele de locomotive și vagoane de marfă și călători s.a.

Orientarea din cincinal spre **realizarea mijloacelor de transport de capacitate sporită**, va contribui esențial la creșterea productivității muncii. Astfel, prin dotarea căilor ferate cu vagoane de mare capacitate, în principal pe patru osii, și locomotive de putere sporită, greutatea și viteza tehnică a trenurilor va crește simțitor. Ca urmare a trecerii la fabricația camioanelor de 8,10 și 12 tone, echipate cu motoare Diesel, și la autotrenuri de 16—20 tone, capacitatea medie unitară a parcului auto MTTc va crește la nivelul anului 1980 cu 26% față de anul 1975, reducîndu-se totodată consumul specific pe ansamblu parc auto cu aproape 20%. Pentru transporturile fluviale se vor fabrica barje de 3 000 tone și se va dezvolta fabricația remorcherelor de 2 400 CP, ceea ce va permite realizarea convoaielor de 12 000—18 000 tone, față de 6 000—9 000 tone cît se realizează în prezent. Mutații structurale cu totul deosebite în privința sporirii capacității unitare vor avea loc în flota maritimă, prin construcția în serie a mineralierelor de 55 000 tdw și a petrolierelor de 150 000 tdw, unde prin creșterea gradului de automatizare, numărul membrilor echipajului rămîne practic același cu cel al mineralierelor de 25 000 tdw și petrolierelor de 35 000 tdw.

Intensificarea utilizării mijloacelor

GRIJA DEOSEBITĂ pe care Conducerea superioară de partid și de stat o manifestă pentru dezvoltarea transporturilor și telecomunicațiilor se reflectă și în alocarea unor **importante fonduri de investiții**, în cincinalul actual aproape de 10% din fondurile centralizate de investiții ale statului. Folosirea rațională a acestor fonduri se află în centrul atenției noastre. În cursul anului 1975 au fost elaborate programe concrete pentru dublarea și electrificarea liniilor de cale ferată, dezvoltarea și modernizarea drumurilor, intensificarea traficului pe Dunăre și dezvoltarea telecomunicațiilor, stabilindu-se obiectivele prioritare.

O atenție deosebită s-a acordat elaborării din timp a studiilor tehnico-economice pentru lucrările care vor începe în anul 1977, acțiunea fiind practic încheiată la ora actuală. La elaborarea studiilor tehnico-economice s-a avut în vedere aplicarea soluțiilor tehnice avansate, economisirea materialelor deficitare, stabilirea unor tehnici de execuție care să conducă la scurtarea termenelor de dare în funcțiune a capacităților.

A fost elaborat programul de mecanizare a lucrărilor de construcții, în vederea creșterii productivității în această ramură și s-au luat măsuri de folosire intensivă a utilajelor. În prezent se elaborează studiile tehnico-economice pentru lucrările care vor începe în anii 1978—1980, prin aceasta asigurându-se constructorului și sectorului de aprovizionare toate condițiile necesare pentru o pregătire temeinică a execuției.

Sintem convinși că lucrările de investiții vor fi realizate în bune condiții, așa cum, de altfel, proiectanții și constructorii noștri au știut s-o dovedească prin realizarea în cincinalul trecut a unor mari obiective, cum sînt: extinderea portului Constanța, construcția docurilor uscate de la Șantierul naval Constanța în care se realizează în prezent mineralierul de 55 000 tdw și începe construcția petrolierului de 150 000 tdw, podul rutier peste Dunăre de la Giurgeni-Vadul Oii, tunelul Bănița, șoseaua Brașov-Cheia și altele.

Satisfacerea cerințelor de transport și telecomunicații ale economiei naționale și populației este concepută în actualul cincinal și prin **intensificarea utilizării mijloacelor și instalațiilor de transport și telecomunicații** existente sau care urmează să intre în dotare. Astfel, la calea ferată, față de o creștere în actualul cincinal cu 33,4% a volumului de mărfuri transportate, parcul de vagoane sporește cu 20%, diferența de 13,4% fiind preluată prin îmbunătățirea utilizării vagoanelor. De asemenea, în transporturile rutiere de mărfuri, circa 40% din creșterea traficului se preia prin îmbunătățirea indicilor de utilizare a autovehiculelor.

Ținând seama de dezvoltarea continuă a transporturilor și telecomunicațiilor, ca volum și complexitate tehnică, pentru realizarea prestațiilor în condițiile de deplină siguranță a circulației și la parametri ridicați, am acordat și acordăm o atenție deosebită **recrutării și pregătirii forței de muncă**. În acest scop, au fost revizuite și îmbunătățite planurile de învățământ ale cursurilor de calificare, s-a asigurat un raport corespunzător între pregătirea teoretică și practică, stabilindu-se durată optimă de pregătire a cursanților și s-au introdus noi metode și mijloace didactice prin înființarea și reorganizarea unui număr de 140 laboratoare și 106 cabinete tehnice. Atelierele de instruire practică au fost dotate cu mașini și utilaje moderne astfel încât să se asigure condiții pentru însușirea temeinică a cunoștințelor și deprinderilor practice impuse de specificul deosebit al transporturilor și telecomunicațiilor. De asemenea, va continua acțiunea de lărgire a rețelei de licee industriale pentru ramurile specifice ministerului nostru, rețea care de la 7 licee în 1970 a ajuns în prezent la 42.

Perfecționarea relației expeditor-cărăuș-destinatar

DUPA CUM SE CUNOAȘTE, transporturile asigură legătura organică dintre procesul de producție și consumul industrial și al populației. Decurge din aceasta că organizarea și desfășurarea transporturilor, rezultatele tehnico-economice ale acestor activități, mai ales în ce privește gradul de utilizare a mijloacelor de transport, depind într-o măsură importantă de **colaborarea și cooperarea dintre expeditor, cărauș și destinatar**. Din multiplele aspecte ale acestei probleme ne vom opri asupra celor care au o importanță deosebită pentru desfășurarea în bune condiții în acest cincinal a activității noastre.

O condiție esențială a desfășurării ritmice a transporturilor

și folosirii judicioase a mijloacelor constă în stabilirea planurilor lunare de transport, alcătuite pe baza cererilor beneficiarilor. Anulările și suplimentările care se produc în cursul execuției obligă unitățile de transport la reprogramări care nu pot fi asigurate întotdeauna operativ din motive obiective.

Procesul de transport este totdeauna legat de operațiile de încărcare și descărcare a mărfurilor. Cu cât acestea se fac mai repede, cu atât scade timpul de staționare a mijloacelor de transport, crescînd, deci, productivitatea lor și, în final, productivitatea muncii. Pentru ca operațiile de încărcare și descărcare să se desfășoare operativ, este necesar ca expeditorii și destinatarii să-și amenajeze în mod corespunzător fronturile de încărcare-descărcare, atît în ce privește capacitatea de primire cît și de mecanizare. Sînt încă frecvente cazurile de staționare a mijloacelor de transport peste normele stabilite.

Corelarea, între furnizori și beneficiari, a expedițiilor și primirilor, mai ales în cazul folosirii mijloacelor de transport speciale, este un alt aspect al îmbunătățirii relației expeditor-cărăuș-destinatar. Este evident de pildă la calea ferată, că în situația în care destinatarul nu descarcă ritmic și operativ vagoanele de cale ferată, acestea se acumulează treptat în zona destinatarului, iar expeditorului nu i se mai pot pune la dispoziție mijloacele de transport necesare.

Un rol important în asigurarea continuității procesului de producție și folosirii judicioase a mijloacelor de transport îl au depozitele, mai ales cele pentru materii prime, la furnizor și destinatar. Mai sînt cazuri, mai ales la marile combinate, cînd aceste depozite nu sînt suficient dimensionate, ceea ce provoacă dereglări în desfășurarea ritmică a transporturilor.

Creșterea continuă a volumului de transport solicită perfecționarea organizării transporturilor care se poate face prin specializarea corespunzătoare a mijloacelor de transport, a utilajelor și instalațiilor de încărcare-descărcare. Considerăm în această privință că sînt încă multe de făcut, atît de către Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — care urmează să intensifice acțiunea de realizare a mijloacelor de transport cu instalații adecvate pentru încărcarea-descărcarea mecanizată a mărfurilor — cît și de către furnizori și expeditori, în ce privește echiparea corespunzătoare a fronturilor de încărcare-descărcare.

Utilizarea eficientă a flotei maritime este, de asemenea, strîns legată de reducerea timpilor de staționare la operațiile de încărcare-descărcare. Aici, pe lîngă problemele privind mecanizarea operațiilor, apar și importante aspecte tehnico-organizatorice de asigurare a timpului de staționare în port, în sortimentele și ordinea cerută de planul de încărcare a navei. Sînt încă dese cazurile în care navele staționează peste normele stabilite, datorită nesosirii la timp în porturi a mărfurilor.

Mecanizarea operațiilor de încărcare-descărcare poate fi realizată eficient în cazul mărfurilor de masă, prin dotarea cu mijloace și instalații specifice acestora. Cu totul altfel stau lucrurile în cazul mărfurilor generale, care sînt de o foarte mare varietate și distribuite în partizi relativ mici pe întregul teritoriu al țării. În această situație, mecanizarea eficientă a operațiilor de încărcare-descărcare poate fi realizată numai prin stabilirea unor unități de încărcătură, care să se încadreze în anumite limite de greutate și dimensiune. Pornind de la asemenea considerente, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, împreună cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, au desfășurat o largă acțiune de introducere și extindere a unor tehnologii avansate de transport pentru mărfuri generale, care constau în pachetizare, paletizare, containerizare și transcontainerizare.

Prin măsurile care se prevăd a fi luate, împreună cu ministerele economice, volumul mărfurilor pachetizate va crește în cincinalul actual cu aproape 70 la sută, al celor paletizate de peste două ori și a celor containerizate de aproape trei ori. O atenție deosebită se va acorda dezvoltării în ritmuri înalte a transportului transcontainerizat, prin punerea în funcțiune a unor noi terminale cale ferată-auto, introducerea în exploatare a unui număr sporit de trenuri specializate și creșterea considerabilă a parcului auto specializat pentru transportul transcontainerizat. În cursul acestui an se va pune în funcțiune terminalul maritim — cale ferată-auto din portul Constanța, ceea ce creează premisele necesare pentru organizarea traficului maritim transcontainerizat. Prin măsurile care se vor aplica, traficul transcontainerizat va crește în anul 1980 de circa 4 ori față de anul 1975.

Alături de întregul popor, lucrătorii din transporturi și telecomunicații, însuflețiți de perspectivele luminoase deschise de istoricul Congres al XI-lea al partidului, muncesc cu abnegație pentru a satisface integral cerințele de transport și telecomunicații ale economiei naționale și ale populației.

Eficiența schimbului II și III

RITMURILE alerte ale creșterii economice a țării au avut și au ca suport trainic realizarea, an de an, a unor ample programe de investiții menite să lărgescă baza tehnico-materială a producției. Ca urmare, în fiecare unitate industrială, zestrea tehnică a fost înnoită sau modernizată, s-au introdus în producție noi capacități și mijloace fixe purtătoare de tehnică de vîrf. Dar, pentru ca acest efort să fie fructificat pe deplin, se cere ca fiecare mașină și utilaj să fie folosit judicios, intensiv și extensiv. Așa după cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din mai a.c. „dispunem actualmente de capacități de producție care, folosite complet, pot asigura o creștere mult mai substanțială decît s-a prevăzut în plan. Este necesar deci să se ia toate măsurile ce se impun pentru utilizarea la maximum a tuturor capacităților de producție, realizîndu-se indicatorii de schimburi planificați și indicatorii de folosire a mașinilor stabiliți“.

Înfăptuirea acestei sarcini privind utilizarea rațională a capacităților de producție impune un complex de măsuri care, alături de prelungirea duratei de viață a mașinilor și utilajelor, presupune și folosirea lor cît mai completă în întreg timpul disponibil. În acest context, lucrul în schimburi reprezintă o acțiune a cărei principală caracteristică este aceea că poate oferi un răspuns la exigențele sporite ale economiei moderne de a utiliza într-un grad cît mai înalt capacitățile de producție, cerință absolut necesară pentru sporirea producției cu cheltuieli cît mai reduse, creșterea productivității muncii și diminuarea costurilor de producție.

Pentru a analiza eficiența și modul în care această posibilitate și, totodată, necesitate, se transformă în realitate am întreprins o investigație în cadrul unei mari unități productive bucureștene — Întreprinderea „Grivița roșie“, care prezintă, dealtfel, o carte de vizită deosebită :

- depășirea sarcinilor globale de plan pe 1976 cu 10 milioane lei ;
- sporul de producție prevăzut față de 1975 — realizat în întregime pe seama creșterii productivității muncii ;
- utilizarea capacităților de producție, peste media pe ramură ;
- menținerea în funcțiune a unor utilaje complet amortizate, care realizează o producție în valoare de 300 milioane de lei pe an ;
- coeficientul de schimb în secțiile de bază : 2.85 ;

● folosirea timpului la mașinile de performanță : 100%.

Nici o restanță la livrări

ÎNTEPRINDEREA de utilaj chimic „Grivița roșie“ este astăzi cunoscută și apreciată, în țară și peste hotare, ca mare producătoare de utilaje tehnologice pentru industria chimică, prelucrarea țiteiului, stufului, hîrtiei și celulozei. Pe poarta fabricii sînt expediate linii tehnologice complete, în cadrul cărora sînt încorporate utilaje cu gabarite mari și foarte grele, între 30 și 400 tone bucata.

Urmărind satisfacerea promptă a necesităților în continuă creștere ale beneficiarilor, colectivul întreprinderii a reușit ca, la încheierea primelor 7 luni din acest an, să îndeplinească și să depășească prevederile de plan la principalii indicatori (vezi tabelul).

Realizarea unor indicatori de plan la întreprinderea „Grivița Roșie“ — București pe primele 7 luni din 1976

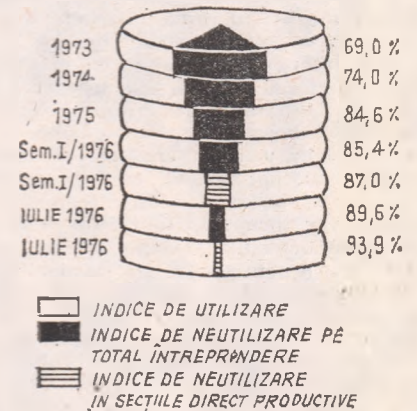
Indicatori	Realizări față de plan
Producția globală	102,0
Producția marfă	102,6
Export	104,5
Productivitatea muncii	101,1

Desigur, aceste realizări valorice bune s-au materializat în produsele fizice cerute de economia națională și la export. Întreprinderea a reușit ca în acest fel, să nu înregistreze după 7 luni din acest an, nici o restanță la contractele de livrare către beneficiari. Remarcii pozitive pot fi făcute, de asemenea, și în privința eficienței activității productive. Cîteva cifre sînt edificatoare : la indicatorul cheltuieli la 1000 lei producție-marfă a fost realizată, în primul semestru din 1975, o economie de 9 lei față de nivelul planificat și de 7 lei la cheltuielile materiale, fapt ce a condus la o depășire a planului la beneficii cu 2.7 milioane lei.

La îndeplinirea în termen a prevederilor din contracte și, deci, satisfacerea într-un grad înalt a cerințelor beneficiarilor, un aport deosebit l-a avut utilizarea corespunzătoare atît intensivă, cît și extensivă, a capacităților de producție.

Organizarea pe schimburi : niveluri și semnificații

CALITATEA fiecărui schimb de lucru dintr-o întreprindere trebuie apreciată, în prim plan, după modul în care folosește mașinile și utilajele din dotare, după nivelul pe care îl atinge în îndeplinirea sarcinilor de plan. La Întreprinderea „Grivița roșie“ s-a înregistrat, în primele 7 luni a.c. un indice înalt de utilizare a mașinilor-unelte, indice situat peste media obținută în cadrul ramurii (graficul nr. 1).

Graficul nr. 1
Dinamica indicelui de utilizare a mașinilor-unelte.

Semnificativ de relevant este faptul că mașinile-unelte din secțiile direct productive (cazangerie, metalurgică, prelucrări mecanice) au fost, la rîndul lor, solicitate la un nivel situat peste media pe ansamblul întreprinderii.

Asemenea rezultate apar cu atît mai deosebite dacă avem în vedere faptul că acești indici de utilizare au fost obținuți și de la utilaje care, în numeroase cazuri, au fost complet amortizate. Este vorba, spre exemplu, de ciocanele de forjă de patru, trei și două tone, de ciocanul matrișor de 2 tf., de unele strunguri paralele mari etc., a căror viață a fost prelungită pînă acum cu peste 10 ani. Pentru a avea o imagine asupra nivelului realizărilor obținute cu astfel de fonduri de producție (ne referim la utilajele complet amortizate), trebuie să arătăm că ele ar satisface echiparea unei întreprinderi care ar fabrica produse în valoare de peste 300 milioane lei pe an.

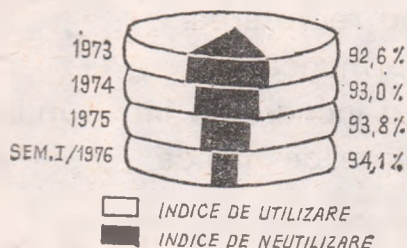
Pe de altă parte, se cuvine menționat că s-au creat condiții pentru ca numeroasele mașini de performanță cu care a fost dotată în ultimii ani întreprinderea, să lucreze întregul fond de timp disponibil. În această situație sînt strungurile Carusel cu diametrul de prelucrare de 3000—4000 mm, mașinile de alezat și frezat orizontale cu diametrul arborelui peste 100 mm, mașinile de frezat prin copiere ș.a., al căror indice de utilizare este pe 100%.

Și în ce privește indicele de folosire a fondului de timp disponibil al muncitorului se remarcă o dinamică ascendentă (graficul nr. 2). Din totalul timpului nelucrat, numai aproximativ 15—20% provine din învoiri sau absențe nemotivate.

Pentru realizarea prevederilor de plan pe acest an, substanțial sporite

DIN CRONICA ÎNTRECERII

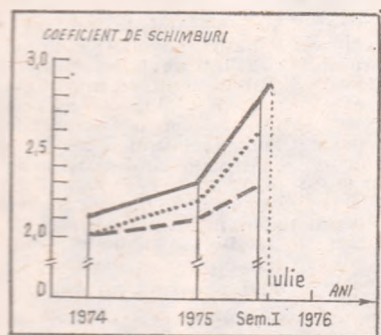
Graficul nr. 2

Dinamica indicelui de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al muncitorului.

față de 1975, muncitorii, inginerii, economiștii și tehnicienii au pus la punct și au aplicat un amplu program de măsuri menit, printre altele, să contribuie la utilizarea în grad înalt a capacităților de producție. În acest sens o atenție deosebită s-a acordat acțiunilor de întreținere și reparație a utilajelor, în care scop au fost înființate brigăzi complexe, reunind cadre de specialitate capabile să rezolve defecțiunile ce ar apărea accidental în funcționarea zestreii tehnice. A fost dezvoltată, totodată, producția de piese de schimb, lucru ce asigură cu promptitudine orice necesitate în activitatea de reparații.

Largi acțiuni au fost întreprinse pentru modernizarea unor utilaje de bază. O reușită o constituie și punerea în funcțiune în cursul acestui an a mașinii de găurit multiax, un „colos” cu formele de casare întocmite, și care zăcea de multă vreme neutilizată. Specialiștii întreprinderii au conceput și realizat noi dispozitive care îi oferă acum acesteia funcționalități multiple: găurire, frezare, alezare etc.

O însemnată resursă, puternic mobilizată la „Grivița roșie”, prin care se asigură multiple avantaje economice, o constituie organizarea activității de bază a întreprinderii în trei schimburi. Așa s-a ajuns ca la mașinile-unelte din secțiile productive coeficientul de schimburi să marcheze un nivel demn de semnalat: 2,85 în luna iulie a.c. (graficul nr. 3).

Graficul nr. 3

Dinamica coeficientului de schimburi

Productivitatea schimbului I și II este aproximativ egală. Din totalul producției, 35% se produce în schimbul I, 35% în schimbul II și circa 30% în schimbul III. Schimbul II dă în acest an cu circa 10% mai multe produse față de anul trecut. Calitatea schimbului II și III este ilustrată și de faptul că în ambele lucrează circa 60% din

numărul mediu scriptic de muncitori pe total întreprindere.

Activitatea productivă se bucură de o asistență tehnică corespunzător organizată. Dacă din totalul personalului TESA ne vom opri la inginerii și tehnicienii de îndrumare și supraveghere a diferitelor locuri de muncă, se observă că repartitia lor (38% în schimbul I, 32% în schimbul II și 30% în schimbul III) permite o soluționare operativă a tuturor problemelor de producție.

Desigur, mărirea coeficientului de schimb nu este numai o problemă a prezentului. Conducerea întreprinderii și-a propus să acționeze cu hotărâre pentru mobilizarea de noi rezerve în vederea ridicării gradului de utilizare a capacităților de producție. În acest sens, sînt desfășurate acțiuni pe multiple planuri. Atelierul de automatizări și proiectări de echipamente și standurile de probă, de pildă, are prevăzută sarcina de a executa prin auto-utilare noi dispozitive și mecanisme care să permită folosirea multifuncțională a utilajelor; totodată acesta va realiza și principalele dispozitive și aparate necesare unei noi capacități ce va intra în funcțiune la finele acestui an. De altfel, în planul de autoutilitare pe 1976 sînt prevăzute a fi realizate utilaje în valoare de peste 20 milioane lei.

Dar, pentru ca fiecare mașină și utilaj să producă la parametrii ridicați, să fie exploatată rațional, o atenție deosebită se acordă bunei pregătiri a întregului personal. În acest sens, se întreprind ample măsuri pentru asigurarea și calificarea forței de muncă, pentru policalificarea acesteia. Tineretele cadre calificate necesare sînt asigurate prin școala profesională a întreprinderii. Grupul școlar „Grivița roșie”. Se desfășoară, de asemenea, diferite forme de calificare la locul de muncă, ca și ajutorarea celor cu mai puțină pregătire de către cei cu o bogată experiență.

Eforturile depuse de conducerea întreprinderii în direcția extinderii calității fiecărui schimb sînt însă diminuate de o fluctuație a cadrelor ce se ridică anual la circa 15%. Pentru a preîntîmpina o atare situație au fost adoptate și o serie de „contramăsuri”. Au fost date în folosință 3 cămine de nefamiliști, cu peste 500 de locuri, situate chiar în incinta întreprinderii, măsuri combinate cu alte numeroase acțiuni de ordin social-cultural, menite să asigure celor ce lucrează în schimbul II și III condiții identice cu cele ale lucrătorilor din schimbul I.

AȘADAR, concomitent cu realizările bune obținute, există încă rezerve nefolosite, a căror atragere în circuitul producției poate conduce la obținerea de sporuri și mai mari de producție. Conștient de aceasta și dornic de a se autodepăși, colectivul acestei întreprinderi și-a suplimentat de curînd, angajamentul asumat inițial cu 4 milioane lei la producția globală, cu 2 milioane lei la producția marfă cu 500 mii lei valută la export, iar la economiile de metal cu încă 100 de tone. În realizarea acestor angajamente, alături de alți factori, schimburile II și III vor avea o contribuție importantă, prin realizarea unor producții suplimentare necesare economiei naționale, cît și exportului.

B. CODRU

● În cinstea zilei de 23 August, constructorii de mașini raportează că, la încheierea primelor 7 luni din 1976, au realizat o producție globală suplimentară în valoare de peste 491 milioane lei. Introducerea unor tehnologii de mare productivitate și folosirea cu eficiență sporită a utilajelor și capacităților de producție au dat posibilitate colectivelor de muncă din această ramură să livreze, în plus, economiei naționale și pentru export 1378 tractoare, 32 locomotive Diesel-hidraulice, peste 1500 tone utilaj tehnologic pentru extracția și prelucrarea fierului, mijloace de automatizare, mașinile, frigidere cu compresor etc.

● Colectivele întreprinderilor aparținînd Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei au realizat în primele 7 luni din 1976 o producție globală în valoare de circa 395 milioane și o producție marfă de 560 milioane lei. Acest succes, pe care oamenii muncii din industria extractivă îl dedică marii sărbători de la 23 August, are la bază aplicarea, în unitățile productive, a unui complex de măsuri tehnico-organizatorice vizînd optimizarea fluxurilor tehnologice, creșterea randamentelor la fiecare post de extracție, folosirea cit mai bună a mașinilor, utilajelor și timpului de lucru, fapt care se reflectă în depășirea cu 3,2 la sută a indicelui planificat al productivității muncii. În acest fel au fost livrate suplimentar economiei naționale 105 000 tone huiă, peste 1 000 tone concentrate de zinc, 330 tone cupru de convertizor, circa 730 tone mașini utilaje pentru lucrări miniere și altele.

● Industria județului Timiș a încheiat planul pe 7 luni cu o producție suplimentară în valoare de peste 300 milioane lei, depășind substanțial angajamentele asumate în cinstea zilei de 23 August. Au fost livrate economiei naționale cantități sporite de țicci, materiale de construcții, produse chimice, mașini de ridicat și transport, instalații pentru șantier, utilaje electrotehnice, țesături, tricotaje, încălțăminte și alte produse.

● Inițiativele și măsurile tehnico-organizatorice vizînd reducerea consumurilor și mai buna gospodărire a materiilor prime, materialelor, energiei electrice și combustibililor s-au concretizat în întreprinderile industriale din Gorj în obținerea unui volum suplimentar de economii la cheltuielile materiale în valoare de peste 26 milioane lei. Cele mai bune rezultate în această acțiune le-au obținut minerii din bazinul carbonifer Rovinari, cărora le revin aproape un sfert din economiile amintite, urmați de cei din Valea Motrului, de petrolistii din Țicleni, muncitorii întreprinderii de utilaj minier Rogojelu și cei din industria locală a județului, colective care și-au îndeplinit în mai puțin de 7 luni angajamentele asumate la acest indicator pe întregul an.

ÎN DEZBATERE:

- Proiectul de lege privind recrutarea și repartizarea forței de muncă
- Proiectul de lege privind încadrarea într-o muncă utilă a unor persoane apte de muncă

CONTRACTE DE LUNGĂ DURATĂ PENTRU MUNCITORII CALIFICAȚI

LA EFORTURILE pe care le face partidul și statul nostru pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate este necesar să participe toți cetățenii patriei în funcție de posibilitățile și capacitățile fiecăruia. Nu existența unui fenomen al parazitismului stă la baza noilor proiecte de lege. Ele isvorăsc din normele eticii și echității societății noastre care nu pot tolera existența unor persoane care încearcă să trăiască pe scama societății și a familiei lor, din înțelegerea rolului profund educativ al muncii, al importanței sale pentru progresul și „sănătatea” colectivității.

Recentele proiecte de legi vin să reglementeze, ținând seama de dezvoltarea economică și socială a statului nostru, activitatea și obligativitatea fiecărui cetățean de a desfășura o muncă în folosul lui și al societății. De pildă, în articolul 5 din proiectul de lege care se referă la recrutarea și repartizarea forței de muncă se precizează că recrutarea forțelor de muncă se va face din localitatea sau județul din care face parte unitatea, prevedere care va ușura rezolvarea unor probleme sociale și familiare, de cazare și transport, etc. Asemenea prevederi au o mare semnificație și profunde implicații economice și sociale atât pentru membrii colectivității cit și pen-

tru societate în ansamblul său.

În întreprinderea noastră, de-a lungul anilor, au fost recrutate forțe de muncă din alte zone ale țării, fapt care a necesitat investiții pentru construirea de cămine pentru nefamiliști, cantine, creșe, policlinici și alte facilități sociale: în prezent, înregistrăm o mare fluctuație de cadre, cu influențe nefavorabile în procesul de producție. Consider că prin aplicarea strictă a noilor prevederi se va pune stavilă acestor peregrinări ale forței de muncă, ceea ce va avea o mare importanță economică, dar și socială.

În întreprindere întîmpinăm multe greutăți deosebi cu tinerii calificați prin cursul de scurtă durată, care după ce își însușesc meseria, pleacă din întreprindere. De aceea, consider că este bine ca și pentru această categorie de muncitori să se sîtueze obligativitatea (așa cum se prevede pentru cei din școala profesională) de a încheia contracte cu întreprinderea unde se califică pe o perioadă mai lungă, de exemplu 5 ani. O asemenea perioadă de timp le-ar asigura condiții optime să-și perfecționeze meseria și ar preveni în același timp, fluctuația cadrelor de muncitori calificați.

ing. Trandafir ILINA

Serv. Organizarea producției, muncii și protecția muncii „Timpuri Noi” — București

DIRIJAREA FORȚEI DE MUNCĂ DUPĂ APTITUDINI

ASA CUM SE ARATĂ într-unul din proiecte, „În societatea noastră nimeni nu poate trăi fără muncă...” Munca fiecărei persoane reprezintă criteriul fundamental de apreciere a conduitei și a contribuției acesteia la progresul societății, o necesitate pentru afirmarea și desăvîrșirea multilaterală a personalității umane. Societatea noastră înscrie, la loc de cinste pe frontispiciul construcției noii orînduirii socialiste și comuniste, spiritul de dreptate și echitate și în același timp respinge tendințele de parazitism și căpătuială.

Privit prin această prismă trebuie arătat că pentru întreg colectivul de muncă al întreprinderii noastre constituie o preocupare permanentă munca de educare pentru formarea tinerilor și urmărind ca prin ea să le dezvoltăm întregul ansamblu de trăsături morale ce caracterizează pe omul înaintat al societății noastre.

În domeniul forței de muncă, problema de fond cu care s-a confruntat întreprinderea noastră, a fost elaborat un program de recrutare, calificare, specializare și reciclare, care cuprinde o serie de măsuri privind asigurarea necesarului de cadre calificate, de organizare și asigurare a tuturor condițiilor de muncă la nivelul cerințelor.

Avem suficiente exemple de tineri cu care întreprinderea noastră se mîndrește, care fac cinste colectivului de muncă de la cazangerie, mecanică, sculărie etc. Avem însă și tineri certați cu disciplina, care doresc să ia de la societate tot, dar, dacă se poate să nu dea nimic.

Trebuie să avem în vedere permanent însă faptul că fiecare om are individualitatea și personalitatea sa bine distinctă. În acest consens, consider că este necesar ca direcțiile de muncă și ocrotiri sociale să-și reorganizeze activitatea, astfel încît în orice moment să aibă

evidența tuturor persoanelor apte de muncă și să se studieze posibilitatea ca ele să fie dotate cu cabinete metodice de ergonomie care să urmărească corelația între nevoile de forțe de muncă și posibilitățile de dirijare a acestora către colectivele de muncă din întreprinderi sau să poată apela la asemenea servicii.

Noii angajați, încă de la repartizarea lor în întreprindere, să fie urmăriți atât de direcția pentru problemele de muncă și ocrotirii sociale cit și de conducerea și factorii de răspundere

din întreprindere, pentru a se vedea cum evoluează, cum se integrează în colectivul de muncă.

Trebuie să se aibă în vedere ca cei care sînt îndrumați către muncă și refuză, să fie puși în discuția „sfatului omeniei”, stat care să se organizeze la nivelul secțiilor și numai după aceea să se aplice măsurile prevăzute de lege.

ing. V. NICULESCU

șef Serv. organizarea producției. Întreprinderea mecanică de utilaj chimic — București

PRECIZAREA NOȚIUNILOR DE „SISTEMATIC” ȘI „MOTIVE ÎNTEMEIATE”

APRECIEZ întru totul utilitatea și importanța economico-socială a proiectelor de lege supuse recent dezbaterii publice. Pentru o mai bună corelare a prevederilor noilor proiecte de lege și în scopul evitării unor interpretări subiective consider că sînt necesare unele precizări. De pildă, art. 7 (2) din Proiectul legii privind recrutarea și repartizarea forței de muncă are, în fond, același conținut cu art. 3 (1) din Proiectul legii privind încadrarea într-o muncă utilă a unor persoane apte de muncă”, cu mențiunea că art. 3 din cel de-al doilea proiect la al. (2) și (3) precizează care sînt persoanele exceptate de la obligația înscrierii la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotirii sociale sau la oficiile acestora.

Pentru a exista concordanță deplină între aceste două proiecte de lege, propun ca art. 7 (2) din primul proiect să fie completat cu precizarea că se exceptează de la obligația înscrierii la direcțiile de muncă și ocrotirii sociale „meșteșugarii cu ateliere proprii și liber profesioniștii care desfășoară activități autorizate de lege”, precum și „femeile care își îngrijesc copiii sau desfășoară o activitate casnică, în gospodăria proprie”. Altfel, aceeași problemă este tratată diferit în cele două proiecte de lege, din primul rezultînd că nu există profesioniști exceptate de la obligația înscrierii, iar al doilea stipulînd că există asemenea profesioniști.

Referitor la art. 7 (4), consider că este necesară o precizare în legătură cu termenul de 30 de zile de la data ivirii situației care determină „necesitatea încadrării în muncă”. De exemplu, un absolvent de liceu nu reușește la bacalaureat sau la facultate în prima sesiune, dar are dreptul să mai dea și în a doua sesiune. Se naște întrebarea: de cînd curge termenul de 30 de zile, de la prima sesiune sau de la a doua? Propun să se

precizeze că termenul curge de la cea de a doua sesiune la care candidatul are dreptul să se prezenta la examenul de bacalaureat sau la admiterea în facultate.

Mai pot apare situații de următorul gen: un absolvent de liceu nu se poate prezenta la examenul de bacalaureat sau de admitere în facultate din prima sesiune din cauză de boală sau pentru că o situație neprevăzută reclamă prezența lui în altă parte. În asemenea cazuri, cred că legea va trebui să precizeze că termenul de 30 de zile curge de la sesiunea din toamnă.

La „Proiectul legii privind încadrarea într-o muncă utilă a unor persoane apte de muncă”, art. 7 (1) se referă la refuzul „sistematic, fără motive întemeiate” de a se încadra în muncă. Ambele noțiuni: „sistematic” și „motive întemeiate” sînt interpretative, dacă nu se mai face nici o altă precizare, putînd să ducă la aprecieri diferite pentru cazuri similare. Pentru claritatea legii, apreciez că trebuie arătat că se înțelege prin „motive întemeiate” (de exemplu: boală, întreținerea unei persoane infirme etc.).

Refuz „sistematic”, după părerea mea, se consideră atunci cînd persoana nu s-a prezentat la muncă, potrivit dispoziției de repartizare, la două somații făcute la interval de cite 10 zile, începînd cu data la care unitatea socialistă, la care a fost repartizată, i-a asigurat încadrarea în muncă. Somația se face în scris de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale la scizarea scrisă a unității la care persoana în cauză a fost repartizată.

ec. Corneliu SUCIU

Centrala de aprovizionare și de livrare a produselor chimice — București

O anchetă în 20 de întreprinderi

Opiniile a circa 100 de specialiști despre :

● **ATINGEREA** parametrilor proiectați : **DINAMICI** și **TENDINȚE**

● **INTREBĂRI** la care nu s-a răspuns încă și **SOLUȚIONARI**

● **MĂSURI** și **ACȚIUNI** ale perioadei 1976—1980

● **PROPUNERI** pentru scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați

ATINGEREA PARAMETRILOR PROIECTAȚI — ÎNTRE PREVEDERI ȘI REALIZĂRI (I)

INFĂPTUIREA OBIECTIVELOR importante ale Congresului al XI-lea al P.C.R. presupune alocarea unei însemnate părți din venitul național pentru dezvoltarea economico-socială în ritm înalt a țării, realizarea unui program de investiții de o amploare fără precedent, care va contribui la sporirea accelerată a densității peisajului industrial românesc. Dar, pentru ca noile capacități să producă și mai ales să producă eficient la termenele stabilite, este de maximă importanță ca, alături de scurtarea duratelor de execuție și de punerea lor în funcțiune, să fie respectate perioadele planificate de atingere a parametrilor proiectați. Prin urmare, efortul deosebit făcut de economia națională se cere recompensat prin operativitate și eficiență sporită a activității desfășurate pe întreg traseul: pregătirea investiției — execuție — punere în funcțiune — atingerea parametrilor proiectați. Am precizat aceasta deoarece, în unele cazuri, factorii implicați se consideră exonerati de răspundere odată cu declararea punerii în funcțiune a noilor capacități, iar atingerea parametrilor proiectați este privită ca o problemă exclusivă a beneficiarului de investiții. Este, desigur, o optică eronată, păgubitoare pentru economia națională, care se cere ferm înlăturată, date fiind consecințele nefavorabile pe care le antrenează.

Atingerea parametrilor tehnico-economici proiectați trebuie să reprezinte, la fiecare obiectiv, o etapă deosebit de importantă, în care forțele tuturor factorilor care au participat la realizarea noilor capacități de producție să fie îndreptate spre respectarea termenelor planificate. Pentru a obține răspunsuri edificatoare în problematica complexă a atingerii parametrilor proiectați, am întreprins o anchetă pe această temă într-un număr de 20 de întreprinderi.

În acest număr despre :

● **CONCORDANȚE ȘI... „CONCORDANȚE“** CU IMPLICAȚII ASUPRA ATINGERII PARAMETRILOR

● **DE LA SCOPURILE PROIECTATE LA CERINȚELE REVOLUȚIEI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE**

● **DECALAJE ÎNTRE PREVEDERI ȘI REALIZĂRI**

● **REPLICI LA O EVENTUALĂ NONIDENTITATE ÎNTRE SCOPURILE INIȚIALE ȘI REZULTATE**

● **ATINGEREA PARAMETRILOR : O PROBLEMĂ EXCLUSIVĂ A BENEFICIARULUI ?**

Teorie și practică privind „obiectivele“ noilor... obiective industriale

REALIZAREA unei noi capacități de producție reprezintă desigur un moment cu multiple semnificații. Noul potențial productiv este chemat să răspundă unor scopuri importante, bine determinate. În acest context, ancheta și-a propus, în primul rând, să răspundă la întrebarea : „Care au fost principalele obiective urmărite de către beneficiarii prin construirea în cincinalul 1971—1975 a unor noi capacități productive ?“

Răspunsurile primite (tabelul nr. 1) evidențiază preocuparea constantă a titularilor de investiții, ca de altfel și a beneficiarilor, de a utiliza fondurile de investiții alocate în vederea dezvoltării capacităților de producție, pentru dotarea întreprinderilor cu mașini și instalații de înaltă tehnicitate și randa-

Tabelul nr. 1

Obiectivele urmărite prin construirea noilor capacități de producție în întreprinderile analizate

Obiective	% din total întreprinderi analizate
Cresterea producției	38
Sporirea productivității muncii	22
Diversificarea producției	15
Reducerea cheltuielilor de producție	10
Cresterea exporturilor	10
Alte scopuri	5

ment, cu ajutorul cărora să ușureze munca, să obțină produse competitive, într-o gamă sortimentală larg diversificată, care încorporează într-o măsură sporită materii prime și inteligență autohtonă.

La nivelul eșantionului, obiectivul principal urmărit prin construcția noi-

lor capacități îl reprezintă, în 38% din întreprinderile analizate, creșterea producției, iar în 22% din cazuri — creșterea productivității muncii. Bunăoară, dezvoltarea întreprinderii „Vulcan“, București, a urmărit și realizat introducerea în fabricație a unor tehnologii moderne în construcția cazanelor energetice prin intermediul pereților membrană, sistem care conduce la reducerea consumului de metal și a materialelor de zidărie, la creșterea substanțială a productivității muncii pe șantiere, concomitent cu sporirea randamentului cazanului și cu diminuarea consumului de combustibil.

Întrucât noile capacități vor produce din plin în actualul cincinal al revoluției științifice și tehnice, ar fi trebuit să se pună, totodată, în toate întreprinderile, un accent și mai mare pe proiectarea unor indicatori și parametri cît mai înalți, stabiliți în deplin acord cu cerințele progresului, cu adevăratele resurse și experiența valoroasă existentă. Avem în vedere unele situații concrete, ca spre exemplu cea înregistra-

tă la Întreprinderea de construcții și reparații electrotehnice. Prin S.T.E., la investiția de la această întreprindere, Departamentul Poștelor și Telecomunicațiilor a aprobat, după părerea noastră, indicatori tehnico-economici de un nivel mai scăzut, care au fost cu mult depășiți, în numai jumătate din perioada de timp planificată. Stabilirea unor indicatori mai înalți (de producție, productivitate, beneficiu etc.) se justifică cu atât mai mult cu cât întreprinderea respectivă dispunea — la începerea acestei investiții — de un colectiv valoros de muncitori, maiștri, ingineri și tehnicieni.

În alte cazuri, fondurile de investiții care s-au materializat în noi capacități de producție în perioada 1971—1975 au fost fructificate în principal prin creșteri cantitative ale producției și într-o măsură mai restrânsă prin înnoire și diversificare. Așa stau lucrurile la unele extinderi de capacități din cadrul întreprinderilor „Tehnica Nouă”, și „Fulgerul” — Bragadiru din București unde înnoirea producției nu s-a realizat într-un ritm corespunzător cu dotările tehnice și tehnologice dobândite prin fondurile de investiții alocate.

Asemenea cazuri reprezintă, credem, suficiente argumente pentru ca, încă din faza de concepție și proiectare, să se acorde o mai mare atenție realizării unei concordanțe corespunzătoare între creșterile cantitative și cele calitative, corelate cu imperativele progresului tehnic, pentru ca realizările dobândite să poată fi raportate la parametrii mobilizatori și competitivi. Numai în acest fel noile capacități vor putea aduce o contribuție tot mai eficientă nu numai la satisfacerea necesităților actuale, dar și de perspectivă ale economiei naționale.

Ce relevă un bilanț pe cinci ani?

ANCHETA EFECTUATĂ a relevat faptul că, la nivelul eșantionului investigat, în perioada 1971—1975 au fost puse în funcțiune și s-au realizat parametrii proiectați la un număr mare de noi capacități de producție, fapt care a avut menirea să amplifice și să modernizeze baza tehnico-materială a producției în numeroase întreprinderi. În acești cinci ani, spre exemplu, în întreprinderile analizate a fost prevăzută punerea în funcțiune a circa 50 de noi capacități de producție, precum și atingerea parametrilor proiectați la un număr de 40 obiective industriale.

Toate acestea au reprezentat, fără îndoială, sarcini complexe a căror realizare a necesitat eforturi susținute. Prin acțiunile conjugate ale tuturor factorilor implicați în materializarea investițiilor, mobilizați permanent și coordonați cu pricepere de către organele și organizațiile de partid, termenele planificate au fost devansate la o serie de noi capacități. **În ce privește atingerea parametrilor proiectați s-au înregistrat unele rezultate bune (tabelul nr. 2). Față de prevederile de plan.**

Tabelul nr. 2

Atingerea parametrilor proiectați în cincinalul 1971—1975 (la nivelul eșantionului anchetei)

Număr de noi capacități	1971	1972	1973	1974	1975
Planificate	3	2	7	19	11
Realizate la termenul planificat	3	1	4	12	4
Realizate în avans	—	—	2	1	2
Restanțe*)	—	1	1	6	5

*) Inclusiv depășirea termenului lunar planificat de atingere a parametrilor

termenele au fost devansate la întreprinderea „Vulcan” — în cadrul dezvoltării și sistematizării întreprinderii etapa I-a; la Întreprinderea de construcții și reparații electrotehnice; la dezvoltarea Întreprinderii de construcții și reparații de utilaje etc. La aceste realizări favorabile se adaugă și cazurile numeroase în care parametrii au fost realizați la datele fixate prin plan. Este vorba, de pildă de dezvoltarea capacității totale la Întreprinderea „Electromagnetica”; de dezvoltarea întreprinderii „Tehnica Nouă”; de noua capacitate de la Întreprinderea de spirt, drojdie, precum și de dezvoltarea de capacitate de la Întreprinderea chimică română și multe altele.

Pentru o prezentare veridică a ansamblului de realizări obținute în perioada 1971—1975 în întreprinderile care au constituit eșantionul anchetei, nu trebuie uitat faptul că, alături de realizările bune, au existat și unele restanțe față de prevederi. Dacă ne referim la punerile în funcțiune, asemenea exemple au fost întâlnite la Întreprinderea „Tricodava” în cadrul dezvoltării capacității de finisat malimo; la „Industria iutei” în cadrul dezvoltării secției de filatură ș.a. Uneori decalajul prevederi-realizări se ridică la peste 12 luni, cum s-a întâmplat la Întreprinderea de piele sintetică și la

noua dezvoltare a Întreprinderii de nasturi și mase plastice etc. În asemenea condiții, procesul de atingere la termen a parametrilor proiectați a avut de asemenea de suferit în unele cazuri. Întârzieri față de datele prevăzute de realizare a parametrilor s-au înregistrat la noile capacități de producție din întreprinderile: „Industria iutei”, Întreprinderea de nasturi, „Munca textilă” din București etc.

Dincolo de cifrele globale și aprecierile cantitative

ASA DUPĂ CUM AM VĂZUT, în întreprinderile analizate există rezultate bune în ceea ce privește realizarea la termen și punerea în funcțiune la parametrii prevăzuți a noilor capacități. În această situație, am urmărit să obținem un răspuns la întrebarea: „Au fost atinse — odată cu punerea în exploatare la parametrii proiectați — obiectivele (motivele) pentru care au fost construite noile capacități de producție?”

Ancheta noastră a relevat faptul că în multe dintre întreprinderile la care noile capacități au atins la termen parametrii se înregistrează rezultate considerabil îmbunătățite față de anii anteriori. La întreprinderea „Vulcan”, spre exemplu, la obiectivul „Dezvoltarea și sistematizarea întreprinderii etapa I-a” prin realizarea parametrilor tehnico-economici înainte de termenul prevăzut în proiect s-a obținut un spor la producția globală — în 1975 față de 1974 — de circa 200 milioane lei. Producția fizică realizată în 1975 față de prevederile din STE a fost mai mare cu peste 7 000 tone. Demn de semnalat este și faptul că ritmul mediu anual de creștere a producției destinate exportului pe cincinalul 1971—1975 a fost de 24,2%, superior celui aferent perioadei 1971—1972 (de 15,1%), când noua capacitate nu era pusă în funcțiune.

Un alt asemenea exemplu îl constituie dezvoltarea de capacitate de la Întreprinderea „INOX”, la care parametrii planificați au fost atinși conform prevederilor în anul 1974. Dacă în primii doi ani ai cincinalului trecut ritmul mediu de creștere a producției globale, productivității muncii și beneficiului a fost de 7; 3 și respectiv 9%, în urma punerii în funcțiune a noii capacități, sporurile medii anuale înregistrate la acești indicatori în intervalul 1973—1975 au fost mult mai mari și anume

de 27 ; 28 și respectiv 14%. Alături de aceste aspecte a fost stimulat ritmul înnoirii producției. Astfel, dacă în anul 1971 ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției era în creștere doar cu 3,6% față de realizările anului 1970, în anul 1974 creșterea acestui indicator era de 47,9% față de 1970.

Iată deci că, în cazurile menționate, la care se pot adăuga și altele (cum ar fi de exemplu noile capacități de producție realizate în cadrul întreprinderilor „Relon Panduri“, a celei de construcții și reparații de utilaje, a întreprinderii de construcții și reparații electrotehnice etc.) atingerea parametrilor proiectați nu a însemnat doar un spor de producție în sine, ci o creștere a eficienței activității productive, a gradului de satisfacere a unor nevoi ale beneficiarilor interni și externi.

Trebuie spus că există însă și altele de exemple. În unele situații, atingerea la termen a parametrilor proiectați la noile capacități a avut ca rezultat doar efecte parțiale pe linia creșterii eficienței activității în întreprinderea beneficiară. La „Electromagnetica“, de pildă, atingerea la termen a parametrilor proiectați în anul 1972 la noua capacitate de producție a condus într-adevăr la realizarea unor importante sporuri de producție. În numai trei ani (1973—1975) producția globală a crescut pe ansamblul întreprinderii cu 136% față de 1972, productivitatea muncii cu 99%, iar cheltuielile la 1 000 lei pro-

ducție marfă s-au redus cu 18 procente. Cu toate că aceste aspecte sînt pozitive, apreciem că întreprinderea nu poate fi deplin satisfăcută. Avem în special în vedere nivelul mai scăzut al exportului, situație care, din păcate, nu s-a remediat în totalitate nici prin noua dezvoltare de capacitate.

Creșterea nesatisfăcătoare a volumului producției destinate exportului în unități care au beneficiat de însemnate fonduri de investiții pentru dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție s-a înregistrat și la întreprinderea de nasturi și mase plastice și întreprinderea chimică română. În același timp, unități ca „Munca textilă“ și „Tehnica nouă“, care dispun de condiții tehnico-materiale necesare, trebuie să acționeze pentru a realiza produse care să fie livrate la export.

O altă situație întâlnim la întreprinderea de construcții și reparații aparținând de M.E.F.M.C., care a fost proiectată inițial să producă piese de schimb. După punerea în funcțiune a noii capacități, s-a hotărît schimbarea profilului său inițial pe producerea de utilaje și efectuarea de reparații, ceea ce a condus la depășirea substanțială a indicatorilor valoarea producției globale și productivitatea muncii, indicatori care — considerăm noi — trebuiau recalculați corespunzător structurii noii producții. De asemenea, se impunea reanalizarea indicatorilor financiari (nivelul stocurilor, al fondurilor circulante în ansamblul lor), deoarece noua

structură a producției presupunea ciclul mărit de fabricație, producție ne-terminată etc. și deci fonduri materiale și financiare mai mari decît cele pentru producția pieselor de schimb. Din această cauză, întreprinderea se prezintă cu unii indicatori financiari ne-realizați, deși are o activitate de ansamblu pozitivă.

Pentru eliminarea unor asemenea stări de fapt cu evidente consecințe negative asupra eficienței fondurilor de investiții destinate construirii unor noi capacități, se impun măsuri hotărîte pentru ca, încă în faza de concepție — proiectare, profilul producției obiectivelor noi să fie eficient și corespunzător orientat spre realizarea de produse tot mai competitive tehnic și economic pe piața internă și la export. Aceasta presupune, însă, ca pentru fiecare nouă capacitate de producție să fie mai mult luată în considerare mobilitatea și perspectivele cererii, utilizîndu-se cu tot mai bune rezultate instrumentarul și tehnicile marketingului și prognozei. Numai în acest fel va putea fi asigurată o concordanță cit mai bună între produsele realizate și cererile reale prezente și viitoare.

**Costică CHIȚIMIA
Bogdan PĂDURE**

Într-unul din numerele viitoare :
● De la efecte la cauzele nerealizărilor ● Clasamente, explicații și implicații ● Durate normale, realizate și necesare ● Opinii și propuneri.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

CREȘTEREA PONTENȚIALULUI TEHNIC AL ECONOMIEI

CA URMĂRE a sporirii continue a dimensiunilor programelor de investiții — de pildă în anii 1971—1975 s-a investit mai mult decît în celelalte două cincinale precedente luate împreună. Iar în cincinalul 1976—1980 volumul de investiții totale în economia națională, de circa 1 000 mld. lei este de aproape 2 ori mai mare decît cel realizat în perioada 1971—1975 — gradul de înzestrare tehnică a economiei naționale a crescut continuu, accelerat. Dacă în deceniul 1956—1965 am înregistrat o creștere a potențialului tehnic de circa 2 ori, în cei 10 ani următori — 1966—1975 — acesta a crescut de peste 2,3 ori, urmînd să se dubleze aproape în următorii 5 ani, adică pînă în 1980.

Forța echipamentului tehnic din dotarea economiei este dată, în primul rînd, de „ținerea“ acestuia. Calculele arată că aproape 60% din volumul fondurilor fixe, existente la sfîrșitul anului 1975 sînt puse

în funcțiune în perioada 1966—1975, iar circa 40% din volumul total al fondurilor fixe din anul 1980 sînt și vor fi puse în funcțiune în cincinalul în curs. Aceasta înseamnă că cea mai mare parte a echipamentului tehnic din economie este reprezentată de mijloace moderne și eficiente, realizate la înalți parametri productivi și economici, ca urmare a prevederii, îndeosebi după 1965, ca înzestrarea tehnică a economiei să răspundă cerințelor revoluției tehnico-științifice.

Un alt argument care relevă forța zestrei tehnice a economiei românești este faptul că cea mai mare parte din volumul fondurilor fixe a fost și este destinată sferei producției materiale, și, în acest cadru industriei, ramurilor care promovează progresul tehnico-științific mașinilor, utilajelor și instalațiilor valorificînd superior potențialul material și uman al țării. Bunăoară, din totalul fondurilor fixe, existente la

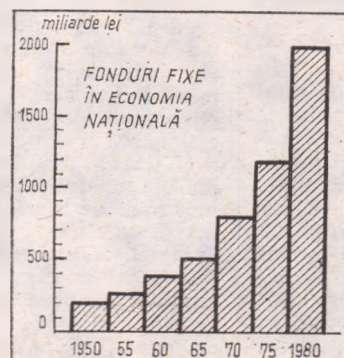
sfîrșitul anului 1975, circa 75% sînt localizate în sfera producției, cea mai mare parte din acestea în industrie și ramurile industrializante.

Sînt date care demonstrează puternicul proces de consolidare, de creștere și înnoire, de dezvoltare calitativă a bazei tehnico-materiale a societății noastre conceput de partid cu deosebire după Congresul al IX-lea. Evoluția volumului și a structurii fondurilor fixe constituie temelia ritmurilor înalte

în care progresa economia românească și, totodată, o puternică susținere pentru acoperirea unor nevoi de fonduri fixe ale industriei și economiei sporite cantitativ și calitativ, nevoi determinate de marelle obiective economice și sociale pe care urmărîm să le îndeplinim.

Trebuie relevat că în acest cadru, ca urmare a capacității în continuare a creșterii economiei, sînt alocate, perioadă de perioadă valori din ce în ce mai mari de fonduri fixe sectorului social-cultural, asigurîndu-se astfel, la nivel superior, baza materială pentru desfășurarea activităților de învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății, gospodărie comunală, pentru locuit ș.a. Se impune subliniat, de asemenea, că potențialul tehnic ridicat al economiei, element însemnat al avuției naționale, trebuie — în toate unitățile — gospodărit și păstrat cit mai bine, urmărîndu-se prelungirea duratei de funcționare a fondurilor fixe, creșterea eficienței utilizării lor.

D. P.

DIRECȚII DE REDUCERE A DECALAJELOR ZONALE ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ (I)

● Nivelul de dezvoltare a cooperativelor agricole și clasele de favorabilitate — o influență obiectivă? ● Orientări în înzestrarea tehnică a agriculturii în profil teritorial ● Semnificațiile unor corelații: densitatea forței de muncă — gradul de dezvoltare, retribuție — nivelul productivității muncii ● Mecanizatorul — lucrătorul reprezentativ al agriculturii de miine

ESTE CUNOSCUȚ că agricultura este puternic influențată de condițiile naturale și cerințele biologice ale plantelor și animalelor, ca și de configurația terenului, ceea ce conferă acestei ramuri și un pronunțat caracter zonal. Prin îmbunătățirea amplasării forțelor de producție pe teritoriu și prin folosirea optimă a acestora este posibilă, însă, echilibrarea dezvoltării diferitelor zone. Tocmai în această direcție revine factorilor de organizare și decizie un rol important din punct de vedere economic și tehnic.

Agricultura cooperatistă și-a ridicat continuu, în ultimii ani, nivelul său de intensificare; dar această evoluție s-a făcut inegal, ceea ce a dus la însemnate decalaje zonale în nivelul de dezvoltare al cooperativelor agricole. Pe lângă influența puternică a condițiilor naturale, care a putut fi atenuată într-o măsură mai mică, diferențele zonale au fost amplificate de tendința de repartizare a mijloacelor de producție cu precădere în zonele cu fertilitate mai ridicată (unde acestea sînt folosite mai economic și aduc un spor mai mare de producție), de faptul că populația agricolă este situată în teritoriu în raport invers cu gradul de fertilitate a terenului, ca și de eficiența mai redusă a cheltuielilor materiale în zonele colinare. (tabelul nr. 1).

Natura decalajelor

POTENȚIALUL de producție al terenului în zona colinară a rămas încă în unele zone prea scăzut. Dacă pe total țară 66% din terenul arabil se găsește încadrat în primele 5 clase de favorabilitate, în județele unde se află majoritatea cooperativelor slab dezvoltate terenurile fac parte din clasele 6—10. Astfel, în județul Caraș-Severin un procent foarte ridicat din teren este încadrat în ultimele clase. Situații asemănătoare se găsesc și în județele Sălaj, Bistrița-Năsăud, Gorj, Dimbovița, Harghita. Producția agricolă în aceste

județe este mai scăzută, iar cheltuielile de producție pe unitatea de produs sînt mai mari decît în zonele cu fertilitate mai ridicată.

Intensificarea agriculturii (concretizată prin producția globală la 100 ha) este mai accentuată în județele Brăila și Galați, unde producțiile obținute sînt superioare nivelului de fertilitate a terenului (exprimat prin nota de bonitare), deoarece efortul pentru înzestrarea tehnică a agriculturii s-a îndreptat spre acele zone unde investițiile făcute erau mai eficiente, unde contribuiau la obținerea unei cantități mai mari de producție. Orientarea investițiilor cu prioritate în zonele de șes a făcut ca dotarea cu fonduri fixe a unităților de aici să fie de 3—5 ori mai ridicată decît a celor din zonele cu condiții de producție mai puțin favorabile, unde și resursele de acumulare ale cooperativelor agricole de producție sînt mai reduse. Gradul de mecanizare, cantitatea de îngrășăminte chimice aplicată și ponderea suprafețelor irigate în zonele de șes sînt, de asemenea, superioare mediei pe țară, pe cînd în zonele colinare și submontane, unde terenul arabil are o fertilitate naturală mai redusă, cooperativele au primit cantități mai mici de îngrășăminte și au fertilizat suprafețele mai limitate. Este de subliniat că această diferențiere nu apare sub formă de mozaic, ci se realizează o anumită grupare a cooperativelor, ce se clasifică și ordonează — în raport cu condițiile naturale — dinspre șes

spre deal. În zona de cîmpie se grupează cooperativele puternic dezvoltate care asigură un nivel ridicat de producție și retribuție, în timp ce în zona de deal cooperativele au un grad mai scăzut de intensificare, neputînd uneori asigura cu mijloace proprii reproducția lărgită și un nivel ridicat al retribuției cooperativelor pe baza muncii depuse de ei. Totodată, se constată că producția globală vegetală prezintă în general o mai mare uniformitate teritorială, în timp ce producția globală animală se remarcă printr-o diferențiere mult mai accentuată, care în unele cazuri imprimă o amplitudine mai mare a producției globale pe județe. Interesant de observat că nu județele cu tradiție în creșterea animalelor au cea mai mare producție globală animală la hectar, ci în special acele județe din cîmpie care dispun de o producție vegetală dezvoltată.

Productivitatea muncii exprimată prin producția globală la un cooperativ apt de muncă care a lucrat este, de asemenea, diferențiată, datorită gradului superior de mecanizare din zonele de șes și densității mai mare a populației din zona colinară, unde consumul de muncă pe tona de produs este ridicat. Populația aptă de muncă ce revine la 100 ha teren arabil este de 64 și, respectiv, 59 în județele Hunedoara și Sălaj, față de numai 24 în județul Brăila și 22 în Ialomița. Densitatea mai mare a forței de muncă în județele cu agri-

Tabelul nr. 1

Diferențieri în nivelul unor indicatori de producție și economici ai cooperativelor din unele județe (în %, față de media pe țară 100)

Județele	Nota medie de bonitare a terenului	Producția la 100 ha	Producția globală pe un cooperativ care a participat la muncă	Producția globală la 1000 lei chelt. materiale	Retribuirea la pe un cooperativ care a lucrat
Brăila	119	168	236	112	205
Ialomița	138	158	239	108	219
Hunedoara	77	46	60	77	71
Sălaj	70	48	43	79	51

cultură mai puțin dezvoltată determină o folosire incompletă în cursul anului a forței de muncă și o productivitate a muncii scăzută. De remarcat că amplitudinea diferențierii productivității muncii este mai mare față de cea a producției globale la 100 ha.

Producția globală la 1000 lei cheltuieli materiale, care exprimă eficiența consumului de muncă trecută, este mai mare în județele Brăila și Ialomița decât în județele Hunedoara și Sălaj, deoarece factorii de producție au fost optimizați în zonele de cîmpie și în consecință se asigură o eficiență mai ridicată. Retribuirea pe un cooperator este mai ridicată în zonele în care agricultura este mai intensivă, productivitatea muncii mai mare și eficiența cheltuielilor materiale superioară.

Condițiile reducerii decalajelor

CINCINALUL ACTUAL va constitui un moment de cotitură în reducerea decalajelor zonale în agricultura cooperatistă. Modernizarea agriculturii creează premisele punerii în valoare a resurselor de creștere a producției, permițînd să se atingă un nivel de intensitate deosebit de înalt pentru toate zonele: ritmul de creștere a producției în zona colinară va fi mai ridicat decât în cîmpie (tabelul nr. 2).

ziunii solului, iar Congresul consiliilor populare a adoptat anul acesta Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice. De aceea, actualul cincinal prevede efectuarea unor lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 1 milion hectare, amplasate în special în Moldova, Transilvania și în zona subcarpaților meridionali, astfel încît la finele anului 1980 suprafața ameliorată prin astfel de lucrări să fie aproape de 2 milioane ha. În trecut, lucrările de prevenire și combatere a eroziunii solului s-au limitat la corectarea torenților, aplicarea de benzi înierbate pe pante, la plantarea de viță de vie și pomi pe unele suprafețe supuse eroziunii, precum și pe terenurile în pantă și la efectuarea unor lucrări de cultură pe curbele de nivel fără a cuprinde bazine hidrografice în ansamblu. Combaterea proceselor de eroziune a solului presupune, în același timp, introducerea și generalizarea unui sistem adecvat de culturi și a unui sistem specific de executare a lucrărilor agricole pe terenurile în pantă. Efectuarea unui astfel de program în zone în care numeroase cooperative sînt mai puțin consolidate necesită studierea posibilității sprijinirii într-o măsură mai mare a acestor unități prin executarea — cu fondurile statului — a marilor lucrări antierozionale, precum și acordarea de credite pentru restul lucrărilor de amenajări locale.

Ameliorarea solurilor podzolice con-

lului, precum și de restructurarea solului cu îngrășăminte organice. Experiențele efectuate de stațiunile de cercetări și practica unităților de producție dovedesc că aplicarea îngrășămintelor chimice pe teren fertilizat cu îngrășăminte organice și amendat determină sporuri sensibile mai mari în zonele colinare, ceea ce explică efortul financiar al statului care acordă gratuit amendamentele calcaroase. Pentru o mai bună organizare a aprovizionării și administrării îngrășămintelor, amendamentelor și erbicidelor, apare necesar să se urgenceze în următorii ani înființarea de noi centre agrochimice ca unități prestatoare de servicii în cadrul S.M.A., care vor răspunde de întreaga acțiune de chimizare, de la asigurarea îngrășămintelor și pesticidelor pînă la aplicarea lor.

Trăsătură de bază a modernizării agriculturii în actualul cincinal al revoluției tehnico-științifice, **mecanizarea complexă** — prin asigurarea într-o gamă diversificată și cu un grad ridicat de universalitate a tractoarelor și mașinilor agricole — contribuie la reducerea decalajelor zonale, deoarece permite introducerea tehnologiilor noi în producția vegetală și animală, în paralel cu asigurarea efectuării lucrărilor în limitele perioadelor agrotehnice, ceea ce duce la creșterea producției și productivității muncii, la reducerea costurilor de producție. Agricultura din zonele colinare va fi dotată cu prioritate în acest cincinal cu tractoare, de 80 CP pe șenile pentru executarea lucrărilor în pantă, precum și cu o gamă largă de mașini care să permită încheierea procesului de mecanizare pe terenurile în pantă pînă în 1980. Pentru creșterea gradului de mecanizare pe aceste terenuri apare necesară devansarea dotării cu pluguri reversibile pentru arături normale sau adînci, scarificatoare, lame de nivelare, combine C 12 pentru pante, instalații de administrat erbicide pe rînduri de pomi sau viță de vie, scuturătoare de fructe cu prelate, utilaje necesare pentru recoltatul furajelor pe pante și altele. Accentuarea procesului de integrare a stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii în activitatea cooperativelor agricole impune legarea într-o măsură mai mare a veniturilor acestora de rezultatul final al muncii: randamentul realizat în cooperative. În același timp, creșterea și diversificarea mecanizării, paralel cu scăderea permanentă a populației ocupate în agricultură, face ca mecanizatorii să devină din ce în ce mai mult lucrătorul reprezentativ al acestei ramuri de bază a economiei, cu aport decisiv în obținerea unor recolte mari, ceea ce necesită analizarea posibilității stimulării în mai mare măsură a acestora.

Ovidiu POPESCU

din M.A.I.A.

În continuarea studiului vom publica noi direcții de reducere a decalajelor zonale în agricultura cooperatistă: modernizarea și extinderea patrimoniului viticol și pomier, mutațiile zonale ce trebuie să aibă loc în creșterea animalelor, utilizarea noilor soiuri și tehnologii, perfecționarea acțiunii prghiilor economice în vederea consolidării economico-organizatorice mai rapide a cooperativelor agricole.

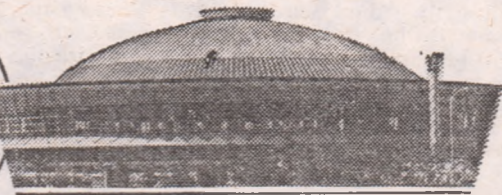
Diferențierea dinamicii producției globale agricole (%)

JUDEȚELE	Pe total cincinal, față de cel precedent			Ritm mediu anual	
	1971—75	1976—80	1976—80	1971—75	1976—80
	1966—70	1971—75	1966—70		
Brăila	122,7	150,8	185,0	4,2	8,6
Galați	124,0	150,7	186,8	4,4	8,5
Teleorman	122,7	158,7	194,8	4,2	9,7
Timiș	122,3	156,8	191,8	4,1	9,4
Bistrița Năsăud	101,2	194,9	197,2	0,2	14,3
Gorj	106,5	207,8	221,3	1,3	15,7
Sălaj	109,3	191,2	208,9	1,8	13,8

Modernizarea agriculturii va permite reducerea decalajelor între județe, deoarece nivelul producțiilor se va situa în perspectivă la valori apropiate de media pe țară. Este de subliniat însă că vor continua să se mențină unele diferențe, mai puțin esențiale decât în prezent, deoarece se vor atinge nivele înalte de producție în toate județele ca urmare a utilizării tot mai depline a resurselor materiale și umane, în condițiile sporirii eficienței economice.

Sporirea producției agricole într-un ritm mai alert în zonele colinare, pentru a se putea reduce decalajul față de zonele de cîmpie, impune pe lângă mai buna zonare a producției și intensificarea acțiunii de combatere a eroziunii solului avînd ca efect atît recuperarea pentru agricultură a unor terenuri degradate, cît și ridicarea capacității de producție a unor terenuri în curs de degradare. Ținînd seama de importanța acestor lucrări, la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1970 s-a adoptat Programul național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a ero-

stiuie o preocupare constantă în cadrul acțiunilor de ridicare continuă a capacității de producție a terenurilor din zonele colinare și premontane, creînd condiții pentru realizarea sarcinii de creștere mai rapidă a producției agricole și de reducere a decalajelor zonale. În acest cincinal, pentru ameliorarea solurilor acide trebuie să se execute ample lucrări de combatere a excesului de umiditate, aplicînd însemnate cantități de amendamente calcaroase și luînd unele măsuri ameliorative ca, de exemplu, doze sporite de îngrășăminte, extinderea culturilor de leguminoase etc. Dacă în trecut îngrășămintele chimice au fost insuficiente și s-au utilizat cu prioritate pe terenurile mei fertile din cîmpie, care asigură un spor mai mare de producție, în acest cincinal s-au creat condiții pentru a se putea acorda o cantitate mai mare de îngrășăminte și pentru zonele colinare. Asigurarea unei eficiențe ridicate a procesului de fertilizare în aceste zone impune ca aplicarea îngrășămintelor chimice să fie precedată de acțiunea de corectare a acidității și de efectuare a lucrărilor de combatere a eroziunii so-

PRODUȚIA, COMERȚUL ȘI CONSUMATORUL ÎN DIALOG DIRECT LA EDIȚIA '76

PESTE DOUĂ ZILE se deschide în Capitală cea de a 7-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum.

În contextul măsurilor de înlăptuire a Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, expoziții, unități de stat și cooperatiste producătoare de bunuri de consum din întreaga țară, sub îndrumarea și coordonarea Ministerului Comerțului Interior vor valorifica pe multiple planuri funcțiile economice ale acestei ample manifestări comerciale.

Comparativ cu edițiile precedente este marcant efortul de a realiza mai amplu funcția de informare a publicului vizitator asupra realizărilor din domeniul bunurilor de consum. Astfel aproape o treime din suprafața totală a pavilionelor destinate tîrgului (35 000 metri pătrați) este destinată industriei ușoare, care expune peste 40 000 de sortimente, din totalul de 150 000 de expozate ale tîrgului.

Un grad de noutate între 45 și 90 la sută

COLECȚIILE de modele în sectorul textile-încălțăminte prezintă în cea mai mare parte noutăți, gradul înnoirii fiind de pînă la 90 la sută, față de media de 45 la sută pe ansamblul tîrgului. Printre noutăți: paltoanele din blănuri imitație de nură, lup, ris, vițel.

Cu mult interes sînt așteptate opiniile vizitatorilor și în sectorul industriei chimice care prezintă produse noi cum sînt: parfumurile April Lux, noi loțiuni și creme Pellox, crema pentru miini Gazel și lacul de păr Dublet. spray pentru încăperi, detergent universal cu spumare reglată Deval-M, șampon auto Moldova, lac pentru acoperirea și rețușarea autovehiculelor Emaur, anvelope radiale cu cord metalic, unsoare multifuncțională pentru autoturisme Licarom, gas butan spray pentru brichete. În acest cincinal producția de bunuri de consum a chimiei se va dubla față de 1975.

Mobila se expune în garnituri și încăperi complet amenajate și echipate cu toate accesoriile. La fel instalațiile sanitare ce se expun montate în garnituri complete. În ceea ce privește produsele electro-casnice pe lângă prezentarea comercială se vor face și demonstrații practice privind modul de funcționare și întreținere.

Tîrgul relevă totodată preocuparea susținută a industriei locale și cooperăției pentru diversificarea producției de bunuri de consum gospodăresc, la prețuri accesibile.

De la funcția pur informativă la cea de studiere a cererii

LATURA informativă a tîrgului a fost mult extinsă prin organizarea de conferințe, mese rotunde, dezbateri,

proiectări de filme (vezi calendarul alăturat), parăzi zilnice ale modei.

Foarte bine pregătită la această ediție este și funcția de studiere a cererii consumatorilor. Astfel, Institutul de cercetări comerciale în colaborare cu Catedra de marketing a Academiei de Studii Economice pune la dispoziția expozanților circa 85 000 de chestionare, ce vor fi completate sub îndrumarea a 60 de recenzori (studenți ai Academiei), pentru studierea structurii, tendințelor și cererii la 50 de grupe de mărfuri, cu accent pe articole pentru copii, articole pentru ușurarea muncii în gospodărie și conserve de legume și fructe. Prelucrarea automată a datelor anchetei, asigurată de Centrul de calcul al Ministerului Comerțului Interior va permite obținerea unor rezultate parțiale la interval de numai câteva zile de la preluarea chestionarelor, rezultate deosebit de necesare în realizarea funcției de contractare a tîrgului.

Sondașe se vor face atît asupra sortimentelor existente în comerț, cît și asupra produselor noi, care după cum am văzut vor deține o importantă pondere la această ediție a tîrgului. Suplimentar o serie de observații și sugestii ale vizitatorilor se vor prelua prin intermediul caietelor de sugestii existente la fiecare stand, prin interviuri directe.

În cadrul acestor cercetări se urmărește investigarea obiceiurilor de consum pentru diferite produse alimentare și nealimentare, frecvența consumului, aspectele motivaționale (frîne, motivații), aprecierile asupra funcționalității, prezentării și formelor de comercializare ale produselor expuse.

Un indicator al structurii cererii îl va constitui și volumul vânzărilor înregistrat în zilele tîrgului la punctele de vânzare pentru unele produse noi.

Deschis sub aceste auspicii să sperăm că în contractările de bunuri de consum pentru anul 1977, efectuate la tîrg, se va reflecta într-o mai mare măsură punctul de vedere al consumatorului — beneficiarul final al acestei desfășurări de forțe, obținându-se implicit și creșterea vitezei de circulație a mărfurilor în comerț.

Ioan GEORGESCU

DIN AGENDA TÎRGULUI

CONFERINȚE

- Înnoirea produselor cerință a economiei moderne (16.VIII).
- Tendințe în modernizarea rețelei comerciale cu amănuntul — sectorul nealimentar (17.VIII); sectorul alimentar (24.VIII).
- Reclama și publicitatea comercială (19.VIII).
- Răționalizarea și reciclarea ambalajelor (19.VIII).
- Tehnologii moderne în vehicularea mărfurilor de la producător la magazin (20.VIII).
- Metode și modele pentru previziunea vânzării bunurilor de folosință îndelungată (21.VIII).
- Realizări și tendințe în optimizarea organizării fondului de vânzare (22.VIII).
- Preocupări în diversificarea produselor și îmbunătățirea sortimentelor industriei ușoare (23.VIII).
- Tendințe în dezvoltarea și modernizarea comerțului cu mobilă (25.VIII).
- Vânzarea pe bază de catalog (26.VIII).
- Forme noi de relații dintre industrie și comerț (încălțăminte) (27.VIII).
- Sondașul de opinie în cercetarea cererii (ex. cercetările organizate la tîrg) (28.VIII).
- Relația valoare de întreținere — calitate (29.VIII).

- Sistemul integrat al conducerii științifice în comerț (31.VIII).
- Concepții noi privind organizarea magazinelor de mari suprafețe (1.IX).
- Creativitatea și moda în producția bunurilor de consum (2.IX).
- Urbanismul comercial în conceptul de marketing (3.IX).
- Tendințe în fizionomia și structura comerțului modern (4.IX).
- Tendințe în creația și producția articolelor de uz gospodăresc (5.IX).
- Modernizarea comerțului — tendințe mondiale (7.IX).
- Impactul dezvoltării socio-economice a județelor în actualul cincinal asupra comerțului (8.IX).
- Studiul cererii în orientarea producției (9.IX).
- Tendințe în creația și producția de jucării (10.IX).
- Expoziția — sursă de idei, mijloc de testare a produselor (11.IX).
- Relația vânzător-cumpărător (12.IX).
- Probleme privind constituirea lanțului frigorific în comerț (14.IX).

DEZBATERI INDUSTRIE-COMERȚ

Producătorii și comercianții de bunuri de consum se vor întîlni într-un dialog direct

vizînd calitatea și sortimentul produselor oferite pieței, precum și sistemul de distribuție realizat de comerț în cadrul dezbaterilor programate astfel:

- Băuturi răcoritoare și ape minerale (17.VIII).
- Mobilă (25.VIII).
- Sticlărie, articole menaj (29.VIII).
- Teșături, textile (1.IX).
- Conserve de pește (2.IX).
- Tutun, țigări (5.IX).
- Cosmetice (8.IX).
- Tricotaje, confecții, încălțăminte (9.IX).
- Jucării (10.IX).
- Articole de mercerie (11.IX).
- Produse zaharoase, biscuiți (12.IX).

MESE ROTUNDE

- Produsul nou de la idee la comercializare (exemple din cadrul tîrgului) (28.VIII).
- Magaziene universale — realizări și perspective în comerțul românesc (7.IX).
- Ansamblul ambiental (14.IX).

CREATORII ȘI PRODUSELE LOR

Întîlniri cu arhitecți, artiști plastici, tehnicieni creatori de bunuri de consum din grupele:

- Sticlărie (21.VIII).
- Corpuri de iluminat și geamuri (29.VIII).
- Faianță și porțelan (10.IX).

„Metodele moderne de calcul și informatică au, fără îndoială, o importanță deosebită, dar ele pot da rezultate corespunzătoare numai dacă sint integrate într-o concepție generală justă despre activitatea de conducere, bazată pe cunoașterea temeinică a legilor dezvoltării sociale, pe studierea aprofundată a realității”.

NICOLAE CEAUȘESCU

PERFEȚIONAREA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL AL PLANIFICĂRII ÎNTR-O CONCEPȚIE SISTEMICĂ (I)

PERFEȚIONAREA continuă a sistemului informațional al planificării se înscrie printre acțiunile menite să asigure ridicarea pe noi trepte calitative a activității de planificare în general, cerință obiectivă a dezvoltării societății noastre socialiste, evidențiată cu claritate în documentele programatice ale Conducerii superioare de partid și de stat. În scopul de a realiza această perfecționare lucrătorii din Comitetul de Stat al Planificării, în colaborare cu numeroase cadre de specialiști din economie, au desfășurat — mai ales în ultimii ani — și desfășoară în continuare o largă și laborioasă activitate de corelare permanentă a metodologiei de planificare, respectiv a sistemului informațional, cu sarcinile ce decurg din dezvoltarea impetuoasă a activității economico-sociale din țara noastră. De la ce elemente pornim, ce clarificări urmărim, cu ce probleme ne confruntăm, ce rezultate am obținut — iată câteva întrebări la care am căutat să răspundem în acest articol.

Concepție sistemică sau abordare izolată?

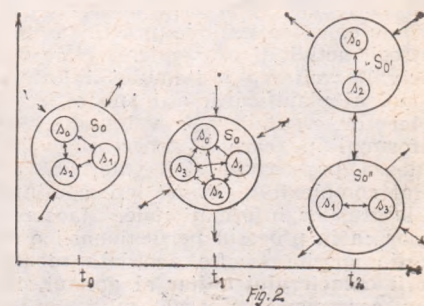
DIN ACTIVITATEA desfășurată pînă în prezent se evidențiază că o perfecționare de fond, cu o durată mai lungă de aplicabilitate — respectiv o integrare în sistemul informațional în funcțiune, care să corespundă necesităților actuale și de perspectivă ale acestui sistem — poate fi realizată numai printr-o abordare sistemică. Realizările obținute de Comitetul de Stat al Planificării în perfecționarea sistemului informațional, în asigurarea bazei pentru noi progrese calitative în acest proces se datorează în principal, după părerea noastră, înțelegerii dezideratului de **abordare și tratare sistemică**.

Multe eforturi și intenții pentru perfecționarea sistemelor informaționale pot fi compromise ca urmare a nerespectării acestui deziderat. În practică se întîlnesc cazuri cînd fie din cauza unei analize de sistem necorespunzătoare, fie din cauza utilizării unor procedee și metode simpliste în dorința

de a rezolva mai rapid probleme complexe ale perfecționării sistemelor informaționale, fie ca urmare a abordării izolate a perfecționării unei sau a unor părți dintr-un sistem în condițiile existenței unor legături puternice între aceste părți și restul părților din sistemul dat, precum și a legăturilor cu alte sisteme, eforturile se îndepărtează de cerința abordării sistemice, ceea ce face ca rezultatele perfecționărilor să nu fie corespunzătoare. O „perfecționare” izolată a unei părți dintr-un sistem informațional (a unor fluxuri, a unor operații, a unor tehnici etc.), nepusă de acord cu restul sistemului, cu cerințele de compatibilitate funcțională perfectă între toate elementele sale componente, poate conduce mai degrabă la apariția unui fenomen de respingere decît a unuia de integrare.

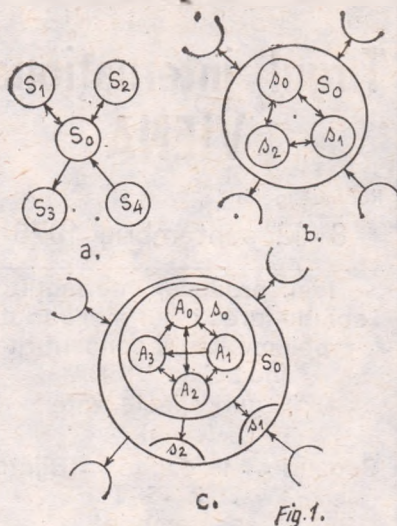
În procesul perfecționării sistemului informațional al planificării într-o concepție sistemică, este necesar să fie satisfăcute unele cerințe între care, menționăm: (a) definirea și delimitarea sistemului dat prin precizarea obiectivului și sarcinilor de funcționalitate, a legăturilor informaționale cu alte sisteme din economie (fig. — 1. a.) la o anumită etapă, sau la un anumit

moment respectiv, a subsistemelor acestuia și a legăturilor informaționale ce trebuie să existe între ele, în concordanță cu obiectivele și sarcinile ce le revin (fig. — 1. b.); (c) specificarea

structurii fiecărui subsistem (module, grupe de activități, activități) și a legăturilor informaționale dintre elementele de structură ale acestuia (fig. — 1. c.); (d) previzionarea comportării sistemului în timp, în evoluția sa, atît ca funcționalitate cît și ca structură și relații informaționale (previzionarea stării sistemului în anumite etape sau momente, t_1, t_2, \dots, t_n , fig. — 2); (e) precizarea raporturilor și a interdependențelor dintre activitatea de planificare economico-socială, metodologia de planificare, sistemul informațional și sistemul informatic al planificării, inclusiv modelarea economico-matematică; (f) asigurarea concordanței dintre informațiile de ieșire ale sistemului informațional al planificării și respectiv ale subsistemelor sale pe de o parte și informația de intrare, pe de altă parte, în condițiile satisfacerii cerințelor de informare, analiză, control și de prezentare a informațiilor în timp util la toate nivelurile la care se fundamentează, se elaborează, se adoptă, se execută, se urmărește și se controlează, se prelinină și se actualizează planurile și programele.

Rezolvarea acestor cerințe s-a aflat și se află, în continuare, în centrul preocupărilor pentru perfecționarea sistemului informațional al planificării. În lucrările Comitetului de Stat al Planificării, ale altor organe centrale de sinteză economică, ale ministerelor și județelor, cît și în cele întocmite în centrele industriale, întreprinderi și

moment dat; (b) precizarea structurii sistemului informațional al planificării

alte unități economico-sociale, se urmăresc deseori asemenea probleme. Să ne oprim asupra citorva din aspectele menționate.

Interferențe și structură în sistemul informațional al planificării

SARCINA privind definirea și delimitarea sistemului informațional al planificării (S.I.P.) a fost ușurată de faptul că însăși planificarea dezvoltării economico-sociale din țara noastră — ca unul dintre atribuțiile majore ale partidului și statului — reprezintă un domeniu de activitate cu obiective și sarcini precis menționate în Constituție, în Programul partidului, în Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, în numeroase alte documente de partid și de stat.

Pe de altă parte sistemul informațional al planificării, în decursul a peste un sfert de secol de funcționare, s-a dezvoltat și consolidat continuu, evidențiind atât rolul important pe care îl are în cadrul sistemului informațional național, cât și aria largă de cuprindere, ce se extinde practic asupra întregii activități economico-sociale din țară. Dezvoltarea sistemului informațional al planificării, atât sub aspectul ariei de cuprindere, a volumului de informații pe care îl generează, vehiculează, prelucrează și îl valorifică, cât și al complexității în creștere continuă a legăturilor informaționale, face necesar ca în procesul perfecționării o atenție sporită să fie acordată **menținerii caracterului unitar** al acestui sistem, corespunzător caracterului unitar al planului național unic.

Plecând de la obiectivele și sarcinile ce revin activității de planificare în țara noastră, sistemul informațional al planificării dezvoltării economico-sociale reprezintă un sistem al conducerii de partid și de stat, în cadrul căruia se integrează organic, ca părți componente ale acestuia, toate sistemele informaționale ale planificării din economia națională. Așa cum s-a conturat în procesul de perfecționare a sistemului informațional al planificării desfășurat pînă în prezent, o structurare primară a acestui sistem evidențiază trei categorii principale de subsisteme (fig. 3) :

— subsistemele informaționale ale planificării gestionate de organele centrale de sinteză economică, în cadrul cărora subsistemul¹⁾ informațional al Comitetului de Stat al Planificării deține o poziție importantă ;

— subsistemele informaționale ale planificării gestionate de titularii de plan, de coordonatorii de ramuri, subramuri economice, grupe de activități, activități (ministere, departamente, organele centrale ale cooperăției, ale or-

¹⁾ Plecând de la teoria generală a sistemelor în care se arată că orice sistem poate fi definit și ca subsistem și invers, în prezentul material, în funcție de context, se utilizează pentru același element de structură atât termenul de sistem, cât și cel de subsistem. Pentru evitarea unor interpretări pe care autorul nu le-a avut în vedere, se pot utiliza și termeni ca : sistem nivel I, sistem nivel II ș.a.m.d.

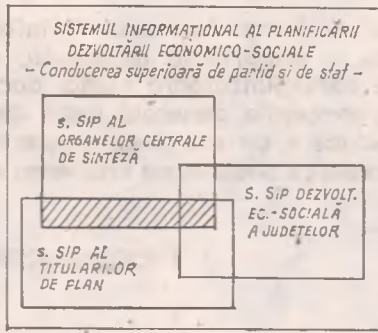

Fig.3

ganizațiilor obștești, instituții centrale etc.) ; în cadrul acestora sînt cuprinse ca părți componente subsistemele centralelor industriale și unităților economico-sociale, gestionate de conducerile respective ;

— subsistemele informaționale ale planificării dezvoltării economico-sociale a județelor, gestionate de conducerile de partid și de stat județean, în cadrul cărora se înscriu sistemele informaționale ale municipiilor, orașelor și comunelor.

Atingerea dezideratului de realizare a unui sistem informațional unitar reclamă precizarea și compatibilitatea legăturilor informaționale ale Sistemului Informațional cu alte sisteme informaționale din economie, a legăturilor dintre elementele de structură ale S.I.P., precum și asigurarea funcționării în timp a acestor legături la toate nivelurile sistemului. Pentru nivelul, de exemplu, corespunzător organelor centrale de sinteză economică, o problemă deosebit de importantă o reprezintă astfel precizarea și compatibilizarea legăturilor informaționale dintre Comitetul de Stat al Planificării pe de o parte și Direcția Centrală de Statistică, Ministerul de Finanțe, Ministerul Aproximării Tehnico-Materiale și Contro-

lul Gospodăririi Fondurilor Fixe, Consiliul Popular Județean, Ministerul Minelor, Ministerul Educației și Învățămîntului, Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie ș.a. pe de altă parte.

Aceste legături informaționale, materializate prin indicatori comuni, nomenclatoare unice de coduri, metodologii unitare, și/sau compatibile de calcul a indicatorilor, trebuie asigurate pe parcursul întregului proces al planificării (fundamentare, elaborare, desfășurare, transmitere, execuție, actualizare, urmărire și preliminară).

Practica perfecționării sistemelor informaționale demonstrează că precizarea legăturilor informaționale dintre sisteme sau dintre elementele de structură ale unui sistem la un moment dat, deși reprezintă o **acțiune necesară ea este însă departe de a fi suficientă**. Această acțiune trebuie completată obligatoriu cu activități privind controlul permanent al funcționării lor în timp, precum și cu perfecționarea (actualizarea) acestor legături în concordanță cu cerințele de dezvoltare. Ca în orice proces obiectiv de evoluție și în cazul perfecționării sistemelor informaționale înțelăm fenomenul unor mici acumulări cantitative (perfecționări curente, mai puțin semnificative) care conduc la salturi calitative substanțiale. Momentele care marchează aceste salturi reclamă perfecționări de fond, ceea ce corespund schimbării principalelor metode și tehnici de realizare. Pentru asemenea perfecționări trebuie precizate căile de realizare și perioadele la care urmează a se opera, astfel încît acestea să nu deranjeze sistemul informațional în funcțiune, ci să-l perfecționeze.

dr. ing. Valeriu PESCARU

directorul Centrului de informatică și cibernetică pentru planificare — Comitetul de Stat al Planificării

Tîrgul internațional VIENA

Rotundengelände, Wien 2

8-12 septembrie 1976

Ideii, produse, informații, soluționarea celor mai variate probleme, toate concentrate numai la VIENA

Tîrguri specializate (extras)

Ceasuri — Podoabe — Bijuterii

3—5 septembrie

Messepalast, Wien 7

WDW International

10—12 octombrie

Săptămîna vieneză a modei pentru femei

Messepalast, Wien 7

Interhoga — Austria '76

17—21 octombrie

Tîrg internațional specializat în instalații hoteliere, pentru restaurante și mari bucătării

Rotundengelände, Wien 2

Scoala '76

11—14 noiembrie

Tîrg internațional specializat în material didactic, amenajări de școli și mijloace audio-vizuale

Informații și permise Wiener Messe-Aktiengesellschaft

A — 1071 Wien, Messeplatz 1, (post-fach) 124 Telefon (0222) 93 15 24 : Telex : 01—3491

DEZBATERE „R. E.“

ORGANIZAREA ORGANIZATORILOR

sau continua reevaluare a acestei activități

● Propulsoare ale industriei moderne: **TEHNOLOGIA** și **ORGANIZAREA** ● Care este rolul compartimentelor din centrale? ● Preocuparea pentru **GENERALIZARE** doar o... preocupare? ● Din nou împotriva **PARALELISMELOR** ● Influențele contradictorii ale „canoanelor” numerice ● Ce și cum subminează prestigiul organizatorilor? ● Terenul comun al conducătorului și organizatorului — interesele întreprinderii și ale economiei naționale ● Cum poate crește climatul de responsabilitate și inițiativă.

PROPULSOARELE PRINCIPALE ale industriei moderne au devenit **tehnologia** și **organizarea**. Cuplul acestor forțe, deopotrivă alimentate de știință, pune în mișcare nebănuite energii ale potențialului uman și tehnico-material al întreprinderilor. Situiind perfecționarea continuă a tehnologiilor și a organizării pe lista priorităților actualului cincinal, partidul nostru a exprimat o opțiune de covârșitoare importanță pentru eficiența economică și socială a afirmării revoluției tehnico-științifice.

Am avut și vom avea de nenumărate ori prilejul de a semnala, la această rubrică, acțiuni și efecte ce demonstrează largul cîmp de intervenție care se deschide pentru organizarea științifică a conducerii, producției și muncii. Dezbateră la care redacția noastră a invitat, zilele trecute, cîțiva specialiști în probleme de organizare din centrale și întreprinderi industriale bucureștene și-a propus o introspecție de ordin principal în mecanismul acestei activități: ● **cit este el de sensibil la nevoile pentru care a fost creat?** ● **care este capacitatea sa de autoreglare pentru a fi mereu „pe fază”, în miezul problemelor și la scara solicitărilor?** ● **care este gradul său de integrare în sistemul unitar al organismului care se numește întreprindere sau centrală?**

Esanșionul restrîns nu ne îndreptățește decît la simpla pretenție de **tatonare** a „pulsului” și nici nu cere **localizările** indispensabile unei investigații științifice. Totuși, unele elemente de diagnostic pot fi desprinse din dezbateră pe care o redăm, în esență, mai jos.

ATRIBUT AL EXERCITĂRII FUNCȚIILOR CENTRALEI se poate aprecia, într-o anumită măsură, că modul cum se desfășoară activitatea de conducere la nivelul centralei industriale reflectă gradul în care

● PARTICIPANȚII LA DEZBATERE :

Emilian DOBROVOLSCHI, de la întreprinderea de mașini agricole „Semănătoarea”; **Dumitru IONESCU**, directorul Cabinetului de organizare al municipiului București; **Gheorghe MARINESCU**, de la întreprinderea textilă „Dacia”; **Teodor PANESCU**, de la Centrala industrială de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat; **Nicolae Victor SINCOSCHI**, de la Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări; **Mariana SPÎNOCHI**, de la Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămintei; **Sebastian TUDOR**, de la Centrala industrială de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat.

aceasta își indeplinește ansamblul funcțiilor și atribuțiilor prevăzute de cadrul normativ. Pentru că această activitate își poate deschide ferestre practice spre toate domeniile ce formează prerogativele centralei, intervenind sistematic în vederea creșterii eficacității structurilor operaționale respective; pentru că ea are — sau ar trebui să aibă — capacitatea de a oferi sinoptic imaginea „personalității” individuale și colective a întreprinderilor componente, adică a modului cum acestea reacționează și acționează în legătură cu sarcinile primite. Principala funcție a organizării, în situația centralei, se referă — ca pondere și ca importanță absolută — la **organizarea conducerii**, și mai puțin la cea a producției, care firește este de resortul întreprinderilor. Aria preocupărilor de acest ordin ale compartimentelor specializate din centrală se extinde însă cînd e vorba de a **sprîjini întreprinderi mai noi, cu experiență limitată și unde se pun probleme mai serioase de asimilare și modelare a potențialului organizatoric.**

S-a citat, în cadrul dezbaterii, cazul unei centrale unde compartimentul de

organizare a fost însărcinat cu analiza și îmbunătățirea repartizării personalului T.E.S.A. la o întreprindere. În altă ocazie, serviciul respectiv, **antrenînd și specialiști din unități** — metodă pe care o considerăm foarte eficace sub raportul asigurării numerice și calitative a forțelor necesare pentru un obiectiv precis delimitat și cu durată scurtă de realizare — a elaborat, la una din întreprinderi, studiul de organizare a unei linii tehnologice. Din asemenea exemple rezultă utilitatea **conceperii serviciilor de organizare din centrale nu numai ca formații specializate în lucrări de rutină în acest domeniu, ci axate preponderent pe elaborarea de proiecte de organizare, practic funcționînd ca un cabinet de consultanță — pentru întreaga subramură** — la care să se poată apela în acele chestiuni care depășesc posibilitățile locale de rezolvare. Chiar cînd nu întocmesc singure studiile, dacă pun la punct și dirijează foarte bine elaborarea lor, se realizează un mare câștig.

A fost, în acest sens, apreciată ca fiind de un interes aparte formula inițiată la unele centrale ale industriei ușoare, care și-au constituit **atelieri de cercetare și proiectare în organizarea conducerii, producției, studiul muncii și ergonomic**, separate de compartimentele funcționale cu acest profil. Argumentul de natură formală — acela de a trata problematica organizării similar cu cea a tehnologiilor, pentru care există ateliere de proiectare — și-a găsit, faptic, și justificări de conținut, de pildă, prin organizarea model a unei linii tehnologice la care s-au obținut parametri mult superiori celor din practica anterioară. Anumite temeri cu privire la paralelisme au fost infirmate; serviciul de organizare a rămas suficient încărcat, cu probleme operative, cu urmărirea sarcinilor, protecția muncii etc.

Din practica altor centrale s-a relatat despre condițiile avantajoase pe care le-a asigurat **grefarea pe întreprinderi cu tradiție**, bine puse la punct sub raport tehnic și organizatoric. Aceasta a oferit, pe de o parte, **modele de referință**, iar pe de altă parte — **teren pregătit** (prin fondul de cadre existent, prin caracterul dominant al mentalității industriale înaintate) **pentru implementarea unor elemente cu caracter de noutate**: reorganizarea transporturilor interioare, introducerea acordului global, organizarea de fabricații în flux etc. Ceea ce, de bună seamă, înlesnește extinderea.

În general, avantajele apropierei conducerii de producție prin înființarea centrelor industriale — avantaje nu întotdeauna valorificate din plin, dar oricum existente latent — se văd și în problemele de organizare: programele sînt mai concrete, mai bine urmărite, au dispărut în mare parte raportările pur formale asupra realizării lor. A dispărut însă, la nivel intercentral, și caracterul sistematic al preocupărilor pentru **generalizarea unor studii cu eficiență deosebită și cu arie largă de aplicare**. Direcțiile de organizare și control din ministere trebuie să-și sporească rolul de diseminare a acestor studii, prin popularizarea lor (eventual chiar editarea unor buletine tematice) dar și prin obligativitatea extinderii și controlul aplicării lor.

CÎND PROFILUL SPECIFIC DEVINE... SUBSIDIAR

Probabil că deosebirea de atribuții între centrală și întreprindere este cea care a determinat să se adopte, în regulamentul-cadru de organizare, o anumită **diferențiere de profil între serviciile sau compartimentele similare de la cele două nivele**. Fapt este că uneori această necorespondență complică relațiile, deschide o poartă pentru suprapunerii de activități pe orizontală și dispersare de responsabilități pe verticală.

Se semnalează, totodată, că rigiditatea formei de organizare în întreprindere, bazată pe ideea judicioasă a unor structuri unitare, are ca revers negativ faptul că nu se poate ține seama îndeajuns de **problemele specifice ale fiecărei unități**. În unele locuri e nevoie, să zicem, de un compartiment de aprovizionare puternic; altele problemele de această natură sînt simple, dar se forțează nota pentru a se ajunge la numărul de lucrători echivalent unui serviciu. Criteriul de bază, folosirea judicioasă a personalului T.E.S.A., deseori în practică este nu numai diluat, ci uneori chiar contracarat. Căci unitatea care își poate rezolva un domeniu funcțional cu un colectiv de 14 persoane, îi va adăuga un om, ca să ridice biroul la „rangul“ de serviciu... Sau: atelierul de proiectare din întreprindere, cu un efectiv mergînd pînă la 25 de persoane și cu responsabilitate mare în perfecționarea tehnologiilor, în reducerea consumurilor de materiale și manoperă, este încadrat nu ca celelalte servicii tehnico-economice, ci ca birou.

Canoanele numerice au, asupra compartimentelor de organizare, influențe contradictorii. Dimensionarea lor ca servicii se face uneori cu oarecare larghete, creîndu-se impresia unei rezerve de capacitate ce ar permite **aglomerarea cu sarcini ce n-au nici în clin,**

nici în minecă, cu scopul pentru care au fost create. Cutare întreprindere nu are om specializat pentru problemele planului forțelor de muncă — și le încredințează celor ce se ocupă de statul de funcțiuni. Normarea? — la organizare, deși e o activitate ce nu prea are de-a face cu concepția. Orelle suplimentare? — la organizare, chit că asta implică și relații cu organele bancare. Încălcare după încălcare, să nu ne mirăm dacă profilul se alterează pînă într-atît, că într-o întreprindere compartimentul a fost însărcinat să organizeze... curățenia în incintă, iar în alta i s-au dat și atribuții de... paza contra incendiilor.

Fiindcă și la centrală, **serviciul organizare, control și protecția muncii se ocupă cu multe „diverse și neprevăzute“**, inclusiv cu primirea de informații din afară și distribuirea lor la unități, directorul de întreprindere primește această corespondență, n-are timp s-o parcurgă pe îndelete, se uită „în mare“ despre ce e vorba și cine este expeditorul. Vine scrisoarea de la serviciul de organizare din centrală, o repartizează la organizare. Care se trezește cu sarcina de a face... inventarul mobilierului! Inventarul e cu termen, problemele de organizare nu. Ele rămîn pentru „cînd s-o putea“. Mai ales că n-au indicatori de plan.

O investigație făcută nu de mult la un număr de centrale și întreprinderi din Capitală oferă cifre extrem de semnificative. Din circa 300 de cadre ale compartimentelor de organizare, doar 27%, în medie, se ocupă de **probleme specifice**; 60—70% din timpul de lucru se consumă pentru rezolvarea unor sarcini care nu-s de resortul lor.

Așa se degradează treptat, în unele întreprinderi, prestigiul acestor compartimente. Cadrele respective încep să fie apreciate nu după profunzimea gîndirii și calitatea soluțiilor, ci după viteza cu care încheie o situație ce trebuie raportată. Și sînt cazuri cînd, grefate pe o asemenea mentalitate, ideile ce vin de la serviciul de organizare — mai ales cînd se urmărește schimbarea situației în care unii se complac — suferă un fenomen de respingere.

DOMENIUL UNEI AMPLE CREATII COLECTIVE

Putem oare presupune ipoteza unei întreprinderi ideal organizate, în care nimic nu mai trebuie clintit din loc și totul merge cum nu se poate

mai bine? Desigur că nu. Tocmai **perfectibilitatea conferă activității de organizare rațiunea de a fi**. Dar această activitate cere, mai mult decît orice diplomă, **spirit de organizator**. Un spirit mereu alert, capabil de analiză critică, deschis spre nou, mînat de **înțelegerea în strînsă interdependentă a intereselor întreprinderii și intereselor economiei naționale**. Pe terenul acestui spirit trebuie să se înființeze conducătorul întreprinderii cu specialiștii în organizare ai acesteia. El să știe ce să le ceară, ei să caute să cunoască problemele ce-l frămîntă și să-i vină în întreprindere cu rezolvări.

Ceea ce nu se întîmplă în unele cazuri, ca cele citate exemplificativ în cadrul dezbaterii, cînd compartimentele de organizare — neavînd nici comandă, nici inițiativă — nu au nici program de lucru (sistematizat pe obiective, acțiuni, zile, oameni).

Reevaluarea acestei munci atît de importante pentru mecanismul întreprinderii este condiționată și de **concurșul pe care îl dau, sau pe care îl cer celelalte sectoare de activitate**. Studiile de productivitate au implicații nu numai la compartimentele plan și organizare, cere și tehnologii, și economiști buni cunoscători ai prețului de cost etc. Cuplearea pentru acțiuni speciale, a potențialului de creație sectorizată prin normele de structură nu contravine regulamentului-cadru, ci este o **problemă de politică a conducerii întreprinderii**, rezolvabilă prin constituirea de **colective ad-hoc**. Un catalizator de energii l-ar putea constitui, în această privință, metoda de a da unele studii de organizare în sarcina beneficiarilor direcți — alte servicii, sau secțiile de fabricație, care astfel să fie îndemnate să caute concursul organizatorilor, să **colaboreze** cu ei.

Problemele abordate în cadrul dezbaterii sugerează posibilități de îmbunătățire a conținutului și formelor activității compartimentelor de organizare din centrale și întreprinderi, pornind de la **adîncirea climatului de responsabilitate și inițiativă în care ea trebuie să se desfășoare**, de la **receptivitatea din partea cadrelor de conducere**. Totodată, pentru îmbunătățirea cadrului acestei activități au fost făcute următoarele **PROPUNERI**:

- O eventuală perfecționare în viitor a regulamentul-cadru de organizare și funcționare pentru centrale și întreprinderi să aibă în vedere și accentuarea similitudinii de profil între compartimentele cu același specific de la cele două nivele.

- Normele de dimensionare a serviciilor și birourilor să poată fi corectate în plus sau în minus (pe baza analizei făcute și avizului dat de ministerul tutelar) cu criterii legate de volumul și gradul de dificultate al muncii, de greutatea specifică a acesteia în activitatea întreprinderii.

- Să se stabilească o interpretare a unor noțiuni (în prezent considerate diferențiat de către diverse organe) legate de „fișa postului“: relații funcționale, relații de reprezentare, limite de competență etc.

- Este necesară urgentarea definitivării noii metodologii de gradare a unităților, cu care ocazie să se analizeze modalitatea ca indicatorul „fond de retribuție“ să nu dezavantajeze întreprinderile care prin efort propriu au ajuns la un grad mai ridicat de organizare, de mecanizare și automatizare a producției.

Dezbatere consemnată de
Dorin CONSTANTINESCU

CRITERII ALE MODERNIZĂRII STRUCTURII ECONOMIEI NAȚIONALE

CONȚINUTUL noțiunii de modernizare a structurii economiei naționale a fost larg dezbătut, în ultimii ani, în literatura de specialitate¹, în coloanele unor reviste, „Probleme economice“, „Revista economică“², „Era socialistă“³. Deși nu s-a ajuns la un consens general asupra conceptului de modernizare a structurii economiei naționale, în literatura de specialitate sînt subliniate o serie de elemente ce caracterizează multilateral acest proces. În documentele Congreselor IX, X, XI-lea ale P.C.R. găsim prețioase indicații privind sfera de cuprindere și criteriile modernizării structurii economiei naționale a R.S. România.

Un model propriu cu caracter istoric

MODERNIZAREA structurii economiei naționale, după părerea noastră, este o componentă esențială a progresului economico-social al țării, reflectînd schimbările cantitative și, mai ales, calitative ce se petrec în toate domeniile și ramurile economiei, definind procesul de apariție a unor noi ramuri, subramuri și domenii ale producției materiale și economiei în general, de creștere a ponderii și importanței anumitor domenii și ramuri economice, paralel cu reducerea ponderii și importanței sociale a altor ramuri și domenii, de repartizare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de orientare a întregii activități spre domeniile de vîrf ale economiei, care asigură promovarea progresului tehnico-științific, un înalt dinamism al dezvoltării economico-sociale. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., orientările și prevederile cuprinse în Programul partidului privind edificarea unei economii moderne multilateral dezvoltate pornesc de la „cerințele făuririi celei mai avansate societăți din lume, care trebuie să aibă la bază tot ce a creat omenirea mai valoros și mai bun în domeniile cunoașterii, al științei și tehnicii“.

În cadrul strategiei dezvoltării economico-sociale a R.S. România modernizarea structurii economiei naționale reprezintă o opțiune politică fundamentală, reflectînd atît caracterul înaintat al concepției P.C.R. referitoare la dezvoltarea prezentă și viitoare a țării cît și conținutul dinamic creator al activității practice a partidului.

Ca țară în curs de dezvoltare, România socialistă este vital interesată în crearea unei structuri moderne a economiei naționale, singura în măsură să permită obținerea unui nivel ridicat al productivității muncii și venitului național pe locuitor, un înalt nivel de trai populației țării, să asigure intensificarea și diversificarea legăturilor economice cu toate țările lumii, afirmarea patriei și poporului român pe un loc de frunte în cadrul comunității internaționale.

În concepția Partidului Comunist Român, modernizarea structurii economiei naționale se înfăptuiește pe baza unui model propriu, prin folosirea celor mai bune realizări dobîndite pe plan național și mondial în domeniile tehnice, științei, economiei, adaptate la condițiile și particularitățile țării noastre, urmărind punerea în valoare a aptitudinilor și capacităților creatoare în continuă dezvoltare ale poporului nostru, valorificarea întregului potențial productiv al ramurilor care pot da cea mai înaltă eficiență economică și socială, crearea condițiilor obiective în vederea manifestării tot mai pronunțate a latitudinilor calitative ale dezvoltării economico-sociale.

Modernizarea structurii economiei naționale prin transpunerea în viață a prevederilor Documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R. și a celor adoptate ulterior asigură în perioada următoare depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și

edificarea unei economii moderne cu caracter preponderent industrial, cu o structură social-politică înaintată, răspunzînd celor mai înalte exigențe ale epocii în care trăim — epoca făuririi socialismului multilateral dezvoltat și trecerii la comunism.

Conceptul de modernizare a structurii economiei naționale are un caracter istoric reflectînd, în ultimă analiză, transformările ce au loc în diviziunea socială a muncii pe plan național, ca urmare a desfășurării revoluției tehnico-științifice contemporane.

În condițiile creșterii interdependențelor între economiile naționale ale tuturor țărilor, în cadrul sistemului economic mondial, modernizarea structurilor economice naționale nu duce la contopirea lor într-o structură unică a unui așa-zis sistem mondial global, ci la formarea și dezvoltarea unor trăsături proprii și afirmarea lor plenară în cadrul structurii economiei mondiale eterogene.

• Ținînd seama de acest caracter al interdependențelor dintre economiile naționale la nivel mondial, primul criteriu fundamental al modernizării structurii economiei naționale în epoca noastră este formarea și dezvoltarea complexului economic național unitar, capabil să valorifice resursele materiale și de forță de muncă, să asigure funcționarea optimă a mecanismului economic național, o dezvoltare dinamică, care să permită satisfacerea multilaterală și rațională a nevoilor materiale și spirituale ale populației țării, legături strinse cu toate țările lumii.

R.S. România militează activ pentru definirea cît mai clară și instaurarea noii ordini economice și politice internaționale, care presupune lichidarea inegalităților și inechităților în relațiile dintre țări, un sprijin larg popoarelor și țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare în vederea lichidării cît mai grabnice a rămănerilor în urmă din punct de vedere economic, atragerea în circuitul economic și valorificarea bogățiilor naționale, a resurselor materiale și de forță de muncă, stabilirea unui raport echitabil între prețurile materiilor prime și al produselor prelucrate, mai ales, cu înalt grad de complexitate, accesul larg al tuturor popoarelor și țărilor la cuceririle revoluției tehnico-științifice mondiale, stabilirea unor relații bazate pe egalitate, echitate și respect reciproc între toate statele, respectarea strictă și promovarea principiilor și normelor dreptului internațional.

Numai prin instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale se poate realiza, în zilele noastre, cadrul optim internațional în vederea dezvoltării independente și suverane a tuturor țărilor și popoarelor, creării unor noi structuri economice naționale, modernizarea lor în conformitate cu cerințele epocii în care trăim.

O cerință a edificării complexului economic național unitar, a dezvoltării independente și suverane o constituie diversificarea producției în vederea intensificării participării tot mai largi la diviziunea internațională a muncii. Ca urmare, un alt criteriu al modernizării structurii economiei naționale îl reprezintă și formarea unei corelații strinse între necesitatea asigurării independenței naționale și creșterea gradului de interdependență economică dintre toate statele lumii, indiferent de orientarea social-politică.

Ca țară în curs de dezvoltare și totodată ca țară socialistă, România militează activ pentru extinderea, diversificarea și intensificarea legăturilor economice cu toate țările lumii mobilizînd la maximum resursele proprii în vederea lichidării într-un termen istoric scurt rămănera în urmă față de țările dezvoltate. Aceasta este o problemă care se pune în fața tuturor țărilor în curs de dezvoltare și subdezvoltare. „Pentru a lichida rămănera în urmă, pentru dezvoltarea economico-socială independentă și făurirea unei noi orînduirii sociale, se arată în Programul partidului, trebuie pornit de la folosirea maximă a mijloacelor umane și materiale proprii, cît și de la extinderea colaborării internaționale și folosirea ajutorului necondiționat

al altor state⁶. În acest cadru, țara noastră subliniază necesitatea ca în activitatea internațională să se țină seama de imperati-vele ridicării mai rapide a nivelului economic al țărilor în curs de dezvoltare și accelerarea apropierei lor de nivelul țărilor avansate. Lichidarea subdezvoltării, egalizarea nivelului de dezvoltare economică ale statelor constituie o necesitate obiectivă a progresului general, inclusiv al țărilor avansate, un imperativ al colaborării pe baze noi, echitabile, între toate popoarele lumii.

Continuitatea dezvoltării

● **ÎN PROCESUL modernizării structurii economiei naționale un rol esențial îl are îmbinarea optimă a nevoilor dezvoltării economico-sociale, determinate în mod științific, cu posibilitățile reale de care dispune economia națională, în fiecare etapă a progresului social, în funcție de care un alt criteriu fundamental al modernizării structurii economiei naționale este crearea unei înalte capacități organizatorice, tehnice și economico-sociale, în vederea asigurării continuității dezvoltării, îmbinării tendințelor care se manifestă în perioada curentă cu cele proiectate în viitor.**

În această direcție, o importanță primordială o capătă transpunerea în practică a prevederilor documentelor Conferințelor Naționale al P.C.R. din decembrie 1967 și iulie 1972 privind întărirea legăturilor dintre planurile dezvoltării economico-sociale curente cu cele de perspectivă, încadrarea cât mai bună a transformărilor ce au loc în structura economiei naționale în fiecare an, în cele proiectate pe o perioadă mai îndelungată, pe termen mediu sau îndepărtat. Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism și Directivele Congresului al XI-lea privind planul cincinal în perioada 1976—1980 și liniile direcționale ale dezvoltării economico-sociale în perioada 1981—1990, cuprind opțiunile fundamentale în acest domeniu, definind atât modelul structurii economiei naționale la sfârșitul perioadei următorilor 15—25 de ani cât și etapele și modalitățile concrete de realizare a sa. Legea pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe perioada 1976—1980 votată la sesiunea M.A.N. din 2 iulie 1976 reflectă o dată în plus grija pe care o manifestă partidul și statul nostru pentru concentrarea eforturilor poporului spre folosirea cu maximum de eficiență a resurselor materiale de muncă, accelerarea creșterii economice, sporirea venitului național în 1980 cu 61—68,5% față de 1975.

Asigurarea continuității în procesul înlăptuirii schimbărilor în structura economiei naționale în vederea modernizării sale are ca scop menținerea la un nivel ridicat a capacității organizatorice în toate verigile economiei, în vederea antrenării maxime a tuturor resurselor în circuitul economic și valorificarea lor eficientă, economisirea în proporții tot mai mari a muncii sociale, eliminarea condițiilor care generează pierderi de orice fel în economia națională. Se urmărește totodată antrenarea economiei naționale, a tuturor ramurilor sale cât mai intens în circuitul economic mondial, mai ales pe baza unor relații stabilite pe termen îndelungat în vederea eliminării fluctuațiilor în acest domeniu, determinate de condițiile inegale ale competitivității bunurilor materiale și serviciilor oferite de diferitele țări pe piața mondială.

● **Modernizarea structurii economiei naționale are în vedere făurirea unei structuri optime a economiei naționale, în care se îmbină în mod armonios industria, agricultura, construcțiile și transporturile, telecomunicațiile ea și serviciile și cercetarea**

¹ — Vezi, E. Dobrescu, Ritmul creșterii economice. Editura politică 1968, p. 187—215; Gh. Badrus, Modernizarea economiei românești. Editura politică, 1971, Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste, vol. 3. Editura politică, 1974, p. 9—138; Maria D. Popescu, Imperatiivele noi ordinii economice internaționale, Editura Academiei R.S. România, 1975, p. 131—180.

² — Probleme economice, nr. 6—13/1971, 1—9/1972 p. 78—88; Revista economică nr. 4/1975, p. 4—6; 17/1975 p. 12—24; 19/1975 p. 3—5; 38/1975 p. 2—4.

³ — Era socialistă nr. 12/1976 p. 31—34.

⁴ — Nicolae Ceaușescu, România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Editura politică, 1974, p. 934.

⁵ — Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Editura politică, 1975, p. 726.

științifică, sistemul de pregătire și perfecționare a pregătirii cadrelor, repartizate judicios pe întreg teritoriul țării, asigurându-se dezvoltarea prioritărilor a ramurilor de vîrf care promovează progresul tehnico-științific, în vederea obținerii unui ritm înalt al creșterii economice, pentru o lungă perioadă de timp, în condițiile unei înalte eficiențe economice și sociale.

Făurirea structurii optime a economiei naționale, în conformitate cu prevederile documentelor adoptate la al XI-lea Congres al P.C.R. se bazează pe dezvoltarea ramurilor pentru care dispunem de resurse naturale și alte condiții materiale, în special, în țară, cum ar fi de pildă agricultura, unele subramuri ale industriei chimice, energetice, materialelor de construcții, prelucrării lemnului, hîrtiei, celulozei, faianței și porțelanului, industriei ușoare și alimentare, precum și a ramurilor hotărîtoare pentru progresul general economico-social, cu prioritate industria cu subramura sa construcția de mașini: electrotehnica, electronica, automatica, producția de mașini-unelte de mare complexitate, de mecanică fină, industria optică, construcțiile, care trebuie să asigure înlăptuirea vastului program de investiții stabilit în cadrul Directivei Congresului al XI-lea al P.C.R.

Crearea unei structuri moderne a economiei are la bază asigurarea locului preponderent și rolului conducător al industriei în viața economică și socială a țării.

După cum se arată în Programul partidului adoptat la cel de-al XI-lea Congres, în cadrul politicii industriale a P.C.R. crearea unei industrii moderne reprezintă obiectivul principal. Creșterea ponderii industriei în crearea produsului social, de la 46,6% în 1950 la 66,7% în 1975, urmînd a fi de 73% în 1980 și în crearea venitului național de la 44% în 1950 la 62% în 1975 și la 68% în 1980, exprimă nu numai o schimbare structurală cantitativă ci și una calitativă, cu multiple implicații pentru întreaga viață economică a țării, care vizează creșterea rolului conducător al industriei în economia națională, în înzestrarea producției cu tehnica modernă.

O componentă fundamentală a modernizării structurii economiei naționale o reprezintă în țara noastră crearea unei agriculturi moderne, intensive de înaltă productivitate, ca și transformarea producției agricole într-o variantă a producției industriale. În procesul înlăptuirii politicii agrare a partidului, după cum prevăd Programul P.C.R., Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. ca și Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980, adoptată la sesiunea M.A.N. din 2 iulie 1976, producția agricolă va crește cu 28—44% față de media perioadei 1971—1975, urmînd ca în perioada 1986—1990 să fie cu 50—80% mai mare. Cea mai importantă schimbare pe linia modernizării structurii producției agricole se obține în țara noastră prin dezvoltarea mai rapidă a zootehniei, prin realizarea programului național elaborat în acest domeniu, producția zootehniei urmînd să reprezinte în 1990, 50% din producția globală a agriculturii, față de 41,5% în 1974, și 36,8% în 1975, reducîndu-se decalajul față de țările avansate, în care zootehnia deține 2/3 din producția agricolă. Se va acorda o atenție corespunzătoare dezvoltării producției vegetale avînd ca obiectiv principal realizarea unei producții medii anuale de cereale de 20—22,3 milioane tone în perioada 1976—1980, și circa 30 de milioane tone în 1986—1990.

În cadrul modernizării structurii economiei naționale se acordă o atenție deosebită dezvoltării construcțiilor, transporturilor și telecomunicațiilor și celorlalte ramuri, urmărindu-se atât sporirea ponderii producției lor pe baza tehnicii moderne cât și creșterea rolului lor în funcționarea optimă a mecanismului economic național.

În procesul creării structurii optime a economiei naționale rolul principal îl are opțiunea politică privind folosirea venitului național pentru dezvoltare și consum, asigurarea unei rate înalte a acumulării în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în vederea făuririi unei baze tehnice moderne a industriei și celorlalte ramuri economice, perfecționării bazei materiale a tuturor activităților din economia națională. Astfel în cincinalul 1971—1975 rata acumulării a fost de 34%, iar pentru perioada 1976—1980, legea pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S. România votată în sesiunea M.A.N. din 2 iulie 1976 prevede o rată a acumulării de 33—34%. Menținerea unui efort financiar material și uman ridicat în domeniul dezvoltării bazei tehnico-materiale, alocarea unei importante părți din venitul național pentru dezvoltare este condiția fundamentală a realizării obiectivului stabilit de Programul partidului adoptat de al XI-lea Congres privind lichidarea rămînelor în urmă față de

țările dezvoltate în cursul a 3—4 cincinale, asigurarea promovării în economia națională a progresului tehnico-științific multilateral și, în primul rând, creșterea continuă a nivelului de trai.

Făurirea unui înalt potențial economic național

CREAREA unei înalte capacități de adaptare dinamică, rapidă și elastică a economiei naționale la schimbările impuse de revoluția tehnico-științifică în toate ramurile și domeniile sale, la condițiile economico-sociale tot mai complexe generate de procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism impune dezvoltarea puternică a cercetării științifice proprii, orientarea cercetării tehnico-științifice cu prioritate spre rezolvarea problemelor concrete ale planurilor dezvoltării economico-sociale ale țării, adaptării întregului aparat productiv în vederea asimilării la termene tot mai reduse a cuceririlor științifice și tehnologice la nivel mondial, asigurarea ca în 1980 45% din producția industriei constructoare de mașini să fie produse noi, care nu se produceau în 1975, realizarea a cca 80% din tehnologiile noi pe baza concepției proprii.

Creșterea capacității adaptării dinamice a economiei naționale la cerințele progresului economico-social depinde în mod hotărâtor și de formarea unor cadre naționale competente în toate domeniile asigurării formării și perfecționării forței de muncă, în cadrul sistemului de învățământ și educație integrat cu producția și cercetarea încât toate acestea să se dezvolte și perfecționeze continuu folosind tot ceea ce dă mai bună știință și gândirea umană, practica pe plan mondial.

În sfârșit, în caracterizarea structurii economiei un criteriu fundamental este făurirea unui înalt potențial economic național care să asigure cantitatea, sortimentul și calitatea de bunuri și servicii necesare dezvoltării economice și satisfacerii multilaterale a nevoilor materiale și spirituale ale populației țării. Acest criteriu ține seama de scopul producției socialiste, de faptul că întreaga dezvoltare economico-socială realizată în anii construcției socialismului, și pe care o înfăptuim în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, sub conducerea P.C.R. are ca efect „ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științifice determinate și cu cerințele spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane”.

Asigurarea satisfacerii nevoilor dezvoltării economiei și a cerințelor populației cu produse create în economia noastră națională este un obiectiv principal al politicii economice a partidului nostru urmărind funcționarea normală a întregului mecanism economic, limitarea, reducerea sau înlăturarea dependenței de resursele provenite din exterior, prin import în unele domenii: folosirea la maximum a capacităților productive din economia națională în vederea creșterii cantității și îmbunătățirii calității produselor oferite de noi pe piața externă, orientarea activă și dinamică a structurii consumului producției și populației spre bunuri și servicii noi create în condițiile generate de acțiunea revoluției tehnico-științifice în economia națională și pe plan mondial. În acest cadru un rol important îl are în țara noastră dezvoltarea rapidă a ramurilor producătoare de bunuri de consum, mai ales industria ușoară și cea alimentară care în baza programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980 aprobat la ședința comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 30 iunie 1976, au primit sarcini superioare față de cele prevăzute inițial în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. Astfel, în cincinalul 1976—1980 industria ușoară își va mări producția cu 47—52%, iar industria alimentară cu 45—55%. În 1980 volumul desfacerii de bunuri de consum către populație se va ridica la 208,6 miliarde lei, cu 47,5% mai mult decât în 1975, și cu 4,6 miliarde lei peste prevederile din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.

Satisfacerea nevoilor de consum din resurse proprii este condiționată de extinderea, diversificarea și perfecționarea serviciilor de producție și de consum. Urmărind înlăturarea rămănerii în urmă în acest domeniu Documentele Congresului al

XI-lea al P.C.R. prevăd pentru cincinalul 1976—1980 și deceniul următor o dezvoltare fără precedent a serviciilor către populație, destinate producției, întreținerii și reparării obiectelor de uz îndelungat, folosirii eficiente de către populație a timpului liber în vederea refacerii forței de muncă și dezvoltării aptitudinilor și capacităților creatoare, perfecționării pregătirii profesionale, însușirii valorilor culturii și artei naționale și universale, formării personalității multilaterale a omului nou al societății socialiste și comuniste. Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială al R.S. România pe perioada 1976—1980 prevede ca prestările de servicii să crească în această perioadă cu 61—68,6%.

Aplicarea criteriilor modernizării structurii economiei naționale în țara noastră are o serie de consecințe favorabile asupra dezvoltării economico-sociale, între care:

- 1 Se realizează o economie multilateral dezvoltată, cu profil complex care permite valorificarea superioară a resurselor de materii prime și de forță de muncă de care dispunem.
- 2 Cresc posibilitățile de gospodărire rațională a resurselor naturale, de protejare a mediului ambiant, de formare a noi resurse și asigurare a unui ritm înalt al dezvoltării economico-sociale pentru o lungă perioadă de timp, de lichidare, pe această bază, a rămănerii în urmă față de țările dezvoltate din punct de vedere economic, într-o perioadă istorică relativ scurtă, de 15—20 de ani.
- 3 Se dezvoltă capacitatea tehnologică a economiei naționale care permite asimilarea în termene reduse a produselor cu grad tot mai înalt de complexitate create pe plan mondial. Este evident că numai prin modernizarea structurii economiei naționale, prin ridicarea nivelului său tehnologic am putea asimila în producție produse cu înalt grad de complexitate cum ar fi: mașini și utilaje tehnologice complexe destinate tuturor ramurilor economiei, instrumente, aparate și dispozitive de mecanică fină, echipamente pentru automatizări și tehnică de calcul electronic, o gamă largă de mijloace de transport bazate pe folosirea motoarelor cu combustie internă, Diesel, electrice, echipamente de înaltă finete tehnică și mare randament în telecomunicații etc.

Creșterea nivelului tehnologic al economiei noastre naționale creează condiții în vederea asimilării în continuare a unor produse cu grad tot mai înalt de complexitate cum ar fi: navele maritime de mare capacitate de 50—150 000 t.d.w., instalații complexe portuare, mijloace de transport aerian, excavatoare cu randamente foarte mari destinate exploatarea carboniferă din bazinul Olteniei ca și pentru săparea canalelor sistemelor de irigații și navigație pe riurile interioare, grupuri electroenergetice cu puteri unitare foarte mari de 100—300 MW, instalații complexe pentru centralele atomoelectrice ce vor fi construite în țara noastră etc.

- 4 În condițiile modernizării structurii economiei naționale, se mărește sortimentul de produse fabricate în economie, crește gradul de satisfacere a nevoilor de mașini și instalații din producția internă, se asigură într-un grad tot mai înalt satisfacerea necesităților populației țării cu bunuri de consum create în țară.

5 Crește capacitatea de competitivitate internațională a economiei pe baza îmbunătățirii calității produselor oferite la export și reducerii costurilor de fabricație. Făurirea unei structurii moderne a economiei mărește gradul său de elasticitate, de adaptare rapidă la numeroase schimbări ce se petrec pe piața mondială, ceea ce oferă posibilitatea menținerii unor legături strânse cu partenerii străini pentru o lungă perioadă de timp, ca și dobândirii de noi parteneri în relațiile externe.

6 Modernizarea structurii economiei dezvoltă posibilitățile de cooperare și colaborare economică și tehnico-științifică internațională, asigură intensificarea și diversificarea schimburilor economice reciproc-avantajoase cu toate țările lumii, contribuie în mod esențial la creșterea rolului și locului țării noastre în viața economică și socială internațională.

7 Disponind de o structură economico-socială înaintată, bazată pe proprietatea obștească, socialistă asupra mijloacelor de producție, pe forme și metode democratice de organizare și conducere ale economiei în continuă perfecționare, prin modernizarea structurii economiei naționale, țara noastră asigură un caracter înaintat al bazei tehnico-materiale, componentă fundamentală a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, de ridicare a gradului de civilizație materială și spirituală a întregului popor, la nivelul epocii noastre.

prof. dr. Ion Trăistaru
Universitatea din Craiova

La baza activității economice eficiente:

ACȚIUNEA LEGILOR OBIECTIVE ALE DEZVOLTĂRII (I)

DUPĂ CUM SE ȘTIE, ca un fapt demonstrat de dialectica dezvoltării, viața economică nu evoluează întâmplător, ci se ordonează după legi obiective. Legile vieții economice se manifestă în întreaga activitate a oamenilor îndreptată spre satisfacerea trebuințelor lor — în primul rând, a acelor vitale. Ele își croiesc drum prin multitudinea de interese, aspirații, țeluri ale indivizilor, impunându-se acestora, de-a lungul evoluției istorice, în forme și cu rezultate diferite. Dacă în orinduirile presocialiste, legile proprii lor activități se impun agenților producției ca niște legi oarbe ale naturii, de care sînt dominați, în socialism ele se manifestă „ca legi înțelese și deci dominate de rațiunea lor asociată, care a supus procesul de producție controlului lor comun”¹⁾.

În concepția marxist-leninistă, transformarea oamenilor în „stăpîni conștiinți și adevărați ai naturii” care își creează, pe deplin conștiința, propria lor istorie” nu se realizează numai prin simpla schimbare a raporturilor sociale, ci implică și o vastă activitate de organizare și conducere a vieții economico-sociale, corespunzător cu tendințele și cerințele obiective, o acțiune susținută pentru înarmarea temeinică a făuritorilor noii istorii cu cunoașterea legilor obiective ale dezvoltării sociale. În concordanță cu aceste imperative, partidul nostru acționează pentru făurirea omului nou și ridicarea continuă a nivelului său de cunoaștere. În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste se arată că „Numai cunoscînd aceste legi (legile obiective — I.S.), adevărurile universal valabile, oamenii muncii vor putea acționa în mod conștient pentru transformarea naturii și a societății, vor putea fi cu adevărat stăpîni pe soarta lor, realizînd acel salt, cu adevărat revoluționar, de care vor-

bea Engels — saltul din imperiul necesității în imperiul libertății”²⁾.

În dezvoltarea istorică, socialismul se înscrie ca societatea cea mai interesată în cunoașterea adevărului științific, în transformarea „lucrului în sine”, într-un „lucru pentru noi”. Pentru societatea socialistă acest interes nu este doar o opțiune, ci singura alternativă, condiție fundamentală a valorificării potențialului de progres al relațiilor socialiste. Economia socialistă nu se poate dezvolta spontan, fără participarea conștientă a tuturor membrilor societății la edificarea ei și în afara orientării deliberate, a întregii activități pe baza planului național unic, în mod democratic stabilit. Practica construcției socialiste a confirmat veridicitatea tezei marxist-leniniste privind necesitatea conducerii unitare a economiei socialiste, iar experiența a demonstrat că fundamentarea științifică a deciziilor, la toate nivelele, este prima condiție a eficienței actului de conducere. Conducerea economiei socialiste și în general întreaga activitate nu se poate dispensa de cunoașterea științifică, ci se bizuie pe ea. Socialismul transformă știința în genere, între care și știința economică, în instrumente ale acțiunii practice, el imbină armonios știința cu acțiunea.

Studierea realității și descoperirea legilor obiective ale dezvoltării social-economice nu este un scop în sine. Ele au o finalitate precisă: progresul economic și social. „A dezvoltării noi taine ale naturii, ale materiei — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea amintită — a acționa pentru ca roadele cunoașterii să se materializeze cît mai curînd în producție, în viața socială, în progresul și bunăstarea poporului este un scop nobil care trebuie să însuflească pe toți cei ce se consacră cercetării științifice și tehnice, pe toți oamenii muncii”.

Cunoașterea legilor economice cere o vastă activitate de dezvoltare a caracteristicilor vieții economice, a specificului evoluției sale, desprinderea esențialului din fenomene, a legăturilor interne, necesare, prin înlăturarea elementelor întâmplătoare, neesențiale, ne-necesare.

Acțiunea umană conștient și deliberat orientată

LEGILE ECONOMICE ca legi ale acțiunii umane reflectă și elemente subiective, întrucît activitatea a cărei evoluție o guvernează este activitatea unor subiecți dotați cu voință, pasiune, aspirații etc. care acționează în numele atingerii unor interese obiectiv determinate. Oamenii, cu multiplele lor preocupări și țeluri, sînt purtătorii raporturilor exprimate de legi.

Socialul și implicit economicul, dobîndesc în socialism un alt statut deoarece condițiile, formele, mobilurile, scopul activității indivizilor se schimbă radical, fapt care se regăsește și în raporturile legice. Mutațiile ce au loc vizează nu numai cadrul obiectiv în care se formează raporturile legice, ci și transformările factorului subiectiv, ale agenților activității economice. Consonanța dintre interesele economice fundamentale ale membrilor societății, interferența puternică dintre interesele economice și cele politico-ideologice, caracterul coordonat al activității pe care aceștia o depun, creșterea nivelului lor de pregătire profesională, teoretică și științifică, mărirea capacității lor de înțelegere a necesității istorice și de adaptare adecvată la cerințele ei influențează formarea raporturilor legice și creează posibilitatea ca ele să se impună prin mai puține abateri și oscilații.

Datorită faptului că socialismul înlătură baza obiectivă a denaturării relațiilor lor de pregătire profesională, teoretică — că raporturile dintre oameni sînt acum mai clare și mai limpezi, că fenomenele de distorsionare a raporturilor sînt mult mai rare, legile economice obiective își croiesc drum mai lin, întîmpinînd mai puține piedici în calea lor, iar forma sub care se manifestă reflectă mai adecvat conținutul. De aici și posibilitățile mai ample pentru descifrarea tendințelor fenomenelor. Subliniind că legile economice nu se mai impun prin multiple abateri și eterne variații ca în capitalism, este

¹⁾ Karl Marx, „Capitalul”, vol. III, partea I, E.S.P.L.P., 1953, p. 256.

²⁾ Nicolae Ceaușescu Expunere la Congresul educației politice și al culturii socialiste, Editura politică, 1976, p. 39.

important să reținem însă că socialismul nu elimină împlinirea, ca formă de manifestare a necesității și nu înlătură orice deviere de la necesitatea obiectivă. După cum se știe, în societatea socialistă există premise pentru ca proporționalitatea să se realizeze conștient, prealabil cu ajutorul planului, dar aceasta nu anulează posibilitatea abaterilor de la cerințele obiective și nu exclude automat eventualele neconcordanțe dintre nevoile diverselor domenii de activitate și resursele alocate, neconcordanțe generate de o multitudine de cauze mai mult sau mai puțin previzibile.

■ Legile economice se manifestă și în socialism, într-o oarecare măsură, ca tendință, exigențele lor, impunându-se prin unele oscilații care reflectă de fapt accentuarea convergenței intereselor agenților economici, intensificarea efortului lor de cunoaștere și adaptare permanentă la necesitățile obiective.

Activitatea membrilor societății socialiste prin care se manifestă legile economice nu este activitatea unor indivizi izolați, care acționează independent unii de alții și la întâmplare. Dimpotrivă ea este activitatea desfășurată în colectiv, în unitățile socialiste, îndreptată spre un țel comun, conștient coordonată și corelată la nivel central. Adaptarea activității colectivelor de muncă la exigențele legilor economice depinde în mare măsură de caracterul și calitatea muncii de conducere și a deciziilor, de gradul de fundamentare și corelare a acestora cu cerințele obiective, cu nevoile practice. Erorile în activitatea de conducere, deciziile pripite, insuficiența fundamentate se răsfrâng asupra calității și eficienței muncii întregului colectiv. Dacă avem în vedere că deciziile cu cât sint exprimate la nivele mai înalte, cu atât cuprind în sfera lor de coordonare activitatea unor colective mai largi, apare și mai clară necesitatea și importanța fundamentării tuturor deciziilor și consecvența cu care P.C.R. acționează pentru a imprima un caracter științific întregii activități economice.

Conducerea partidului nostru militând pentru îmbunătățirea activității organelor de decizie a arătat că proprietatea socialistă și comunitatea de interese creează cadrul obiectiv pentru sincronizarea acțiunilor cu legile economice, dar că aceasta depinde nu numai de activitatea fiecărui subiect în parte, ci și de conținutul muncii de conducere, de calitatea deciziilor adoptate. Insuficiențele în fundamentarea deciziilor pot să genereze abateri de la legile obiective, nu numai ale activității agenților economici, ci chiar și ale acțiunii de conducere, întrucât și aceasta își are propriile legi a căror luare în considerare este obligatorie pentru realizarea unei înalte eficiențe. Legile conducerii vieții economice se realizează într-o varietate de condiții, corespunzător diversității și specificului domeniilor de aplicare. Aceasta impune pentru purtătorii deciziilor obligația ca, pornind de la legile mai generale ale conducerii, să țină seama de specificul fiecărui sector de activitate. Dar cum specificitatea nu e sinonimă cu fenomenele singulare, izolate, ci se referă la elemen-

tele caracteristice domeniului, cunoașterea și însușirea ei nu poate fi decât rezultatul observării îndelungate și al aprofundării atente a acestuia. Rezultă că premisa fundamentală a deciziilor și a activității eficiente este cunoașterea științifică. În acest sens, un rol de seamă revine cadrelor din domeniul științelor economice și sociale, care, așa cum se arată în Programul P.C.R., trebuie să acționeze într-o măsură mult mai mare decât până acum, „pentru studierea, cunoașterea și înțelegerea legităților generale ale dezvoltării societății și, cu deosebire, pentru aplicarea acestora la condițiile concrete ale României“.

Proces de aprofundare a realității obiective

COMPLEXITATEA vieții economice, interferența ei cu viața socială, politică, culturală etc., ca și interpătrunderea domeniului economic cu celelalte, ridică o serie de dificultăți în cunoașterea legilor obiective economice.

După cum se știe, cunoașterea acestora este un proces complicat prin care realitatea, „lucrul în sine“ este apropiat de către subiect. Dezvăluind dialectica procesului de cunoaștere, Lenin subliniază în „Caietele filozofice“ că el evoluează gradual „de la fenomen la esență, de la esență mai puțin profundă, la una mai profundă, de la formă de legătură și de interdependență „la alta mai profundă, mai generală““. Relevând caracterul obiectiv al conceptelor logice, ca momente ale gândirii, Lenin însuși asupra capacității lor de a reflecta lumea reală în mișcarea ei. „Conceptele omenești — subliniază Lenin — nu sint imuabile, ci se mișcă etern, trec unele într-altele, curg unele într-altele — fără acestea ele nu oglindesc viața adevărată“. Demonstrarea capacității reflectorie a gândirii are nu numai o însemnătate științifică, ci și o profundă semnificație practică. Ea dă sens și finalitate efortului de pătrundere și cercetare a realității economice, mărește încrederea oamenilor în capacitatea proprie de a folosi legile obiective și de a dirija, sprijinindu-se pe ele, viața economică, potrivit cu trebuințele lor.

Procesul cunoașterii legilor obiective economice comportă dificultăți mult mai mari, întrucât în viața economică, mai mult decât în alt domeniu al realității obiective, esența nu numai că nu se află la suprafața fenomenelor, dar ea se prezintă adesea într-o formă confuză, înșelătoare. Despre categoriile „valoare a muncii“, „valoare a pământului“ etc., care distorsionează esența, Marx arăta că ele sint categorii în care se exprimă anumite forme de manifestare a unor relații esențiale și că în manifestarea lor exterioară lucrurile se prezintă de multe ori pe dos. La esență, pe care o ascunde fenomenul, se poate ajunge numai prin intermediul științei. Dezvăluind neconcordanța dintre fenomen și esență, K. Marx a descifrat și cauzele ei. El a demonstrat că mișcarea de la suprafață se află în disonanță cu ceea ce ar trebuie să fie ea corespunzător

esenței, că între aparență și esență există o contradicție. De aici și posibilitatea ca agenții economici să considere aparența drept esență și invers, sau să nu recunoască aceeași lege obiectivă acolo unde ea se manifestă în alte forme. Cauza manifestării diferite a fenomenelor exterioare, a faptelor empirice față de procesele interne rezidă în existența unei serii întregi de verigi intermediare care se interpun între esență și fenomen, în existența unor relații care modifică la suprafața faptelor, forma esenței, legea în manifestarea ei exterioară și care fac ca esența să nu-și găsească expresia directă și nemijlocită în fenomen.

Astfel, prețul nu este identic cu valoarea, fenomenul preț este mai bogat, el reflectă nu numai raporturile ce se formează în procesul creării valorii, ci și alte relații ce apar în procesul repartiției, schimbului etc. Deosebirea dintre fenomenul economic și esența sa nu anulează însă calitatea acestuia de a fi forma în care se manifestă legile. Dimpotrivă, fenomenul este forma de existență a esenței. Prin identificarea esenței cu aparența și punerea lor pe același plan nu realizăm cunoașterea aprofundată a realității obiective, după cum nici disocierea lor forțată nu ne apropie mai mult de raportul legic. Ruperea fenomenului de esență, a legii de formele de manifestare a ei generează erori în activitatea practică. Tratarea izolată, de pildă, a fenomenului preț de esența sa — valoarea — poate avea consecințe negative pentru viața economică, deschizând calea unor manifestări voluntariste în politica prețurilor. Perfecționările care s-au adus în ultimii ani sistemului de prețuri în țara noastră (proces care continuă și în prezent) au ca obiectiv așezarea integrală pe baze științifice a prețurilor și eliminarea factorilor generatori de subiectivism și voluntarism în stabilirea lor. Punând la temelie politica de prețuri principiul concordanței prețului cu cheltuielile sociale de producție, partidul nostru a asigurat premise optime pentru construirea unui sistem de prețuri întemeiat pe cerințele legii valorii și nevoile economiei naționale.

Pentru realizarea acestor obiective a fost creat și cadrul juridic adecvat prin „Legea cu privire la regulim prețurilor și tarifelor“ din 1971, care statuează o serie de principii, criterii și norme prin a căror aplicare pot fi stabilite prețuri fundamentate științific. Existența în economia națională a unor prețuri corespunzătoare obiectivelor politicii noastre depinde însă de înlăturarea riguroasă și sistematică a prevederilor normative. Partidul nostru manifestă o preocupare deosebită pentru ca prețurile stabilite să reflecte cheltuielile sociale de producție. Preîntîmpinînd tendința, ce se manifestă într-o serie de întreprinderi, de a acoperi cheltuielile de producție exagerate prin prețuri mai ridicate la unele sortimente, conducerea partidului a atras atenția că singura cale rațională și eficientă de rentabilizare a produselor este creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale.

conf. dr. Ileana STĂNESCU
Academia de Studii Economice

* V. I. Lenin „Caiete filozofice“ E.S.P.L.P., p. 186. Op. citată p. 228.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

DOUA LUCRĂRI recente nu numai sub aspectul aparițiilor editoriale dar și al unghiului prin care se interpretează ceea ce se petrece în anii din urmă în economia țărilor capitaliste dezvoltate, au stîrnit interesul opiniei și publicisticii economice. Este vorba de volumul intitulat *Money*, apărut la sfîrșitul anului 1975¹⁾ și de volumul *L'économie du diable*, care a văzut lumina tiparului la începutul acestui an²⁾. Deși sînt diametral opuse ca tratare și soluții, ele au o motivare comună: criza economică declanșată în 1973 și continuată în anii următori, precum și analiza prin optica acestei crize a științei și politicii economice occidentale.

În două numere consecutive (nr. 16 și 17 pe 1976), săptămînalul economic **LE NOUVEL ÉCONOMISTE**³⁾ prezintă cititorilor săi aceste două lucrări, semnate, prima, de John Kenneth Galbraith, a doua, de Alfred Sauvy.

Este cunoscut faptul că, în perioada postbelică, sau, în cronologia gândirii economice occidentale, postkeynesiană, euforia reprezentanților gândirii teoretice și politice, bazată pe succesele relative obținute în controlarea, dirijarea și asigurarea unei creșteri economice fără seisme, sau cel puțin fără seisme grave, atinsese punctul maxim în jurul anilor 1967-1968. Din 1969, ca urmare a unor evenimente economice neprevăzute pentru cei ce își pusese ră toată încrederea în valențele capitalismului monopolist de stat - creșteri necontrolate

Criza economică și „autocritica” științei economice burgheze (I)

ale prețurilor și, simultan, sporirea șomajului, instabilitatea valutară etc. - încep îndoielile. Îndoielile vizează deopotrivă știința economică burgheză contemporană, cit și politicile economice, măsurile și instrumentele de intervenție. Un anumit scepticism se putea întrevedea încă în articolele - interviu publicate de Arrigo Levi în ziarul **LA STAMPA** din Torino sub titlul general „iarna științei economice moderne”, apărute în iunie 1969 - februarie 1970. Cu această ocazie, unul din primii laureați ai premiului Nobel pentru economie P.A. Samuelson declara: „dacă privim problema centrală a studiilor macroeconomice, respectiv controlul ciclurilor economice și al creșterii economice, aparent lucrurile stau foarte bine, ele au evoluat continuu. Dar aceasta nu constituie o revoluție coperniceană în știința economică. Noi nu sîntem magicieni și nu am găsit remediul pentru toate relele”⁴⁾. În foarte scurt timp îndoielile s-au dovedit a fi

justificate chiar și pentru cei mai optimiști, iar faza, pe care noi, economiștii marxiști, o denumim declinul sau criza capitalismului monopolist de stat, a determinat pe reprezentanții gândirii economice capitaliste să ia noi atitudini.

În lucrarea menționată John Kenneth Galbraith - plecînd de foarte departe, de la apariția primelor monede și acordînd o atenție deosebită istoriei monetare recente în special din S.U.A. - ajunge la critica comportării „keynesiene” a economiilor occidentale, atît prin intermediul politicii bugetare, cit și monetare. Nu este greu de observat că atacul lui J.K.G. este îndreptat împotriva celor două curente dominante în știința și practica economică postbelică din S.U.A. și, sub influența lor, în celelalte țări capitaliste dezvoltate: neokeynesismul (fiscalismul sau sinteza neoclasică), reprezentat de P.A. Samuelson, și neoliberalismul (sau monetarismul), reprezentat de Milton Friedman. Galbraith, confruntînd aceste școli cu realitățile actuale constată că nici politica fiscalist-bugetară și nici cea monetară nu corespund structurilor și nevoilor „societăților industriale avansate”. Referindu-se la politica bugetară, economistul american constată că ea nu este capabilă să modeleze în mod real cererea globală, nefiînd nici suficient de cuprinzătoare. În ceea ce privește politica monetară J.K.G. consideră că ea a fost întotdeauna un instrument incert și

FIȘE

N. IORGA

O VIAȚĂ DE OM AȘA CUM A FOST

Samănătorul

● În Editura Minerva au apărut memoriile marelui cărturar și patriot român N. Iorga, intitulat *Orizonturile mele. O viață de om așa cum a fost* (București, 1976, 958 p., LXI p.). Ediția este îngrijită de Valeriu Răpeanu și Sanda Răpeanu.

După cum arată Valeriu Răpeanu în studiul său introductiv („Geneza unei opere fundamentale a culturii românești”), ideea fundamentală a acestei autobiografii poate fi exprimată în cuvintele lui N. Iorga „în ce putem, în ce facem e atîta care vine din ce ne înconjoară” ; „tot N. Iorga explica existența unui om, faptele, gîndurile sale, prin două elemente esențiale: mediul (ecou al influenței lui Taine, vizibilă încă din articolele sale de început) și înaintașii... Valoarea acestei neobișnuite autobiografii ce nu-și află pereche decît în marile creații ale literaturii universale, precum Poezie și adevăr a lui Goethe, stă în faptul că în paginile ei sînt sintetizate toate darurile scriitorului de excepție care a fost Nicolae Iorga... O viață de om are în literatura română atributele mării construcții epice care reinvie cu dragoste, evlavie, cu dispreț și minie, și totdeauna cu fulgurul geniului o jumătate de secol de viață românească autentică”. Ca și ediția din 1972, cea de

față este selectivă - în sensul că s-a renunțat la unele pagini cuprinzînd aprecieri privitoare la tenomene social-politice, evenimente internaționale, mișcări sociale, care dădeau o imagine istoricește infirmată -, dar, după aprecierea lui V.R. și S.R., ea își păstrează caracterul ei integral reprezentativ.

Obiectele muncii în perspectiva viitorului

● În articolul Rezvitie predmetov truda i tehniceskaiia politika (Dezvoltarea obiectelor muncii și politica tehnică), apărut în nr. 7/1976 al revistei **VOPROSI EKONOMIKI**, Ș. Rozenfeld evidențiază rolul deosebit pe care, în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, îl joacă obiectele muncii în creșterea eficienței producției sociale. În următorii 15 ani, spune autorul, Uniunea Sovietică stă în fața perfecționării structurii calitative a producției de obiecte ale muncii. Va exista însă o perioadă cînd vor coexista, ca nivel tehnic, diferite tipuri de produse in-

termediare. Problema principală constă în imbinarea rațională a tipurilor celor mai moderne de materii prime, combustibili și materiale cu cele tradiționale, ameliorate. Se poate preconiza, spune el, că într-o perspectivă mai îndepărtată structura produsului intermediar se va baza pe producția de masă a unor tipuri principale noi de obiecte ale muncii (materiale cu însușiri prestabile, combustibili nucleari ș.a.), combinate cu tipuri de metale, betoane, mase plastice mult perfecționate. Pe termen scurt, perspectiva s-ar prezenta astfel: substituirea mai întii a materialelor tradiționale de eficiență redusă cu polimeri, metale ușoare, aliaje și elemente constructive mai ușoare, ca și creșterea în balanța energetică a cotei părți de combustibili atomici, cărbuni ieftini și hidroenergie. O altă direcție este ameliorarea substanțială a compoziției calitative a materialelor de construcție și în special a celor mai masive - metale, mase plastice și chiar a materialelor extrase din minereuri. În sfîrșit, se va lărgi treptat producția unor tipuri principale noi de materiale și resurse energetice pentru energia nucleară.

secundar în politica economică, deoarece **activitatea economică creează moneda și nu invers**. Această ultimă observație este realistă și credem că ea poate fi extinsă la toate categoriile economice, care sînt folosite și ca instrumente de politică economică, cum ar fi, de pildă, prețul, costul producției, plusprodusul (beneficiul) etc. Este interesant de observat că sînt respinse ambele teorii și politici pe motivul că ele nu **mai corespund structurilor actuale** din economiile și societățile din țările capitaliste dezvoltate. Galbraith pornește de la considerentul că ambele curente sînt de natură keynesiană (de regulă, natura keynesiană nu se atribuia, sau se atribuia cu rezervă neoliberalismului¹⁾), întrucît au în vedere o „**conomie de piață**” în care există un mecanism de autoreglare, forțele pieței fiind ele singure capabile să asigure echilibrul economic optim; în ce privește politicile economice, acestea au sarcina să **intervină și să faciliteze** acest proces în decursul desfășurării lui. În prezent, economia americană, și nu numai cea americană, consideră Galbraith, are o **structură care permite** o intervenție de altă natură decît în trecut în activitatea economică, și anume nu pe parcursul ei, ci **chiar din fașă**, considerîndu-se că sînt **suficiente forțe** pentru a se opune „jocului liber al legilor pieței”. Plecînd de la această caracterizare a noii structuri,

economistul american propune ca forța publică, respectiv statul capitalist-monopolist, să **intervină în determinarea echilibrului economic în momentul formării prețurilor și veniturilor**, pentru a obține astfel respectarea „normelor” considerate de către el satisfăcătoare. Astfel, pentru I.K.G., statul este în țările capitaliste dezvoltate **organizatorul și supraveghetorul general al negocierilor naționale între partenerii sociali**. S-ar părea, la prima vedere, că nu este nimic nou sub soare, această teză reamintindu-ne o teză burgheză mai veche, după care statul este deasupra claselor. În realitate, este ceva mai mult. Este manifestată nemulțumirea față de **limitele intervenției** efectuate pînă în prezent, față de eficiența ei, este **exprimată dorința unei intervenții totale** pentru evitarea definitivă a perioadelor de criză economică. În acest sens, ni se pare, trebuie interpretată afirmația lui Galbraith, după care economia capitalistă nu a fost niciodată atît de politică cum este astăzi.

Dar, este posibilă această „**intervenție totală**” pe care o cere I.K.G.? Proprietatea privat-monopolistă, contradicția fundamentală a capitalismului – care determină, pînă la urmă, decalajul între producție și consum și este adevărata cauză a ciclicității economiei capitaliste – pun anumite limite intervenției statale. Și aceasta, chiar dacă statul nu ar fi

doar reprezentantul marilor corporații, ci – așa cum spune Galbraith – **organizatorul și supraveghetorul general al negocierilor** dintre partenerii sociali. După cum se știe principalii parteneri sociali sînt pe de o parte marile corporații iar pe de altă parte sindicatele. Iată de ce statul nu poate realiza în capitalism o intervenție de tipul celei pe care o preconizează J.K. Galbraith – în problema esențială, a corelației dintre producție și consum. Ar trebui, pentru aceasta, să neglijeze interesele marelui business, al cărui reprezentant este.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

1. J.K. Galbraith. Money. Ed. André Deutsch. London. 1975. 324 p.
2. A. Sauvy. L'économie du diable. Ed. Calmann – Lévy, Paris, 1976. 248 p.
3. Le Nouvel Economiste apare din oct. 1975 ca rezultat al fuzionării revistelor Entreprise și Informations.
4. Articolele din La Stampa au apărut în culegerea: Journey Among the Economists. Ed. Alcove Press, London. 1973. din care am citat declarația lui P. Samuelson (p. 26).
5. Vezi L. Stroja. Cuvînt înainte la J.M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobinzii și a banilor, Editura Științifică, București 1970. p. 26–27.

„Consumator, apără-te!”

● Este titlul cărții juristului Luc Bihl („**Consommateur, défends-toi!**”), recenzată de Gilbert Mathieu în LE MONDE din 15.VI.1976. Cartea o apărut în Editura Denoël. 70 din cele 300 de pagini ale volumului cuprind **propuneri menite să dea eficiență luptei, de multe ori donquijotești, pe care o duce publicul beneficiar al produselor și serviciilor furnizate de marile întreprinderi capitaliste**. Ideea de bază a autorului cărții este că „**mișcarea consumatorilor trebuie, dacă vrea să treacă la ofensivă, să elaboreze o adevărată ideologie, definind axele luptelor și obiectivelor de obținut, plecînd de la o analiză serioasă a societății de consum și a fenomenelor pe care le determină**”. Dintre remediile de imediat aplicare propuse de autor, spre a modifica raportul de forță dintre vinzători și cumpărători – victime, în „societatea de consum”, ale unor metode foarte sofisticate ale producătorilor de

a le înșela vigilența; generalizarea legală a obligației de informare, redactarea clară a contractelor lovite de nulitate cînd nu îndeplinesc aceste condiții; triplarea laboratoarelor de expertizare; suprimarea posibilității actuale a organelor financiare de a tranzacționa cu fraudatorii; agravarea amenziilor și a pedepselor privative de libertate; introducerea unor sancțiuni noi ca de exemplu: **contra-publicitatea obligatorie, facilitarea accesului la organele judiciare, controlul efectiv al veracității reclamelor, limitarea legală a secretului de afaceri și a discreției administrative, prezumția de răspundere a vinzătorului pentru accidente determinate de produsele vindute**.

În locul unei reglementări autoritare și tehnocrate, autorul preconizează instaurarea între vinzători și cumpărători a unor contracte în genul convențiilor colective muncitorești, crearea de responsabili cu drepturi asemănătoare organelor sindicale, care să permită consumatorilor să-și afirme punctul de vedere, încă din faza producției cu privire la campaniile de lansare a unor produse, stabilirea etiche-

telor, bonurilor de garanție, indicațiilor de folosință, oportunității și amplexului reclamei.

Johan Galtung propune noi indicatori ai „dezvoltării”

● În studiul Towards new indicators of development (Spre noi indicatori ai dezvoltării), publicat în revista FUTURES vol. 8 nr. 3, din iunie 1976, profesorul norvegian Johan Galtung, președintele Federației de studiere a viitorului lumii, critică folosirea produsului național brut pe locuitor ca indicator al dezvoltării țărilor, susținînd că acesta poate fi utilizat numai în cazul în care dezvoltarea se identifică cu creșterea economică, iar aceasta cu prelucrarea și comercializarea. Dacă se includ în noțiunea de dezvoltare componente ca: a) satisfacerea nevoilor umane; b) egalitatea și justiția socială; c) încrederea în sine; d) echilibrul ecologic – atunci apare necesitatea elaborării unui sistem de indicatori care să reflecte nivelul de dezvoltare.

FIȘE

În sfera nevoilor umane se propune a se include – în afară de nevoile fundamentale (hrană și apă, adăpost și îmbrăcăminte, sănătate, educație) – o serie de alte elemente, ca munca, libertatea, activitatea politică, prietenia, dragostea, fericirea, realizarea personalității etc.

Chiar în privința nevoilor fundamentale, Johan Galtung se întreabă: hrana poate fi definită în termeni de proteine și calorii etc., sau există și o calitate a hranei, ca un act de comunicare socială? adăpostul poate fi redus la numărul de metri pătrați spațiu pe persoană sau trebuie să se ia în considerare întregul „habitat” al individului? – educația poate fi redusă la numărul de ani petruți în școală sau trebuie să se ia în considerare capacitatea pentru un dialog critic și constructiv, pentru înțelegerea mediului uman și non-uman?

Pentru o nouă ordine economică internațională

RESTRUCTURĂRI ÎN DIVIZIUNEA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII (II)

● Comerțul „triunghiular” — o frână a dezvoltării ● Fluctuații cu cauze în afara țărilor în curs de dezvoltare ● O distribuție dezavantajoasă a rolurilor economice pentru majoritatea populației lumii ● Pentru o diviziune internațională a muncii favorizantă a progresului economic și social

IMPLICAȚIILE negative ale specializării în produse primare a țărilor în curs de dezvoltare se reflectă în relațiile comerciale care măsoară, în principal, beneficiile, adică efectele, oricărei specializări.

Într-adevăr, discrepanțele dintre diviziunile „naționale” se manifestă direct în raportul dintre nivelul general și pe locuitor al comerțului exterior și mai ales în poziția pe piața mondială.

Ca expresie a slabei participări la diviziunea internațională a muncii și a retribuirii modice derivate din predominarea produselor primare în exportul lor, comerțul exterior al țărilor în curs de dezvoltare nu reprezintă decât 22% din schimburile comerciale mondiale și 24% din cele ale lumii nesocialiste (în anul 1975). Mult mai mici, între 7% și abia depășind 1%, sînt ponderile care exprimă participarea țărilor în curs de dezvoltare la schimburile de produse industriale, chimice, sau de mașini și echipamente pentru transport. Pe piețele tuturor mărfurilor — cu excepția celei de combustibili — țările în curs de dezvoltare sînt parteneri minori chiar și pentru acele produse în care sînt specializate: mărfuri agro-alimentare și materii prime industriale (sub 30%). Proportțiile ceva mai mari în care aceste țări participă la comerțul cu produse agro-alimentare, materii prime și combustibili, constituie o dovadă în plus că actuala ordine economică și actuala diviziune internațională a muncii s-au bazat pe exploatarea și transferul către țările dezvoltate — pentru transformare și valorificare — a materiilor prime produse de țările în curs de dezvoltare.

Acest flux comercial denumit la Conferința mondială asupra materiilor prime de la Dakar „comerț triunghiular”, în care țările dezvoltate au un rol de intermediar industrial, prevalează și astăzi în relațiile dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare: între anii 1955—1970 produsele primare au reprezentat 84,8% din comerțul total al acestor din urmă țări. Această structură a exporturilor bazată covârșitor pe produse primare, neprelucrate, a dus la o inadaptare structurală profundă a țărilor în curs de dezvoltare față de exporturile mondiale, preponderent industriale. Diviziunile „naționale” ale țărilor în curs de dezvoltare se cantonează în domeniul de activitate puțin remuneratorii, în sensul că procesul de producere a mărfurilor se oprește la stadii inferioare de valorificare a resurselor.

Ritmul mai lent de creștere a exporturilor acestor țări față de cele mondiale, care s-a răsfrînt în deteriorarea poziției comerciale a țărilor în curs de dezvoltare în deceniile postbelice, s-a datorat tocmai acestei structuri de producție în care au prevalat produsele primare ale căror vânzări evoluează, în general, într-un ritm mai lent. De aici și discrepanța structurală de dinamică: scăderea greutății specifice a materiilor prime și a produselor alimentare în comerțul internațional și continuarea dependenței exporturilor în proporție de 50% și de 60% de una sau de trei materii prime — pentru 1/2 și respectiv 3/4 din numărul țărilor în curs de dezvoltare.

Anihilînd o parte din efectele posibile ale factorului comerț exterior specializarea în produse primare a devenit o frână în calea dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Diminuarea constantă, în cursul ultimilor 20 de ani, a participării țărilor în curs de dezvoltare la această sursă de prosperitate rezumă sintetic incidentele actualei diviziuni internaționale a muncii.

Din analiza evoluției comerțului țărilor în curs de dezvoltare cu produse agro-alimentare și cu materii prime reiese că principalele influențe care îl afectează provin, pe de o parte, de la prețuri, iar pe de altă parte, de la cantitățile exportate. Gravitatea situației este accentuată de faptul că fluctuațiile care se produc țin în măsură covârșitoare de cauze ce se situează în afara țărilor în curs de dezvoltare.

Specializarea țărilor în curs de dezvoltare în produse primare, care face ca acestea să joace un rol capital în economia și comerțul lor exterior, nu le oferă nici pe departe cel mai important loc pe piața acestor produse. Dimpotrivă, examinarea participării țărilor la diversele piețe de mărfuri arată rolul lor, cu mult mai limitat decât al țărilor dezvoltate, chiar și pentru unele produse în care s-au specializat. Mai mult, specializarea îngustă în interiorul grupei de produse primare, generează importuri din țările dezvoltate chiar și pentru unele produse primare.

Ca urmare, rolul impus de producătorii de produse primare nu le oferă posibilitatea de a influența substanțial evoluția piețelor acestor produse.

Dimpotrivă, paralel cu manifestarea unei tendințe de creștere a gradului de autoaprovizionare — cel puțin la nivelul de grup — țările în curs de dezvoltare sînt din ce în ce mai mult concurate de țările dezvoltate.

În aceste condiții se înțelege că veniturile și sprijinul pentru dezvoltare obținute din comerț nu au putut corespunde necesităților de eliminare a decalajelor și a subdezvoltării.

Izolarea structurală persistă

INCAPACITATEA actualei diviziuni internaționale a muncii de a răspunde nevoilor țărilor în curs de dezvoltare, incapacitate înfățișată de toate aceste manifestări defavorabile, este evidențiată și de evoluția raportului de schimb.

Exprimînd relația „produse primare contra produse industriale”, înrăutățirea netă a raportului de schimb pe termen lung subliniază că dezavantajarea țărilor în curs de dezvoltare în relațiile economice internaționale își are originea în divizarea lumii în țări producătoare de materii prime industriale și agricole, pe de o parte, și de bunuri industriale, pe de altă parte. Schimbul neechivalent este manifestarea cea mai importantă, în planul schimburilor comerciale, a acestui tip de relații internaționale.

Dar în condițiile actualei diviziuni internaționale a muncii țările în curs de dezvoltare sînt nu numai exportatori ci și importatori de produse primare, iar țările dezvoltate sînt nu numai beneficiarii unei specializări industriale, ci și ai posibilităților de dezvoltare a unor producții primare, pentru care apar ca principalii exportatori.

Sintetizînd inconvenientele actualei diviziuni internaționale a muncii, trebuie subliniat că prelungirea în timp a caracteristicilor acesteia nu numai că nu este favorabilă procesului de dezvoltare, dar și izolează în continuare economia țărilor în curs de dezvoltare de profunde schimbări generate de progresul tehnic și științific contemporan.

Totodată se constată creșterea considerabilă a schimburilor comerciale reciproce dintre țările dezvoltate, ea constituind un indiciu al noilor tendințe ale diviziunii internaționale a muncii, tendințe care leagă între ele înseși țările industriale, pe linia schimburilor industrie-industrie.

Reducerea continuă a poziției relative a schimburilor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, cu-

Proiecții asupra diviziunii internaționale și naționale a muncii din anii 1980 și 2000
(estimări medii la nivel de grup, în %)

Tabelul nr. 4

Diviziunea internațională a muncii*)	1970		1980		2000	
	TD	TCD	TD	TCD	TD	TCD
— produsul intern brut (total)	84,2	15,8	82,8	17,2	79,6	20,4
— activități industriale	87,6	12,4	84,4	15,6	75,0	25,0
— industria prelucrătoare	90,1	9,9	87,5	12,5	80,0	20,0
— activități agricole	47,7	52,3	44,0	56,0	35,2	64,8
Diviziunea națională a muncii	M*)	TCD	M*)	TCD	M*)	TCD
— produsul intern brut	100	100	100	100	100	100
— activități industriale din care: industria prelucrătoare	32,1	25,1	34,8	31,7	41,5	50,6
	27,6	17,3	30,3	22,0	36,7	35,8
— activități agricole	8,0	26,4	6,7	21,8	4,7	14,9

*) Total (M) = țări capitaliste dezvoltate (TD) + țări în curs de dezvoltare (TCD).

rent comercial care reprezintă vechiul tip de diviziune pe linia industrie-agricultură, conturează pregnant aceste tendințe. Cauzele fenomenului sînt multiple și complexe, iar cea mai importantă dintre ele ar putea fi revoluția tehnico-științifică care a creat noi surse de materii prime și chiar materii noi, care a micșorat coeficienții tehnici în cele mai diferite ramuri și care obligă la un nou tip de specializare industrială pe plan mondial. Progresul tehnic contemporan are ca efect, între altele, și producerea de materii prime de către ineseși țările industriale, în condiții de productivitate și de competitivitate cărora fostele colonii și țările în curs de dezvoltare în general nu le pot încă rezista.

Implicațiile celor arătate asupra țărilor în curs de dezvoltare sînt dintre cele mai grave. Căci în măsura în care greutatea specifică a schimburilor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare ar continua să scadă, s-ar reduce relativ și posibilitățile de valorificare a unor resurse naturale uriașe și deci și unele dintre cele mai importante resurse pentru dezvoltarea țărilor rămase în urmă. Incapacitatea actualiei diviziuni internaționale a muncii de a răspunde cerințelor contemporane riscă deci să se agraveze prin toate aceste inadaptări la evoluțiile progresului tehnic și științific.

Condițiile impuse de actualul sistem de relații economice internaționale sînt defavorabile exigențelor de eliminare a decalajelor și a subdezvoltării. Iar cadrul lor structural — diviziunea internațională a muncii — nu are această capacitate căci s-a caracterizat printr-o repartitie inegală a condițiilor de progres economic și printr-o distribuire a rolurilor economice și a beneficiilor rezultate din exercitarea acestora, dezavantajoasă pentru numeroase țări ce reprezintă partea majoritară a populației lumii.

Modificările lente și insuficiente ale economiei și implicit a poziției țărilor în curs de dezvoltare arată că pentru a se putea stăvili și împiedica agravarea acestor tendințe, deci pentru a se putea da curs aspirațiilor economice ale tuturor țărilor și mai ales celor ale țărilor în curs de dezvoltare, noua diviziune internațională a muncii trebuie să se deosebească de actuala diviziune, alăt prin natura ei și prin finalitatea ei.

Deosebire de natură și de finalitate

SCOPUL creării noii diviziuni internaționale a muncii este edificarea unei economii mondiale în care să nu existe subdezvoltare, în care independența politică să se sprijine pe independența economică și în care sistemul de relații economice internaționale să asigure respectarea cerințelor și intereselor tuturor popoarelor.

În prezentarea trăsăturilor noii diviziuni a muncii trebuie să pornim de la actuala diviziune, pentru că procesul ei de creare este un proces lung istoric și ca atare în prima etapă trebuie înlăturate toate tarele și incapacitățile actualiei diviziuni. Avînd în vedere evoluțiile trecute și obiectivele de realizat prin noua diviziune a muncii între state trebuie să se modifice fundamental actuala repartizare a activităților și rolurilor economice în lume. Această mutație creînd noi structuri de producție, de comerț, tehnologice și monetare ar contribui la promovarea condițiilor de progres economic și social al tuturor țărilor. Noua diviziune internațională a muncii presupune deci o politică de dezvoltare regională, în sensul cel mai larg posibil la nivel planetar. Această nouă distribuție, acordînd atribuții importante, din punctul de vedere al eficienței muncii sociale, țărilor dezavantajate implică diversificarea structurii lor economice naționale. De aici și necesitatea de modificări importante în producție, dar, deopotrivă și în comerț. Indiferent care ar fi calea, esențialul constă în transferul de la țările dezvoltate la țările în curs de dezvoltare a funcțiilor de prelucrare a materiilor prime de pe teritoriul lor național. Aceasta înseamnă în fond dezvoltarea industrială a tuturor țărilor.

Pe termen lung, evoluția progresivă a industriei, în toate țările lumii și mai ales în țările în curs de dezvoltare, va duce la abolirea distincției dintre țările industrializate și țările rămase în urmă și în consecință la înlocuirea vechiului tip de diviziune cu noul tip industrie-industrie. Schimburile comerciale care se vor stabili vor fi asemănătoare celor ce se efectuează astăzi între țările industrializate, iar specializarea, care nu va lipsi, va fi alta decît cea care decurge din tipul

complementar al actualiei diviziuni internaționale a muncii.

Considerînd industria un instrument dinamic al dezvoltării economice și sociale, țările în curs de dezvoltare își manifestă, cu tot mai multă fermitate, voința de a promova industrializarea, vizînd să-și asigure în producția industrială mondială, în anul 2000, o parte de cel puțin 25%. Realizarea acestui obiectiv internațional ca și a celor ce privesc dezvoltarea națională, se vor reflecta în importante modificări structurale interne și internaționale.

Protecțiile noastre (vezi tabloul) sînt elaborate în viziunea obiectivelor cantitative recomandate de O.N.U.D.I., U.N.C.T.A.D. și de cel de-al doilea deceniu O.N.U. pentru dezvoltare: obținerea ponderii de 25% din producția industrială mondială, în anul 2000; realizarea unui ritm mediu anual de creștere a produsului intern brut — de 6%, a producției industriale — de peste 8% și a celei agricole — de 4%. Avînd în vedere ritmurile medii efective ale creșterii anuale obținute de țările în curs de dezvoltare în perioada 1970—1973 (6% la P.I.B., 8,5% la producția industrială și 8,6% la industria prelucrătoare) se consideră pe deplin posibilă realizarea obiectivelor prevăzute.

Pentru evoluția economiei mondiale în ansamblu am înglobat cerința continuării tendințelor de creștere (în calculele noastre am luat perioada 1960—1973: P.I.B. — 5,1%, industrie total — 6,0%, industrie prelucrătoare 6,1% și agricultura 2,5%).

Ceea ce subliniază, în primul rînd, proiecțiile pentru anii 1980 și 2000 este evident caracterul istoric al procesului de creare a unei noi diviziuni internaționale a muncii capabilă să asigure o dezvoltare economică și socială echitabilă. În al doilea rînd, apare ca absolut necesară urgentarea luării de măsuri de sprijinire a țărilor în curs de dezvoltare în acțiunile lor interne de accelerare a creșterii economice prin valorificarea propriilor resurse potențiale.

Schimbară poziției economice internaționale a țărilor în curs de dezvoltare nu poate deci avea loc decît printr-o creștere mai intensivă a țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce reclamă ritmuri mult mai înalte decît cele realizate și cele proiectate în viitor, pentru producția globală și în primul rînd pentru industrie. Consolidînd și lărgind posibilitățile de valorificare a resurselor naturale și umane, anulînd specializarea îngustă și dezavantajoasă prin diversificarea producției și în consecință a comerțului exterior, industria va întări și capacitatea de creare a resurselor pentru dezvoltare în țările în curs de dezvoltare. Diversificînd economia țărilor în curs de dezvoltare, industrializarea va fi și un mijloc de rupere a dependenței economice față de puterile ex-coloniale și deci nu numai un simplu proces economic, ci și o etapă pe drumul emancipării în general a țărilor în curs de dezvoltare.

Prin urmare, ca sinteză a cerințelor procesului de lichidare a decalajelor și a subdezvoltării, crearea unei noi diviziuni internaționale, prin restructurarea diviziunilor sociale naționale ale muncii, nu numai că facilitează instaurarea unei noi ordini economice internaționale dar reprezintă însăși o condiție a realizării ei.

dr. Sorica SAVA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Țările O.C.D.E.: creștere moderată

DECLANȘATĂ în cursul anului trecut în citera țări, între care și S.U.A., înviorarea economiei a manifestat tendința de generalizare în Occident în primul semestru al acestui an, constată experții O.C.D.E. în obișnuita lor analiză a conjuncturii de la jumătatea anului, dată publici-

Pondereea șomerilor, în % din populația activă civilă

Țara	Media 1965-72	Maxim în 1955-73	1974				1975		Media ultimelor 3 luni ^x
			I	II	III	IV	I	II	
S.U.A.	4,9	7,5	5,6	8,1	8,7	8,6	8,5	7,6	7,4
Canada	5,3	7,9	5,4	6,7	7,1	7,1	7,0	6,8	7,1
Japonia	1,3	1,9	1,4	1,7	1,8	1,9	2,2	2,0	1,9
Franța	1,8	2,4	2,3	3,3	3,8	4,0	4,1	4,3	4,3
R.F.G.	1,3	4,9	2,7	4,6	4,9	4,9	5,1	5,2	4,8
Italia	3,6	5,5	2,9	3,1	3,4	3,3	3,5	3,5	...
Anglia	2,4	3,9	2,5	3,1	3,6	4,2	4,8	5,2	5,3
Australia	1,6	3,0	2,1	4,2	4,6	5,0	4,9	4,4	4,7

x) Cele mai recente pentru care există date
Sursa: Perspectives économiques de l'O.C.D.E., Iulie 1976.

tății de curind. Față de 4,5% în semestrul II anul trecut, ritmul anual al creșterii produsului național brut a fost de 6,5% în primul semestru al acestui an — producția industrială a țărilor O.C.D.E. fiind acum apropiată de nivelul său maxim din ultima parte a

anului 1973. Față de perioadele de înviorare din trecut, actuala fază se anunță moderată: în următoarele 12 luni creșterea P.N.B. pe ansamblul țărilor membre va cunoaște o anumită încetinire. Acest caracter moderat este considerat indispensabil pentru a se evita un nou puseu inflaționist în condițiile în care creșterea prețurilor este și acum considerată excesivă.

Deși pe ansamblul zonei O.C.D.E., ca urmare a înviorării mai timpurii și a ponderii mari a economiei S.U.A., rata

somajului a coborât de la 5,5% din populația activă în octombrie 1975 la circa 5% în prezent, în majoritatea țărilor membre șomajul a continuat să crească (vezi tabelul). În prezent în țările O.C.D.E. se află în căutare de lucru circa 14 milioane de oameni.

Estimări privind recolta mondială de cereale

ÎN 1975 producția mondială de cereale a atins 1359 milioane tone, față de 1335 milioane tone în anul anterior, relevă ultimul buletin statistic lunar al F.A.O. Ea s-a situat astfel sub nivelul record din 1973, care fusese de 1377 milioane tone.

Pentru acest an prognozele recente indică scăderi de recoltă în cazul mai multor țări. Astfel, Franța se așteaptă la o producție cerealieră de 26,5—30 milioane tone, față de 35 milioane în 1975, iar R.F.G. la o recoltă de cereale cu 10—13% sub nivelul celei din anul precedent. Pe ansamblul Pieței Comune se estimează că datorită secetei producția de cereale va scădea cu 5% față de nivelul de 97 milioane tone înregistrat anul trecut. În schimb S.U.A. vor obține în acest an o recoltă record de cereale, depășind cu 4 milioane nivelul de 242 milioane tone din 1975.

Redresarea producției mondiale de petrol

PRODUCȚIA mondială de petrol — după ce în 1975 a înregistrat prima sa scădere, după multe decenii — se va ridica probabil la un nivel record în acest an, estimează revista Petroleum Economist.

Redresarea, care a început spre sfârșitul anului trecut, s-a accentuat în primul semestru al anului 1976, arată revista, astfel că totalul producției a atins în această perioadă 10 075 milioane barili (circa 7,5 barili = 1 tonă), adică cu 6,8% mai mult decât în primul semestru al anului 1975. Conform primelor statistici disponibile, tendința amintită s-a accelerat și mai mult în trimestrul în curs.

Producția în lumea occidentală s-a redresat cu 6,7%, crescând la 7812 milioane barili, ca urmare în special a unei creșteri de 8,3% a extracției țărilor OPEC, datorată în mare parte Arabiei Saudite, a cărei producție a sporit cu 20,3% (fiind de 1487 milioane barili).

EVOLUȚII MONETARE

IMPRESIA nefavorabilă produsă asupra pieței valutare de reducerea dobinzilor pe piața internă precum și deficitul balanței comerciale a S.U.A. pe luna iunie a persistat, contribuind și în acest interval la menținerea tendinței relativ slabe a dolarului S.U.A. în raport cu majoritatea devizelor occidentale.

Marca vest-germană a continuat să evolueze pe linia ascendentă pe care pare a se fi înscris în ultimul timp, atingând la începutul săptămânii un nivel maxim record pentru ultimele trei luni în raport cu dolarul, și anume 2,5275 mărci pentru un dolar. Tendința fermă manifestată de marca vest-germană a provocat și în această săptămână perturbări în cadrul sistemului de fluctuare concentrată al „șarpelui valutar” vest-european în care devizele slabe (francul belgian, florinul olandez și coroana daneză) s-au situat în permanență la limita inferioară, fapt care a obligat băncile centrale să intervină de mai multe ori. Observatorii au semnalat că, în unele momente, după încetarea intervenției băncilor centrale (la închiderea zilei de lucru), francul belgian s-a aflat în afara limitei de fluctuare admise în raport cu marca vest-germană. Presiunile resimțite în cadrul „șarpelui valutar” par a fi alimentate și de adoptarea unor poziții speculative în așteptarea unei eventuale reasezări a parităților în cadrul sistemului de fluctuare concertată, care ar putea avea loc după unele opinii în toamna acestui an.

Francul elvețian, după ce în cursul intervalului a atins un nivel maxim în raport cu dolarul de 2,4730 franci pentru un dolar, a terminat ia un nivel aproximativ egal cu încheierea săptămânii precedente și anume 2,4825 franci pentru un dolar. Se remarcă faptul că în ultimul timp se observă o tendință ușoară și relativ constantă de slăbire a francului elvețian în raport cu marca vest-germană.

Francul francez a continuat să evolueze pe curba descendentă pe care s-a situat în ultimele săptămâni. La sfârșitul intervalului francul a atins un nivel de circa 4,9825 franci pentru un dolar. În raport cu actualele devize „forte” vest-europene, francul francez a atins cel mai jos nivel de la data ultimei ieșiri din „șarpele valutar” vest-european, suferind o depreciere de circa 11% față de marca vest-germană și de circa 12,5% față de francul elvețian.

Lira italiană a continuat să evolueze în jurul nivelului de 835 lire pentru un dolar, pierzind însă teren față de majoritatea devizelor europene.

Dolarul canadian a marcat în cursul acestui interval o modificare de tendință (o scădere bruscă de peste 1,4% în relația sa cu dolarul S.U.A.), nivelul minim atins fiind sub 1,01 dolari S.U.A. pentru un dolar canadian, reamintindu-se totodată previziunile anterioare referitoare la posibilitatea ca până la finele anului cota sa în raport cu dolarul S.U.A. să se situeze sub 1,00.

Prețul aurului a oscilat ușor în jurul nivelului de 112 dolari/uncie.

Paul DUMITRASCU
Dumitru LUNGU

Producția de zahăr în sezonul viitor

UN STUDIU al pieței zahărului efectuat de firma franceză „Sucre et denrées” relevă că în sezonul 1976/77 este de așteptat o extindere simțitoare a producției mondiale de zahăr extras din trestia de zahăr, în timp ce evaluările asupra celei din sfeclă de zahăr

sunt incerte (situație inversă față de sezonul precedent). Se apreciază că perspective favorabile ca producție și posibilități de export au o serie de țări din emisfera sudică, cum sint Brazilia, Australia, Argentina, R.S.A., Mauritius ș.a. În pofida reducerii previzibile a producției de zahăr în Europa occidentală, se consideră că producția mondială de zahăr din sezonul 1976/77 va fi superioară celei din sezonul precedent.

U. R. S. S.

Asaltul celei de-a doua deșteleniri

PROGRAMUL de dezvoltare a agriculturii din zona de necernoziom, cuprins în hotărîrea Comitetului Central al P.C.U.S. și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., prezintă mare interes prin amploarea și prin importanța sa economică și socială.

Să ne închipuim că avem în față zona de necernoziom din cadrul R.S.F.S. Ruse, pe teritoriul căreia au loc în prezent transformări istorice. Această zonă se întinde — de la apus spre răsărit — de la hotarul cu Bielorussia și pînă la munții Urali, pe o distanță de câteva mii de kilometri, iar de la sud — din regiunile centrale ale Rusiei pînă aproape de țărmurile Oceanului Înghețat, pe câteva sute de kilometri. Pe acest teritoriu sînt concentrate 52 milioane ha de teren agricol, din care suprafața arabilă reprezintă 32 milioane ha.

Agricultura întîmpină însă aici dificultăți legate de condițiile naturale. Insemnate suprafețe sînt ocupate de terenuri mlăștinoase, deșisuri de tufe și lăstărișuri. Excesul de umiditate provoacă, uneori, mari daune recoltei, îngreunează strîngerea acesteia. În decursul istoriei țărani s-au așezat aici în cătune sau sate mici. De unde dispersarea așezărilor, dificultatea asigurării lor cu dotările sociale, construirea șoselelor și altor căi de comunicații, a rețelei de deservire obștească. Toate acestea se repercutează asupra activității economice a colhozurilor și sovhozurilor din ținuturile cu necernoziom. Deși în ultimii zece ani recoltele de cereale s-au dublat în zona menționată, totuși ele nu depășesc 20—25 chintale la hectar.

Se poate pune întrebarea: de ce resurse potențiale dispune zona de necernoziom din Rusia pentru sporirea randamentelor la hectar? Răspundem cu un exemplu concret. În regiunea Moscova se află sovhozul „Zorile comunismului”. În mod exemplar, în cadrul acestei unități economice a fost îndeplinit întregul complex de măsuri privind lucrările de îmbunătățiri funciare, de amenajare și dotare gospodărească. Ca urmare, recoltele medii la hectar din sovhoz au crescut pînă la 45 chintale, iar cantitatea de lapte mulș la fermă a ajuns la 4.500 kg de vacă.

Ce se înțelege însă prin complexul de măsuri, chemate să revoluționeze cultivarea pămîntului în această vastă zonă?

În primul rînd — desecarea terenurilor, prin sistemul drenajului acoperit;

în al doilea rînd — curățarea terenurilor de tufărișuri;

în al treilea rînd — edificarea unor sisteme de irigații, deoarece în zona respectivă apare deseori necesitatea regularizării în dublu sens a regimului hidrologic, și anume: de prelevare a apei în perioadele

cînd este în exces și de irigare în perioada unei posibile secete de vară;

în al patrulea rînd — crearea de complexe pentru producerea de articole alimentare de origine animală, organizate pe baze industriale;

în al cincilea rînd — comasarea cătunelor și satelor mici în localități moderne de tip urban, prevăzute cu toate amenajările edilitare și de confort;

în al șaselea rînd — construirea de șosele pentru circulația auto, instalarea unor linii de telecomunicații, a unor canale de radio și televiziune.

IN REGIUNILE din zona de necernoziom a R.S.F.S. Ruse vor fi desecate 9—10 milioane ha, din care 7—8 milioane prin sistemul de drenaj acoperit; vor fi irigate terenurile din jurul centrelor industriale pe o suprafață de 2—2,5 milioane ha, în scopul extinderii legumiculturii și creării de finețe cultivate; se vor efectua lucrări tehnice pentru îmbunătățirea culturilor (curățarea terenurilor de tufărișuri ș.a.) pe o suprafață de 8—10 milioane ha.

În lucrările legate de îmbunătățiri funciare și mecanizare vor fi investite în cursul următoarelor două cincinale 35 miliarde ruble. În perioada 1976—1980 pentru realizarea programului stabilit s-a prevăzut să se aloce 120 milioane tone de îngrășăminte minerale (de tip standard), 380 mii de tractoare, 94 mii de autocamioane și alte resurse tehnico-materiale.

Se elaborează și vor fi traduse în viață măsuri organizatorice speciale, care permit ca obiectivele să fie realizate cu maximum de eficiență. S-a convenit că pentru îndeplinirea lucrărilor de îmbunătățiri funciare este necesar să se creeze, pe lângă Ministerul îmbunătățirilor funciare și gospodării apelor al U.R.S.S., o Direcție generală pentru îmbunătățiri funciare în zona de necernoziom din R.S.F.S.R. — Glavnecernoziomvodstroj.

Această direcție a fost însărcinată să realizeze întregul complex de lucrări de desecare a terenurilor arabile și pășunilor naturale, de construire a sistemelor de irigații pentru legumicultură, de creare a finetelor cultivate și pășunilor pe bază de irigație, de aplicare a măsurilor legate de îmbunătățirea tehnicii cultivării, de lichidare a fărâmișării ogoarelor, precum și alte lucrări, concomitent cu edificarea de sovhozuri specializate pe terenurile supuse ameliorării.

Ministerului îmbunătățirilor funciare și gospodării apelor al U.R.S.S. și Consiliului de Miniștri al R.S.F.S.R. li s-a recomandat să prevadă în planurile anuale și cincinale dezvoltarea accelerată a bazei productive a organizațiilor de gospodări-

re a apelor, construirea cu prioritate a unor obiective de producție și locuințe pentru organizațiile de construcții, precum și a unor întreprinderi care să furnizeze prefabricate din beton armat, să se ocupe de repararea mijloacelor tehnice.

În zona de necernoziom din R.S.F.S.R. se înființează direcții specializate pentru deservirea colhozurilor și sovhozurilor în probleme de producție și agrochimice. Lor le revine sarcina de a îndeplini — pe baza contractelor încheiate cu gospodăriile agricole — lucrările legate de primăria, păstrarea și administrarea îngrășămintelor minerale și amendamentelor calcareoase, de preparare îngrășămintelor combinate, de exploatarea zăcămintelor locale de calcar și turbă, de transportul și administrarea îngrășămintelor organice, de protecția chimică a plantelor și de activitatea aviației agricole.

Se proiectează construirea unui mare număr de complexe zootehnice pentru producția de lapte, pentru creșterea și îngrășarea tineretului taurin, a porcilor, de complexe pentru creșterea oilor, de ferme avicole pentru producția de ouă sau de broileri.

Sînt în curs de soluționare importante probleme sociale. Hotărîrea amintită stabilește un amplu program privind transformarea comunelor și satelor în orașele colhoznice și sovhoznice bine amenajate, construirea de școli de cultură generală, internate, instituții preșcolare, case de cultură, cluburi, spitale, complexe de prestări de servicii și alte obiective cu destinație social-culturală. Se construiește o rețea de peste 25 mii km de șosele auto, cu imbrăcăminte rezistentă.

Ministerul energiei și electricității al U.R.S.S. a fost însărcinată să asigure edificarea unor linii pentru transportul energiei electrice, substații de transformare, precum și furnizarea de energie electrică în cantitățile necesare pentru deplină satisfacere a necesităților producției agricole, a nevoilor comunale și de trai ale populației.

IN PREZENT cîteva sute de stațiuni pentru îmbunătățiri funciare, înzestrate cu excavatoare, buldozere, tractoare puternice, asaltează terenurile mlăștinoase, execută colectoare, sisteme de drenare, trasează drumuri noi. În zeci de unități agricole, care au început încă acum cinci-șase ani să pună în aplicare complexul lucrărilor de îmbunătățiri funciare, transformarea ogoarelor se apropie de sfîrșit.

Nu e departe timpul cînd ansamblul unităților agricole (în această zonă există 9.600 de colhozuri și sovhozuri) se va apropia de randamente de 35—40 chintale la hectar. Dacă luăm ca bază de calcul o recoltă de 30 q/ha, zona de necernoziom a R.S.F.S.R. va produce 27—30 milioane tone de cereale (pentru comparație, menționăm că pămînturile deștelenite din Kazahstan furnizează aproximativ 15 mil. tone de cereale marfă).

Prin urmare, realizarea programului de dezvoltare a agriculturii din zona de necernoziom poate fi, pe drept, denumită a doua deștelenire. Iar dacă se ține seama de faptul că această problemă se rezolvă în regiunea marilor orașe Moscova, Lenin-grad, Sverdlovsk, Ufa și Kazan, rolul său sporește considerabil. Ea va reprezenta un important pas înainte pe calea ridicării bunăstării poporului, a transformării sociale a satului sovietic.

V. POLEAKOV

redactor șef adjuncț
„Ekonomiceskaja gazeta“

PROGNOZA DEMOGRAFICĂ ȘI DEZVOLTAREA

SE POATE APRECIA că în ultimele două secole concepția cu privire la evoluția populației în perspectivă a traversat mai multe etape :

— **dublarea** numărului populației la un interval de circa două decenii ca urmare a creșterii în progresie geometrică (după teoria lui Malthus) ;

— **stagnarea demografică** și stabilizarea numărului populației la o anumită limită considerată ca maximă (teoria curbei logistice a lui Pearl-Reed, 1930—1935) ;

— **descreșterea** numărului populației sau depopularea unor zone (teoria lui Bertillon, deceniul al 3-lea al secolului XX).

Cauza pentru care nici una dintre „prognozele” elaborate pe baza acestor concepții nu s-a realizat constă în încercarea autorilor lor de a generaliza, a permanentiza și chiar a extrapola pe termen lung o situație existentă și poate valabilă la un moment dat într-o țară sau zonă geografică anumită dar care, ulterior, sub influența evoluției economico-sociale, s-a schimbat modificându-și tendința.

Practica arată că prognozele care au la bază o evoluție anterioară mai lungă a unei situații și nu un moment sau un segment scurt dintr-o dinamică, nu extrapolarea acestui segment în viitor, au o probabilitate incomparabil mai mare de a se realiza. Unele prognoze pot însă să nu se realizeze nu din cauza concepției care stă la baza lor, ci datorită acțiunii unor factori alți negativi (războaie, calamități naturale etc.), cit și pozitivi (progresul mai rapid al științei, descoperirea unor mijloace eficiente de combatere a unor boli etc.).

Valoarea cognitivă a prognozei depinde și de **durata perioadei** la care se referă calculele. O perioadă de timp prea lungă, în cursul căreia legitățile și tendințele evoluției populației se pot schimba radical, poate duce la rezultate ale prognozei mult diferite față de realitate.

Aprecierile asupra lungimii optime a perioadei de prognoză nu pot fi făcute, după părerea noastră, numai pe baza unor tendințe și legități ale evoluției demografice. Luarea în considerare a influenței probabile a factorilor economico-sociali, precum și corelarea numărului și structurii populației — în perspectivă — cu unele cerințe ale dezvoltării, ale practicii, sint condiții fără de care prognoza modernă nu poate fi concepută.

Prognoza populației în viziune mondială

ÎN ULTIMII ANI concepția dominantă în cercurile de specialitate, cit și în unele foruri internaționale s-a conturat în

Dezvoltarea — un rezultat al mobilizării întregului potențial uman și material al fiecărui popor

(Foto: Națiunile Unite)

sensul că pînă la finele secolului XX populația globului se va dubla. Diferitele calcule, inclusiv cele mai recente, au la bază în anumite variante această ipoteză. Ca urmare, se emit o serie de concepții și teorii cu privire la consecințele acestei creșteri — considerate în mod global — asupra resurselor, asupra consumului, asupra poluării și, în general, în legătură cu dezvoltarea. Prin urmare, prezintă importanță nu alit creșterea în sine a populației, cit corelațiile dintre această creștere (ipotetică) și diferitele variabile economice.

Precizăm că nu împărtășim viziunea globală sau mondială asupra creșterii populației. După părerea noastră, nu putem vorbi despre o populație mondială în sens unitar și care ar avea o anumită tendință de creștere. În realitate există un mare număr de țări sau zone geografice a căror populație evoluează în direcții și cu ritmuri diferite, uneori chiar contradictorii. Avem în vedere, înainte de toate, sensurile și ritmurile de creștere a populației lumii în **corelație** cu gradul de dezvoltare a diferitelor țări, respectiv cu luarea în considerare cel puțin a categoriilor : țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare.

După calculele experților O.N.U. situația ar fi din acest punct de vedere cea reflectată în datele tabelului nr. 1.

Tabel nr. 1

Creșterea populației lumii pe perioade

Perioadele	Ritmuri medii anuale (%)		
	Total mondial	Țări dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
1750—1800	0,4	0,4	0,4
1800—1850	0,5	0,7	0,5
1850—1900	0,5	1,0	0,3
1900—1950	0,8	0,8	0,9
1950—1960	1,8	1,3	2,0
1960—1970	1,9	1,0	2,3
1970—1980*	2,0	0,9	2,4
1980—1990*	1,9	0,8	2,3
1990—2000*	1,8	0,6	2,2
1950—2000*	1,9	0,9	2,2

*) Previziuni. Sursa : Tendances démographiques récentes et perspectives d'avenir, O.N.U. E,CONF. 60/3.

Presupunind că această prognoză se va realiza, ea infirmă totuși viziunea globală sau mondială asupra creșterii populației, întrucit exprimă două tendințe în evoluția acesteia, corespunzător gradului de dezvoltare a diferitelor țări sau zone. Pe de altă parte, ni se pare întrul totul justificată următoarea observație : dacă în curs de o jumătate de secol (1950—2000) ritmul de creștere a populației țărilor dezvoltate (în unele cazuri deja negativ) va continua să scadă ajungind în anul 2000 la mai puțin de jumătate față de 1950, nu este exclusă posibilitatea ca sub influența progresului economico-social, deci a acelorasi cauze, aceeași tendință să se înregistreze și în cazul țărilor în curs de dezvoltare, chiar dacă nu cu aceeași intensitate. Or, din datele de mai sus rezultă că spre finele secolului populația țărilor în curs de dezvoltare va crește cu un ritm mai accentuat decit în urmă cu 50 de ani. O asemenea evoluție, privită prin prisma experienței mondiale, pare puțin probabilă. Cu alte cuvinte, extrapolarea în viitor a unei situații existente în prezent, fără a admite posibilitatea unor modificări, în primul rind de ordin social-economic și care ar putea influența și creșterea populației, nu poate fi acceptată fără rezerve.

Consecințe previzibile

INDEPENDENT de considerațiile de mai sus, vom examina rezultatele unor calcule de prognoză a populației lumii dintre cele mai recente. Aceste calcule ne oferă posibilitatea unor aprecieri asupra unor aspecte majore ale dezvoltării, în gene-

ral, asupra unor consecințe a evoluției unor raporturi demoeconomice în special.

Tabel nr. 2

Prognoza pe termen lung a evoluției populației lumii și a unor zone geografice

Zonele geografice	Numărul prognozat al populației (milioane)		
	1970	2000	2100
Total mondial	3 621	6 407	12 257
Țări dezvoltate	1 084	1 368	1 570
Țări în curs de dezvoltare	2 537	5 039	10 687
Europa	459	540	589
U.R.S.S.	243	321	399
America de Nord	226	296	339
Oceania	19	33	52
Africa	352	834	2 435
Asia de Est	926	1 373	1 776
Asia occidentală	1 111	2 384	5 358
America Latină	284	625	1 308

Sursa: Tendances démographiques récentes et perspectives d'avenir. Doc. E/CONF. 60/3, 1974.

Înainte de orice comentariu, se impune și în acest caz o observație de principiu: chiar și în prognoza pe 130 de ani concepția statică asupra evoluției populației și a dezvoltării nu este abandonată. Categoria de „țări în curs de dezvoltare“ existentă în prezent este pur și simplu „transpusă“ cu un secol înainte. Este însă cel puțin hazardat să se considere că actualele țări în curs de dezvoltare se vor afla în aceeași situație din punct de vedere economic ca în prezent și peste 100 de ani și că, în consecință, nu se vor produce modificări și în regimul de reproducere a populației lor.

Care ar fi, în ipoteza realizării prognozei de mai sus, principalele consecințe de ordin economico-social?

În primul rând realizarea prognozei numărului populației în actualele zone mai puțin dezvoltate ar duce la formarea și la permanentizarea unui raport extrem de nefavorabil sub aspectul decalajului între „bogați“ și „săraci“, respectiv de circa 6,6:1 față de circa 2,5:1, cât este în prezent. Un asemenea raport nu se poate forma și menține, evident, decât cu condiția stagnării sub aspect economic a actualelor țări în curs de dezvoltare.

În al doilea rând, în cazul formării raportului de mai sus, s-ar produce un grav dezechilibru și în ceea ce privește volumul și structura forței de muncă. (Acest dezechilibru există deja în prezent și în mod cert el se va accentua în deceniile următoare). Principalele forme de manifestare ale acestui dezechilibru sînt următoarele: a) o acută penurie de forță de muncă în țările industrializate care au și o pondere redusă de tineret; b) intensificarea fluxului migrator din direcția țărilor în curs de dezvoltare, cu o pondere ridicată de tineret, către țările industrializate, beneficiare ale forței de muncă.

Baza obiectivă a unei asemenea evoluții există deja în prezent și ea este atestată de următoarele date (țările în ordinea mărimii populației) (în %) privind ponderea tineretului în vîrstă sub 15 ani în numărul total al populației țării respective (în %): R.F.G. 23, Anglia 24, Franța 25, S.U.A. 27 față de Mexic 48, Tailanda 46, Nigeria și Bangladesh 45, Pakistan 44 etc.

Politica de „creștere zero“ a populației preconizată în unele țări dezvoltate va agrava și va grăbi desigur evoluția acestui aspect al problemei.

În al treilea rând, o înrăutățire a condițiilor utilizării forței de muncă se va produce în mod sigur și independent de realizarea prognozei pe termen lung. Calcule realiste ale O.N.U. arată că numărul persoanelor în vîrstă de muncă (15-64 ani) va crește în perioada 1970-2000 în actualele țări în curs de dezvoltare cu 111,3%, în timp ce în țările dezvoltate creșterea respectivă va fi de numai 28,4%. Prin urmare, în deceniile următoare populația în vîrstă de muncă va exercita o presiune considerabilă asupra economiei tocmai a acelor țări care pot cferi un număr insuficient de locuri de muncă.

Subdezvoltarea economică a unor întregi zone geografice vine în conflict cu creșterea populației (vezi tabelul nr. 3).

Rezultă cu claritate următoarele:

— volumul total al populației active va fi la finele secolului de aproape două ori mai mare decît în 1970 în țările în curs de dezvoltare și cu numai circa o treime mai mare în țările dezvoltate;

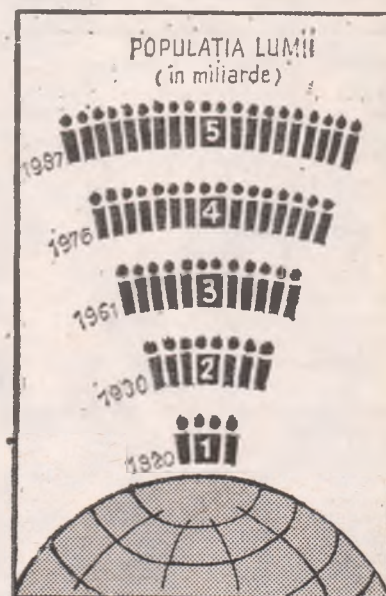
— ponderea populației active în agricultură va evolua în sensuri diferite în cele două categorii de țări, și anume (în %):

	1970	1980	1990	2000
a) în țările dezvoltate	100	-26	-52	-88
b) în țările în curs de dezvoltare	100	+8	+17	+26

Creșterea demografică: încetinirea accelerării

Dacă pentru a trece de la efectivul de un miliard de oameni la cel de două miliarde a fost nevoie de 110 ani, cel de-al treilea miliard a fost atins în 31 de ani, cel de-al patrulea — în 15 ani, iar previziunile arată că peste 11 ani ani populația globului va ajunge la 5 miliarde.

Și totuși, ritmul de accelerare a creșterii demografice se atenuază treptat, deoarece pentru fiecare procent de creștere a populației mondiale a fost nevoie (în medie) de peste 13 luni în perioada 1820-1930, de aproape 5 1/2 luni în 1961-1976, urmind a fi necesare

(după GOSPODARSKI VESTNIK)

ceva mai mult de 5 luni și o săptămînă în 1976-1987.

Creșterea populației agricole în țările în curs de dezvoltare este aproape în progresie geometrică. Înrăutățirea condițiilor de utilizare a forței de muncă în țările în curs de dezvoltare

Tabel nr. 3

Evoluția volumului forței de muncă pe ramuri de activitate, în perioada 1970-2000 (în milioane)

	1970	1980	1990	2000	2000 1970 (în %)
Țări dezvoltate					
Populația activă total	488	542	592	649	+ 33
din care:					
— în agricultură	101	75	49	22	- 88
— în alte ramuri	387	467	543	627	+ 62
Țări în curs de dezvoltare					
Populația activă total	1011	1239	1547	1933	+ 91
din care:					
— în agricultură	699	725	786	842	+ 26
— în alte ramuri	342	514	761	1091	+219

Sursa: Date ale Biroului Internațional al Muncii, citate de L. Brown, op. cit., p. 108.

este demonstrată și de evoluția grupei „alte ramuri“. După metodologia B.I.T., în populația activă fiind incluse atît persoanele ocupate, cît și cele care „se oferă“ să lucreze, este evident că în această grupă vor intra în cazul țărilor dezvoltate în special cei ocupați în industrie și în sfera serviciilor, în timp ce în țările în curs de dezvoltare în care sectoarele negricole au o pondere redusă, vor intra în special cei care nu au posibilitatea de a găsi un loc de muncă.

Considerațiile și concluziile de mai sus scot în evidență și din punctul de vedere al evoluției variabilei demografice corelată cu cea economică, necesitatea obiectivă a instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Pe de altă parte, rezultatele prognozei la care ne-am referit pun în fața organismelor internaționale și a guvernelor diferitelor țări o problemă de extremă actualitate: accentuarea dezvoltării economice care, singură, prin mecanismul de feed-back poate asigura și o evoluție rațională a populației.

dr. Emil MESAROS

Un indicator al rămănerii în urmă

ÎN ULTIMII DOI ANI producția de oțel a țărilor nesocialiste s-a redus apreciabil, respectiv de la 485,5 la 419 mil. tone, criza afectând mai puternic această ramură în țări capitaliste dezvoltate (ca S.U.A., R.F.G., Anglia, Franța, Belgia ș.a.), decât în țările în curs de dezvoltare. Această evoluție n-a influențat totuși sensibil decalajul dintre producția de oțel pe locuitor din cele două grupuri de țări, după cum se poate vedea în tabelul de mai jos, pe exemplul primelor zece țări industriale (cu o producție de peste 400 kg/loc.) și a zece țări în curs de dezvoltare pentru care există date statistice publicate (pe anul 1975).

Țara	kg/loc	Țara	kg/loc
Luxemburg	12 989	Egipt	11
Belgia	1 175	Columbia	12
Japonia	931	India	13
Suedia	685	Iran	18
R.F.G.	651	Tunisia	26
Australia	576	Algeria	27
Canada	569	Peru	28
Austria	541	Turcia	42
S.U.A.	508	Chile	45
Franța	406	Portugalia	47

Sursa: B.I.K.I., nr. 67/1976.

Deservirea post-vanzare

UN STUDIU (completat de o anchetă efectuată în rândurile consumatorilor din patru țări membre ale C.E.E.), elaborat din inițiativa Comisiei Pieței comune cu privire la modul de organizare și deficiențele sistemului de întreținere și reparare (după vânzare) a unor articole de folosință îndelungată, ca aspiratoare, mașini de gătit, mașini de spălat rufe sau veselă, televizoare ș.a., a condus la unele concluzii interesante.

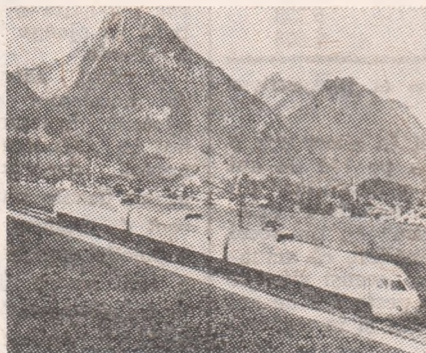
S-a constatat, între altele, că cel puțin 16% (în medie) din aparate prezintă defecțiuni în momentul livrării către cumpărător, iar 30% necesită reparații în perioada de garanție. De asemenea, din lipsa unei legislații corespunzătoare, se întâmplă ca — chiar în perioada de garanție — cheltuielile pentru transportul aparatului defect, costul pieselor de schimb și al manoperii să fie suportate de client. A fost relevată, în același timp, lipsa frecvență a pieselor de schimb, calitatea slabă a reparațiilor care duc la repetarea acestora etc.

Printre recomandările formulate de autorii studiului figurează: aplicarea unor standarde de calitate mai riguroase (pentru articolele menționate) și întărirea controlului calității; generalizarea furnizării de către vânzător a unor instrucțiuni clare de utilizare pentru aparate și a punerii lor în funcțiune (demonstrative) la domiciliul cumpărătorului; obligativitatea producătorului de a asigura piese de schimb

pe o perioadă cel puțin dublă celei de funcționare normală a aparatului; garantarea calității reparațiilor și punerea (temporară) la dispoziția clientului a unui alt aparat atunci când reparația celui defect durează mult; ș.a.

Căile ferate se pregătesc pentru viitor

NECESITATEA economisirii carburanților a dat un nou impuls eforturilor

lor pentru modernizarea căilor ferate. Pentru a rămâne competitive, ele trebuie să asigure pasagerilor scurtarea duratei călătoriilor, ceea ce presupune viteze tot mai mari de deplasare. Trenul electric expres din imagine, conceput și realizat de un consorțiu de firme vest-germane, cu sprijinul guvernului federal, a dezvoltat recent — în timpul încercărilor — viteze de până la 400 km pe oră.

Economisiți apa!

SECETA prelungită care a afectat o serie de țări din Europa occidentală a pus pe ordinea de zi aplicarea, pe plan local sau național, a unor măsuri de economisire a apei. După cum relatează revista „L'Usine Nouvelle”, pentru industria franceză, de pildă (cărreia îi revin circa 10% din consumul național de apă), problema reducerii consumului de apă s-a pus încă anterior, ca o consecință a combaterii poluării. Obligate să realizeze instalații de epurare — în general costisitoare — a apelor reziduale, întreprinderile industriale au căutat să reducă pe cât posibil volumul acestora, atât prin utilizarea în cascadă (reutilizarea succesivă) a apei, cât și prin re proiectarea proceselor tehnologice în scopul de a le face mai puțin „avide” de apă.

Efectele secetei au sporit actualitatea unor asemenea cercetări. Astfel, întreprinderea siderurgică Usinor a redus necesarul de apă la 3 mc per tona de oțel (cu un consum efectiv de circa 10%), rafinăria de petrol din Pauillac a societății Shell a reușit să micșoreze — prin reciclare complexă — necesarul de apă de la 1,17 mc per tona

de petrol brut în 1971 la circa 0,30 mc în acest an, iar experiențele efectuate la Centrul de cercetări textile din Mulhouse evidențiază că prin modificarea tratamentului textilelor se pot realiza ample reduceri ale necesarului de apă pentru această ramură (evaluat la 400—600 tone apă per tona de produs finit).

Obiectiv realizat în cooperare

O FABRICĂ de instalații tehnologice pentru industria electrotehnică este construită în comun de Uniunea Sovietică, R.D.G. și Polonia la Novovolinsk (în R.S.S. Ucraineană). Proiectul și lucrările de construcție ale noului obiectiv sînt realizate de Uniunea Sovietică, contribuția celorlalți doi parteneri constînd îndeosebi din echipament industrial (mașini-unelte, instalații pentru topitorie ș.a.). După cum menționează revista „Hebdomadaire polonais”, producția care va fi livrată, începînd din 1978, de această întreprindere, va permite modernizarea industriei de mașini electrice din cele trei țări participante, asigurîndu-le, totodată, într-o măsură considerabilă, independența față de importul de utilaje respective din țările capitaliste.

Razboiul parfumurilor

LANSATE în vara trecută de doi frați corsicani, care produc în Elveția, imitațiile cu mult mai ieftine ale parfumurilor „Arpège”, „Chalimar” și ale altor mărci renumite se vînd acum pe scară largă în Franța, punînd la grea încercare pe producătorii francezi de parfumi cu veche reputație. Concurența a fost exacerbată nu demult de publicarea constatîrilor a trei experți care au declarat între altele că versiunea Fabiani a parfumului „Joy”, care se vînde cu echivalentul a 18 dolari, are „ingrediente superioare și o concentrare mai mare” decât parfumul original, care se vînde cu 52 dolari. Nu toate parfumurile Fabiani au fost apreciate la fel de bine, dar, cum s-ar spune, „flaconul a fost lansat” și războiul a început.

„Nu sîntem împotriva marilor producători de parfum”, declară noii veniți, adăugînd: „îi ajutăm indirect, răspîndind gustul pentru parfumuri bune”. Dar cu puțin timp în urmă s-a afirmat în timpul unei dezbateri la radio că vechile firme exercită presiuni asupra furnizorilor lor. Lucrurile au luat o întorsătură dramatică atunci cînd poliția elvețiană a acordat fraților Fabiani permise de port-armă, după ce au fost amenințați la telefon: „Dacă nu încetați să fabricați parfumi, veți fi îmbălsămați în ele”. La rîndul lor, vechii producători francezi așează calmul: „Mii de inși au încercat să imite calitatea parfumurilor franțuzești... Astăzi nimeni nu-și mai amintește numele lor”.

GLOSAR

Exprimarea oficială a valorii unei monede

STABILIREA valorii oficiale a unei monede este în toate țările un atribut al suveranității naționale. Această valoare este înscrisă în legea monetară a țării respective, modificarea ei efectuându-se numai odată cu legea. Continutul valoric al monedei naționale se numește — atunci când este stabilit prin lege — **valoare paritară**.

În general, valoarea paritară este exprimată printr-o cantitate de aur. Astfel, moneda națională a României, leul, este definită oficial (H.C.M. nr. 127 din 31 ianuarie 1954) printr-o cantitate de 0.148112 g aur fin. Moneda națională a S.U.A., dolarul, este definit în prezent (în mod indirect) printr-o cantitate de 0.736662 g aur fin. Aurul servește deci ca etalon, numitor comun, al valorii oficiale a monedelor.

Valoarea oficială a unei monede poate fi definită și altfel decât printr-o cantitate de aur. Astfel, statutul din 1944 al Fondului Monetar Internațional prevede că valoarea paritară a unei monede poate fi exprimată și în dolari S.U.A., în greutatea și cu titlul („finețea”) de la 1 iulie 1944 (Art. IV, Secțiunea 1 (a)). Unele state au recurs în ultima vreme la dreptul special de tragere (D.S.T.) al F.M.I. pentru definirea valorii proprii a monedei naționale sau la alte unități abstracte.

Având în vedere că valoarea paritară a unei monede, indiferent cum este exprimată, se menține multă vreme nemodificată, această valoare poate fi considerată drept o mărime fixă. Valoarea paritară a leului, exprimată în aur, a rămas neschimbată din 1867 până în 1929, iar cea din 1929 a rămas neschimbată până în 1947. Actuala valoare paritară datează de aproape 23 de ani.

Datorită faptului că în perioadele în care valoarea paritară rămâne neschimbată, puterea de cumpărare a monedei respective suferă modificări, uneori însemnate, această valoare are un caracter convențional. Fixitatea valorii paritare a fost însă înscrisă ca principiu fundamental al sistemului monetar internațional din 1944, în scopul așezării relațiilor comerciale și valutare dintre țările membre pe o bază stabilă, generatoare de ordine și încredere. Actuala criză valutară a dovedit inconsistența acestor baze.

În condițiile instabilității monetare din ultima perioadă, tendința în Occident a fost de renunțare de drept sau de fapt la exprimarea oficială a valorii monedei naționale, având în vedere contradicția dintre fluctuația valorică reală a monedelor și rigiditatea valorii paritare. În numeroase cazuri, valorile paritare exprimate în aur au fost înlăturate din lege, iar în alte cazuri, ele au fost menținute, dar nu mai au decît o existență formală. Chiar și valorile paritare exprimate în alte unități își restrâng numărul.

Statutul modificat al F.M.I. care va intra în vigoare anul viitor prevede reintroducerea sistemului valorilor paritare „stabile dar ajustabile”, dar numai atunci cînd Fondul va constata că există condiții economice internaționale care să favorizeze o asemenea măsură (Art. 4, Secțiunea 4). Statutul nu precizează în ce vor fi exprimate noile valori paritare, însă arată că aurul nu va mai servi ca etalon, deci ca numitor comun al valorilor paritare.

C. K.

RomControl Data

Ion Bies, Siatina — RomControl Data S.R.L. este o societate mixtă româno-americană fondată în 1974 de Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul din București, care posedă 55% din acțiuni, și firma americană Control Data Corporation, cu sediul la Minneapolis, Minnesota, care posedă 45% din volumul acțiunilor. Sediul societății se află la București. Societatea fabrică imprimatoare și cititoare

de cartele pentru calculatoare electronice și exportă 85% din totalul producției. În viitor eforturile societății se vor concentra în direcția diversificării producției, o parte din aceasta urmînd să fie vîndută pe piața americană.

Primele 500

Ghiță Traian, București — Clasamentul celor mai mari 500 firme din afara S.U.A. la care vă referiți este alcătuit și publicat în fiecare vară în revista americană Fortune. Ultimul

asemenea clasament pare să indice un mai mare dinamism al firmelor ne-americane, față de cele mai mari 500 firme din Statele Unite — lucru care confirmă existența unei tendințe mai generale în raporturile de competitivitate în ultimul timp.

Astfel, deși totalul cifrei de afaceri a celor 500 firme din afara Statelor Unite este încă inferior celui al firmelor respective din S.U.A. (822 miliarde dolari în primul caz și 865 în al doilea), ritmul creșterii acestei cifre de afaceri a fost considerabil mai rapid în cazul firmelor ne-americane și anume 8% față de 3,9%. Această tendință reiese și din faptul că dintre firmele din afara S.U.A. 216 au avut vânzări de peste 1 miliard dolari față de numai 203 firme din Statele Unite.

Printre „primele 500” se numără 122 firme japoneze, 84 britanice, 72 vest-germane, 44 franceze. Aceste patru țări au avut și în anul trecut cel mai mare număr de firme, situîndu-se în aceeași ordine. Urmează Canada cu 38 firme și Suedia cu 25 firme.

După mărimea cifrei de afaceri, primele zece firme sînt următoarele: Royal Dutch-Shell, National Iranian Oil, British Petroleum, Unilever, Philips, Glöcilampfabriken, Cie Française des Petroles, Nippon Steel, August Thyssen-Hütte, Hoechst (care față de anul 1974 a trecut de pe locul 10 pe locul 9) și ENI (care a trecut de pe locul 11 pe 10). În schimb, marea firmă vest-germană din industria chimică BASF, care se afla în 1974 pe locul 9, se află acum pe locul 12.

Gunnar Myrdal

Ion Dobre, Vaslui — Economistul suedez Gunnar Myrdal, laureat al Premiului Nobel pentru economie, este astăzi în vîrstă de 78 de ani. Cercetător neobosit, el lucrează în prezent la o nouă carte, care urmează să vadă lumina tiparului anul viitor. Titlul ei — **An American Dilemma Revisited** (O dilemă americană privită din nou) — este o a luzie la lucrările sale apărute anterior: în 1944 **An American Dilemma: The Negro Problem and Modern Democracy** (O dilemă americană: problema negrilor și democrația modernă), — un amplu studiu socio-economic al problemei negrilor în S.U.A. — pe care l-a realizat pentru corporația Carnegie începînd din 1938, și **An American Dilemma: The Racial Crisis in Perspective** (Criza rasială în perspectivă), pu-

blicată în 1970.

O altă lucrare monumentală a lui Myrdal este **Asian Drama** (Drama asiatică), apărută în 1968. Inspirată de o vizită de șase săptămîni în Asia de sud întreprinsă în 1953, cînd a fost profund impresionat de amplitudinea problemelor social-econo-

mice ale „lumii a treia” și s-a decis să le studieze, ea reprezintă rezultatul unor cercetări de zece ani. Prevăzute inițial pentru doi ani și jumătate, cercetările au fost finanțate de Twentieth Century Fund din S.U.A. Dintre lucrările mai importante ale lui Gunnar Myrdal cităm de asemenea: **Criza în problema populației** (1934), în care propunea ridicarea nivelului de trai pentru a opri scăderea populației, **Elementul politic în dezvoltarea teoriei economice** (1953), **O economie internațională, probleme și perspective** (1956), **Teoria economică și regiunile subdezvoltate** (1957), **Sfidarea sărăciei mondiale** (1970) etc.

Lucrările sale se disting prin complexitatea viziunii asupra fenomenelor cercetate. După cum declara el însuși ziarului **The Times** (19 iulie), „frontierele dintre discipline au numai o importanță tradițională. În esență, în lumea reală există numai probleme și ele sînt probleme complexe. Sînt pregătit să trec peste orice frontieră tradițională ori de cite ori este necesar pentru ca să rezolv o problemă”. De altfel și Premiul Nobel pentru economie i-a fost acordat în 1974 pentru „analiza penetrantă a interdependenței dintre fenomenele economice, sociale și instituționale”.

Profesorul Gunnar Myrdal a fost ministru al comerțului al țării sale în 1945—1947 și apoi secretar executiv al Comisiei economice O.N.U. pentru Europa în perioada 1947—1957.

Curs valutar

Nicoară Popescu, Buzău — 1) Despre modalitatea de stabilire a cursului în

lei al valurilor convertibile și neconvertibile am scris în nr. 12/1976 al revistei noastre, chiar la aceeași rubrică. 2) **The American Enterprise Institute for Public Policy Research** (Institutul american pentru cercetarea politicii publice) este o organizație de studii și cercetări care își propune să furnizeze factorilor de decizie politici, oamenilor de afaceri, cercetătorilor, presei și publicului larg analize și puncte de vedere avizate asupra unor probleme naționale și internaționale. În consiliul consultativ al institutului se află profesorii Paul McCracken, Milton Friedman, Gottfried Haberler și alte personalități ale vieții științifice americane. Tematica meselor rotunde organizate de institut în ultima vreme s-a referit între altele la: politica comercială externă, criza energetică, indexarea și inflația, petrolul submarin — costuri și beneficii, gradul de siguranță al energiei nucleare, rolul autorităților federale în ocrotirea sănătății etc. La unele din aceste discuții au fost invitați și participanți din afara S.U.A., ca de pildă cumoscutul oceanograf francez Jacques-Yves Cousteau.

Grevă de zel

Alexe Borcea, Brăila — 1) Prin grevă de zel — cum a fost cea organizată recent de personalul unor aeroporturi canadiene, la care vă referiți — se înțelege efectuarea sarcinilor de serviciu cu o minuțiozitate excesivă, ceea ce generează întîrzieri. Prin această acțiune salariații respectivi urmăresc să atragă atenția asupra revendicărilor lor.

Termenul de grevă provine de la „place de Grève” din Paris, denumirea pînă în 1806 a pieței de pe malul Senei, situată chiar în fața palatului municipalității, în care se adunau muncitorii fără lucru pentru a fi angajați. Prin cuvîntul greve în limba franceză se înțelege un teren sau o plajă nisipoasă de-a lungul unui curs de apă.

2) Începînd cu 1 iulie, președinția Consiliului ministerial al C.E.E. revine Olandei, pînă la 1 ianuarie 1977, cînd va fi preluată de Marea Britanie. Pînă la 30 iunie mandatul de președinte al Consiliului ministerial al Pieței Comune a revenit Luxemburgului, în persoana primului ministru Gaston Thorn.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Mutații calitative în transporturi și telecomunicații (Traian Dudaș)	1
— Plan ● angajamente. Eficiența schimbului II și III (B. Codru)	4
— În dezbatere : Proiectul de lege privind recrutarea și repartizarea forței de muncă. Proiectul de lege privind încadrarea într-o muncă utilă a unor persoane apte de muncă	6
— Angheta „R.E”. Atingerea parametrilor proiectați — între prevederi și realizări (I) (Costică Chițimia, Bogdan Pădure)	7
— Direcții de reducere a decalajelor zonale în agricultura cooperatistă (I) (Ovidiu Popescu)	10
— Tîrgul de mostre de bunuri de consum. Producția, comerțul și consumatorul în dialog direct la ediția '76 (Ioan Georgescu)	12
— Perfecționarea sistemului informațional al planificării într-o concepție sistemică (I) (dr. ing. Valeriu Pescaru)	13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Dezbatere „R.E”. Organizarea organizatorilor sau continuarea reevaluare a acestei activități.	15
---	----

TEORII ● IDEI

— Criterii ale modernizării structurii economiei naționale (prof. dr. Ion Trăistaru)	17
— Puncte de vedere. La baza activității economice eficiente : acțiunea legilor obiective ale dezvoltării (I) (conf. dr. Ileana Stănescu)	20
— Școli ● curente ● economiști. Criza economică și „autocritica” științei economice burghize (I) (prof. dr. Eugen Prahoveanu)	22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru o nouă ordine economică internațională. Restructurări în diviziunea internațională a muncii (II) (dr. Sorica Sava)	24
— Tendințe ● conjuncturi	26
— URSS. Asaltul celei de-a doua deșteleniri (V.I. Poleakov)	27
— Prognoza demografică și dezvoltarea (dr. Emil Mesaroș)	28
— Mondorama	30
— Curier	31
Coperta I — Bogdan Stroescu	

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Spor de șantier

V.A. SERGHIE, Galați — Opinia pe care ne-ați transmis-o în legătură cu aplicarea art. 68 și 69 din Legea retribuirii, corespunde, în principiu, reglementării existente.

Dispozițiile legale în vigoare nu interzic expres ca personalul care lucrează în locuri cu condiții grele de muncă și care beneficiază de majorarea retribuirii tarifare, în condițiile prevăzute de art. 68 (3), să poată primi și sporul de șantier. Organul colectiv de conducere al unității are însă competența să stabilească acordarea unuia sau altuia din drepturile sus-menționate, astfel încât să beneficieze de reglementările stabilite un număr mai mare de persoane de pe șantierul respectiv. Atît art. 68 (3) cît și art. 69 se referă la posibilitatea acordării drepturilor sus arătate și nu la obligația unităților de a le acorda.

Transfer

CONSTANTIN BRINZAN, București — Fiind transferat, în interesul serviciului, în aceeași funcție, de la o întreprindere subordonată la centrala industrială, organ ierarhic superior, conducerea centralei vă poate menține gradația avută, în care caz retribuirea dv. se mărește cu o clasă.

Reglementarea retribuirii cadrelor transferate în interesul serviciului, în aceeași funcții sau echivalente, în unități cu nivele de retribuire mai mari, este prevăzută în anexa 2 lit. c. pct. I din H.C.M. nr. 69/1975. Potrivit acestei prevederi, persoanele în cauză se încadrează la o retribuire tarifară corespunzătoare cel mult gradațiilor avute, ținându-se seama de calitățile și de aptitudinile lor profesionale și de necesitatea unei cît mai juste corelări cu retribuirea tarifară de încadrare a personalului încadrat în aceeași funcții.

ING. ARIADNA MIHĂILESCU, București — Ulterior schimbării domiciliului (1975), ați fost transferată în interes de serviciu la o unitate cu sediul în București, unde — potrivit mențiunii de pe buletinul de identitate — aveți domiciliul. În această situație nu sînteți îndreptățită să beneficiați de drepturile acordate personalului care este transferat.

Promovarea temporară în funcția de șef birou

ING. EMIL MÜHLROTH, Timișoara — Conducerea unității poate lua măsura temporară a trecerii dv. în funcția de șef birou, dacă îndepliniți condițiile de studii și de vechime prevăzute de Legea nr. 12/1971, astfel cum se prevede în art. 54.

Dacă retribuirea prevăzută pentru funcția de șef birou, la nivel de bază, este egală sau mai mică decît cea stabilită la funcția avută pînă la delegare, sînteți îndreptățit ca încadrarea dv. temporară să se facă la o gradație care să vă asigure creșterea cu o clasă (art. 67 din Codul Muncii și 75 din Legea nr. 57/1974).

Vechimea neîntreruptă în muncă

ALEXANDRU POPESCU, Drăgănești-Olt — Art. 10 din Legea nr. 1/1970 prevede că a vechime neîntreruptă în muncă persoanele care s-au încadrat într-o unitate de staț în termen de 90 de zile de la data ieșirii dintr-o cooperativă de producție meșteșugărească. Dacă încadrarea la cooperativă a fost aceea de persoană retribuită în sensul Codului Muncii și trecerea de la cooperativă la consiliul popular s-a făcut în mod organizat, vi se recunoaște și vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

Acordarea retribuirii

MARIA STRUGARIU, Fălticeni — Funcțiile de secretar dactilograf și magazioner fac parte din categoria personalului administrativ. Potrivit art. 43 din Legea nr. 57/1974, pentru această categorie de personal acordarea retribuirii tarifare se poate face numai în funcție de realizarea sarcinilor proprii de muncă. În ipoteza nerealizării de către unitate a sarcinilor sau indicatorilor decurgînd din plan, acestui personal nu i se diminuează retribuirea, după cum nu i se acordă adaosul în cazul depășirii indicatorilor respectivi.

Retribuire

LUCRETIA BODEA, Cluj-Napoca. Retribuirea dv. s-a făcut cu respectarea pozițiilor legale, ținîndu-se seama de prevederile H.C.M. nr. 69/1975. Această hotărîre prevede că cei care, cu respectarea reglementărilor în vigoare, ocupă o funcție, avînd studii medii, deși indicatorul prevede studii superioare, se încadrează cu două clase sub cele prevăzute pentru personalul cu studii superioare (pct. 2, lit. b din anexa 2).

Vechime în specialitate

GEORGE PRIBEAGU, Tulcea — Perioada de satisfacere a serviciului militar se ia în considerare ca vechime în muncă și, după adoptarea Codului Muncii în vigoare (1 martie 1973), și ca vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Această perioadă nu se include însă în calculul vechimii în specialitate.

Încadrare

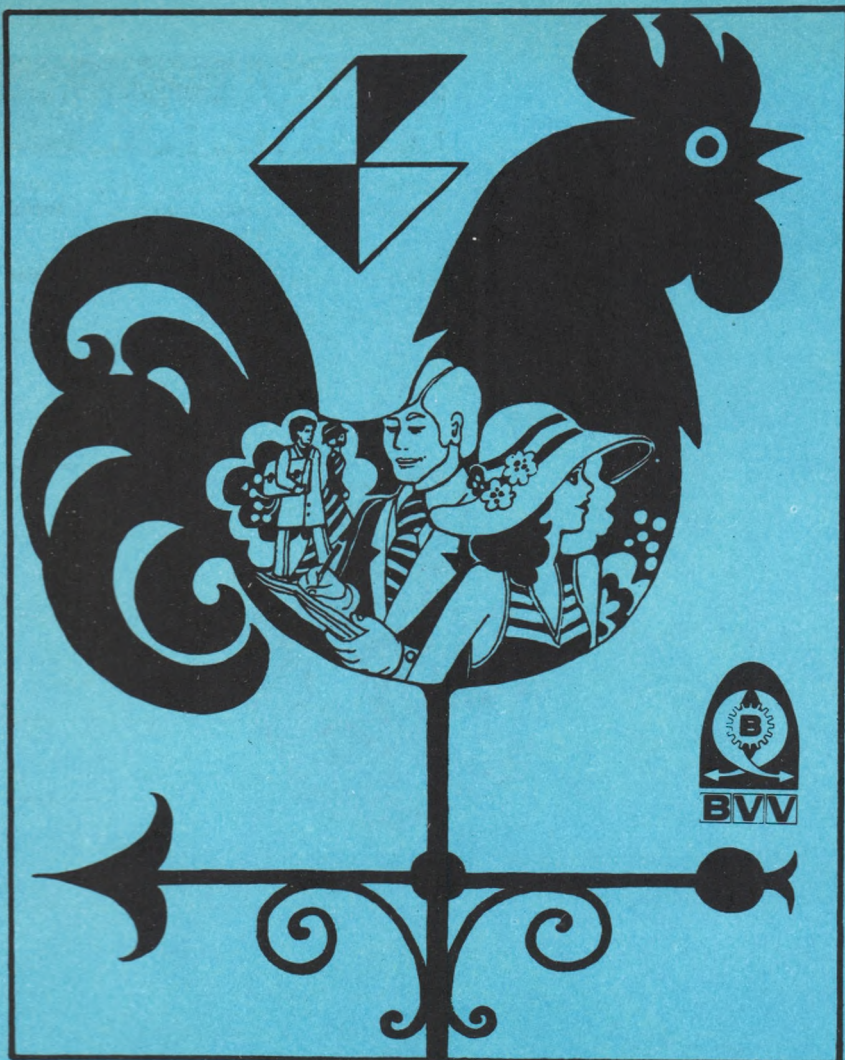
GHEORGHE MITROFAN, Cluj-Napoca — Devenind pensionar de invaliditate de gradul III, urmează să fiți trecut într-o muncă mai ușoară, potrivit pregătirii dv. Întrucît urmează să treceți dintr-o funcție de conducere, într-una de execuție, în condițiile prevăzute de art. 68 din Legea nr. 12/1971, conducerea unității, ținînd seama de vechimea în muncă, vă poate încadra ca merceolog principal (la aplicarea Legii nr. 12/1971 dv. ocupînd o funcție superioară celei în care urmează să fiți trecut).

În situația dv. nu este deci necesar să fi absolvit, în prealabil, un curs de specializare cu profil economic.

Gratificație

COLECTIVUL DE LUCRĂTORI DIN CADRUL TRUSTULUI JUDEȚEAN I.A.S., Dolj — Soluția comunicată de Departamentul agriculturii de stat cu privire la neacordarea gratificațiilor pentru anul 1975 corespunde reglementării în vigoare. Beneficiul constituie sursa de finanțare a gratificațiilor. Întrucît acest indicator n-a fost realizat de dv. decît în proporție de 77,2%, iar obligațiile către bugetul de stat depășesc această proporție, n-a existat în anul precedent sursa pe baza căreia să se asigure plata gratificațiilor de sfîrșit de an.

Art. 51 din Legea nr. 57/1974 se referă la alți indicatori și nu la beneficiu (producția marfă, cheltuielile la 1 000 lei producție, exportul și contractele), astfel că nu este vorba de modificarea sau, cum scrieți dv., de neaplicarea reglementării instituite prin legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii.

Orientare sigură pe piața bunurilor de consum

Calea către partenerii comerciali și alte
contacte de afaceri
Cererea și oferta pe plan internațional

Cea de-a 8-a ediție a TÎRGULUI INTERNAȚIONAL DE BUNURI DE CONSUM BRNO

4 — 11 mai 1977

Vă oferă o orientare comercială perfectă.
Inscrierea de participare pînă la 30 sep-
tembrie 1976.

Informații detaliate de la :
B.V.V. — Tîrguri și Expoziții Brno,
Vystaviste 1, 602 00, Brno Cehoslovacia
tel. 314
telex 062294, 062295
teleg. FAIRBRNO Brno
sau de la SECȚIA ECONOMICĂ A
AMBASADEI R.S. CEHOSLOVACE
str. Oțetari 3, sector II, București

MACHINOEXPORT

STRUNG REVOLVER AUTOMAT ASR-200

Strungul se folosește la prelucrarea automată de mare productivitate a pieselor, începînd cu barele calibrate sau nu, cu diametrul de 40 mm, precum și a pieselor prelucrate preliminar, cu diametrul de 20—85 mm și lungimea de 20—155 mm. Prin prelucrarea semiautomată dimensiunile părților prelucrate sînt determinate de parametrii geometrici ai mașinii.

Comanda cu program prin afișare a cotelor se realizează cu ajutorul semiconductoarelor și prezintă o mare siguranță în exploatare.

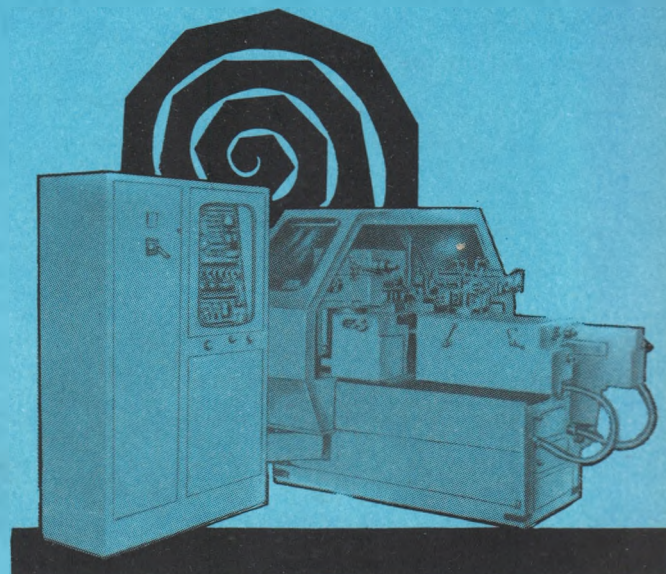
ASR-200 este o mașină modernă cu mari posibilități tehnologice și o mare precizie de prelucrare. Este prevăzută cu un set complet de scule și accesorii suplimentare.

Diametrul maxim de prelucrare :

— deasupra căruciorului transversal	220 mm
— deasupra bancului de lucru	400 mm
Cursa longitudinală a căruciorului cu cap revolver	450 mm
Cursa căruciorului transversal	± 100 mm
Precizia de execuție :	
Repetiția în timpul copierii	0,05 mm
Rugozitatea	Ra = Mm (V6b)

Exportator : MACHINOEXPORT — S.A.R.L.
Sofia, str. Aksakov nr. 5

Tel : 88 53 21 ; Telex : 22 425 ; Telegrame : MACHINOEXPORT
— Sofia

III. „PRECIZIA”

București — sectorul 8 — str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14
Telefon serv. Plan 18 31 15, telefon Desfacere 17 59 30

reînființată cu data de 1 Ianuarie 1976 se prezintă cu un bogat program de produse noi, asimilate și introduse în fabricația de serie pentru anul 1976.

- instalație de spălare-uscare pentru autoturisme și pentru autoutilitare T.V.
- presă de balotat deșeuri
- mașină de tăiat hirtie uzată în fișii
- fierăstrău circular portativ pentru lemn
- mașină electrică portativă pentru tăiat B.C.A.
- calandru de călcat cu valțuri 0 350 — pentru lenjerie
- mașină de spălat rufe cu încălzire electrică 15 kg/șarjă
- centrifugă stors rufe 6 E kg/șarjă
- uscător rufe 6 E kg/șarjă
- calandru electric de călcat lenjerie 0 210
- ghilotină mecanică pentru tablă subțire
- parcometru (aparatus de taxat parcare autoturismelor)
- dozator pentru bere
- contoare pentru apă caldă
- aparat sifon—sirop
- pistol de spălat automobile și stropit grădini
- menghină orientabilă pentru mecanică fină
- aparat pentru desen cu mișcare de translație tip „FIX”
- aparat desen tip „Junior” pentru uz didactic

DE ASEMENEA, EXECUTĂ ȘI LIVREAZA DIN PRODUCȚIA INTERNA

- contoare de apă rece 0 13-15-20-30-50-100-100/20-150 și 200
- mașini de spălat tip „SPAL II” capacitate 50 kg/șarjă
- uscătoare de rufe tip „USMER II” ● cu apă caldă ● joasă presiune ● medie presiune
- storcătoare de rufe tip „STOR II” 25 kg/șarjă
- mașină de spălat rufe tip „SUPERSPAL” 60 kg/șarjă
- presă de călcat cămăși și halate
- prese universale pentru călcat lenjerie
- mașini universale de timpărie T 8 și MTU 10
- mașini de îndreptat și debitat oțel-beton
- mașini de debitat cu disc abraziv tip CANADA
- mașini de debitat cu freză disc tip INDIANA
- aparate de desen tip ISIS
- stative metalice pentru desen
- compresoare pentru hidrofor, reductoare presiune
- plese turnate din metale neferoase

